

Spoznajte Stvoriteľa
skrze jeho dielo

POHĽADY DO BOŽIEHO SVETA PRÍRODY

JAMES A. TUCKER

1. štvrťrok

SERIÓZNE
INFORMÁCIE
OSLOBODZUJÚ
NÁRODY

Všetky biblické texty sú citované z prekladu Prof. Jozefa Roháčka, vydaného Svetovou biblickou spoločnosťou v r. 1974. Výnimky sú označené príslušnou skratkou.

Názov anglického originálu: *Windows on God's World*
Pôvodné vydanie: © *James A. Tucker, The Quiet Hour*
Preklad: © *Sion plus n.o., 2003*

ISBN 80-968360-3-X

Úvod

Séria duchovných zamyslení s názvom *Pohľady do Božieho sveta prírody* Vám ponúka 365+1 unikátnych pohľadov do sveta rastlín a živočíchov s poučením a aplikáciou do každodenného života. Kniha je navrhnutá tak, aby bola univerzálna a aktuálna na každý rok. Zaujímavé príbehy z nej urobili jednu z najčítanejších a najpredávanejších kníh v Spojených štátoch. Svojím obsahom je vhodná pre deti i dospelých a určite bude vhodným darom aj pre vašich priateľov.

Autor knihy, Dr. James A. Tucker je absolventom teológie na Andrews University v USA. Vo voľnom čase sa venuje štúdiu sveta flóry a fauny a v súčasnosti pracuje v rádiovom vysielaní s náboženským programom *The Quiet Hour*. Dr. Tucker spolu s manželkou napísal ďalšie knihy duchovných zamyslení s názvom „Glimpses of God’s Love“ a „Nature Quest.“

Veríme, že príbehy tejto knihy Vás obohatia a spestria začiatok resp. koniec Vášho dňa. Pri ich čítaní Vám prajeme veľa príjemne strávených okamihov s Božím požehnaním.

Spoznávajme Stvoriteľa skrze jeho dielo!

Ďalšie diely série „Pohľady do Božieho sveta prírody“ si môžete objednať na adrese vydavateľstva Sion plus n.o.

Niekoľko praktických rád...

V mnohých domácnostiach sa rodinné pobožnosti konajú len krátko. No ranná alebo večerná pobožnosť by mala byť najvýznamnejšou chvíľou, ktorú rodina trávi spoločne.

Väčšina z nás si zapamätá a poučí sa iba z toho, na čom sa aj osobne podieľa. Ak sme len pasívnymi pozorovateľmi alebo poslucháčmi, zapamätáme si veľmi málo. V snahe prispieť k tomu, aby vaša rodina získala väčšie požehnanie zo spoločne strávených chvíľ, ponúkame vám niekoľko praktických rád:

1. Slovná zásoba, ktorá sa v tejto knihe používa je taká, že ju bez problémov dokážu čítať aj deti. Požiadajte deti, aby prečítali jeden – dva odstavce.
2. Na začiatku pobožnosti vyzvite každé dieťa, aby si pripravilo otázku týkajúcu sa príbehu. Možno bude chcieť položiť otázku konkrétnemu členovi rodiny.
3. Poradte deťom, aby prečítali úvodný verš z viacerých biblických prekladov alebo parafráz.
4. Doporučte deťom, aby sa naučili niektorý biblický verš počas týždňa naspamäť. Niekedy bude dobré, keď im vo výbere vhodného verša pomôžete.
5. Po prečítaní príbehu požiadajte deti, aby porozprávali, ktorá časť ich zaujala. V niektorých prípadoch si možno pripomenú vlastné zážitky, z ktorých môžu načerpať duchovné poučenie.
6. Občas poproste deti, aby sami viedli pobožnosť a zorganizovali krátky program.
7. Vyberte kľúčové slovo, ktoré sa v príbehu vyskytuje niekoľkokrát. Požiadajte menšie deti, aby toto slovo pozorne sledovali. Opýtajte sa ich, koľkokrát bolo použité.
8. Vopred sa dohodnite s niektorým dieťaťom, aby sa na záver pomodlilo. Pomôžte mu, aby v modlitbe vyslovilo zmysluplné myšlienky.
9. Vyzvite dieťa, aby v skratke prerozprávalo príbeh, alebo aby samo vyvodilo poučenie z prečítaného príbehu.

Austrálska vodonosná žaba 1. január

...ale kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, ten nebude žízniť na veky; ale voda, ktorú mu dám, obráti sa v ňom na prameň vody, vyvierajúcej do večného života. Ján 4,14.

Žaby možno nájsť na celom svete a pretože konzumujú veľké množstvá škodlivého hmyzu, všade sú priateľmi človeka. Sú hodnotným prírodným prvkom a namiesto toho, aby sa spájali s rôznymi poverami, mali by byť radšej chránené. Podľa istého odhadu, žaba na poľnohospodárskej farme skonzumuje toľko hmyzu, že zhodnotí úrodu o 50 dolárov. Ale snáď najcennejšia žaba na svete žije v polovyprahnutých oblastiach strednej Austrálie.

Austrálska vodonosná žaba, zvaná tiež „veriacca“ (podľa čiernych hrčíc na chrbte, štvorcovo usporiadaných do tvaru kríža), je akýmsi živým vodným vakom. Počas príležitostných dažďov vypije toľko životodarnej tekutiny, že výrazne napuchne. V období sucha, ktoré potom nasleduje, sa tento obojživelník zahrabe do tvrdnúceho blata, kde zostáva dlhé mesiace bez toho, aby potreboval ďalší zdroj vody.

Keď austrálski domorodci (aborigini) náhodou zablúdia v takejto spálenej oblasti počas sucha, stačí ak sa im podarí nájsť vodonosnú žabu a boj o prežitie majú vyhratý. Voda, ktorú vytlačia z týchto prirodzených kožíc, môže domorodcov udržať pri živote v extrémne suchých podmienkach, ktoré sú osudné pre každého, kto nepozná spôsob života tejto žaby.

Podobne, ako austrálski domorodci využívajú vodonosné žaby keď hľadajú životodarnú vodu, aj duchovne smädní ľudia, putujúci po púšti života môžu uniknúť duchovnej smrti, keď sa napijú z vody života, ktorú ponúka Ježiš Kristus.

Mojžiš získal vodu na púšti tak, že uderil palicou do skaly, ktorá predstavovala Krista. Zrejme Ježiš mal na mysli práve túto udalosť, keď povedal žene pri studni „kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, ten nebude žízniť na veky“.

Teda od tohto nenápadného živočícha, od Mojžiša a skaly, od Ježiša a jeho smrti si môžeme zobrať ponaučenie o životodarnej vode – fyzickej i duchovnej. Nemali by sme aj my povedať, tak ako tá Samaritánka: „Pane, daj mi tej vody, aby som nežíznila“ (Ján 4,14)?

Eskimácki psi

2. január

A sadnúc si zavolal dvanástich a povedal im: Ak chce niekto byť prvým, bude od všetkých najposlednejším a všetkých služobníkom. Marek 9,35.

Medzi eskimáckymi záprahovými psami existuje celý rad presných spoločenských pravidiel. Tieto pravidlá sa veľmi podobajú tým, ktoré panujú medzi divými vlkmi, pretože eskimácki psi sú ich blízki príbuzní. Každú záprahovú svorku tvorí malá skupina, ktorá má svojho nadriadeného a menej dôležitých členov. Ich teritórium je dané lokalitou konkrétneho Eskimáka, ktorý ich kŕmi.

Hlavný pes svorky panuje nad všetkými ostatnými. Tento pes je zvyčajne najsilnejším samcom a vodcom záprahu. Od členov svorky môže dostať všetko, čo len chce. Stačí ak len zavrčí. Zvyčajne si vyžaduje, aby v záprahových službách ťahala jeho obľúbená samica po jeho boku, a ak sa medzi nich dostane iný pes – či už náhodou alebo úmyselne, nasleduje hrozný súboj, ktorý trvá až dovtedy, kým votrelec nie je za svoju bezočivosť dôkladne potrestaný.

Zaujímavá vec nastáva vtedy, keď sa vodca a jeden z jeho podriadených ocitnú v teritóriu cudzej svorky. Môže sa to stať celkom náhodou. Ak je však prichytený dôležitejší pes s menej dôležitým pri prechode cudzím územím, členovia domácej svorky vyrazia v plnej sile, aby týchto votrelcov vyhnali. Dvaja psi, ktorí tam nepatria, sa žnú smerom k svojmu teritóriu a domáca svorka im je za päťami. Akonáhle však prekročia hraničnú čiaru a dostanú sa na svoje územie, stanú sa dve veci. Prenasledovatelia začnú zúrivo štekať, ako by chceli povedať: „To je pre vaše ponaučenie. Nech vás tu viac nestretáme, lebo inak za seba neručíme, čo s vami spravíme.“ Vodca unikajúcej dvojice sa potom obráti na svojho spoločníka a osopí sa na neho, akoby celá záležitosť bola jeho chybou.

Aj nám sa veľmi ľahko stáva, že jednáme ako títo psi, keď sme pristihnutí pri tom, ako robíme niečo, čo by sme nemali. Namiesto toho, aby sme napomenutie prijali, jednoducho sa ospravedlnili a zabudli na to, vylejeme si zlosť na psovi, mladšej sestre, alebo dokonca na priateľovi. Keď sa nabudúce dostanete do rozpakov kvôli niečomu, čo urobíte, spomeňte si na eskimáckych psov a pokúste sa jednať inak ako oni.

Zvonovec

3. január

Ten, kto smele hovorí pravdu, vyhlasuje spravodlivosť, ale falošný svedok lež. Príslovia 12,17.

Spomedzi všetkých zvláštnych tvorov žijúcich v džungliach Južnej Ameriky je snáď najzáhadnejší vták, zvonovec. Hovorí sa, že tento zriedka videný fantóm džungle, typický svojím ozvenovitým hlasom, s dokonalou kvalitou zvonu, zlákal už mnohých cestovateľov tak, že zahynuli.

Zvonovce žijú len v strednej a južnej Amerike. Robia si hniezda v dutých stromoch a živia sa bohatými plodmi, ktoré rastú v džugli. Možno ich vidieť len zriedkavo, pretože žijú v najhlbších častiach tropického dažďového lesa. Pre tamojších Indiánov sú obávanými tvormi, pretože si myslia, že sú posadnuté akousi zlou silou. No táto povera je celkom pochopiteľná, vzhľadom na ich zvláštne a vábivé volanie – zvonenie. Dokonca aj Colonel Clark, jeden z najvýznamnejších moderných bádateľov, ktorý dobre pozná zákony džungle, napísal ako bol takmer neodolateľne zvábený vzdialeným zvonivým spevom aj napriek tomu, že vedel, že je to len hlas zvonovca.

Okúzľujúce vyzváňanie tohto tajomného vtáka je nevysvetliteľné. Pôsobí aj na tých, ktorí vedia, že pochádza od vtáka. Obeťou sa stáva spravidla človek, ktorý stratil cestu a zúfalo hľadá únik z džungle. Vzdialený zvon akoby rozprával o civilizácii, kde nebude hroziť nebezpečie lovcov lebiek ani divých šeliem. Zdá sa, že nádej je ukrytá v cvengote tohto zvona. Ale beda! Tento zvon je vždy niekde v diaľke alebo za vami. Vodí vás dookola vo veľkom kruhu bez toho, aby ste si to uvedomili. Po čase sa jedinou myšlienkou zblúdilca stáva túžba dostať sa k zvonu; každé vlákno jeho tela sa upína k tomuto zvodnému cieľu. Definitívny koniec takého človeka záleží na zľutovaní džungle.

Zdá sa, že aj nás niekedy takmer neodolateľne vábia zvodné zvony akéhosi fantóma, ktoré nás volajú stále hlbšie do temnoty džungle života. Môže to byť niekto, kto nás fascinuje zvodnými slovami a ak na ne dáme, privedú nás do hlbokých nebezpečenstiev. Je múdre starostlivo zvažovať každé lákadlo života a zistiť kam nás nakoniec môže doviestť.

Sila vlny

4. január

Oj, aby si bol pozoroval na moje prikázania, bol by tvoj pokoj ako rieka a tvoja spravodlivosť ako vlny mora! Izaiáš 48,18.

Kdesi, na širom mori, jemný vánok rozčerí vodu a na pokojnej hladine vzniká perlenie. Potom sa vetrík zdvihne, z perlenia vzniká vlnka, z ktorej sa čoskoro zrodí vlna. O niekoľko tisíc kilometrov ďalej na ňu čaká surfista, aby si na nej zasurfoval a vychutnal jej vrcholnú silu až po breh – ďaleko od miesta jej zrodu.

Ak chceme pochopiť úžasnú silu vlny, uvážme, že malá vlna vysoká len meter dvadsať, ktorá sa prelieva a valí na breh o šírke jeden a pol kilometra, vyprodukuje výkon 35 000 konských síl (26 000 kW). Vlny často narážajú do pevných objektov – pilierov a skál s tlakom až 50 ton na štvorcový meter (490 kPa).

Veľká vlna je výsledkom mnohých menších, ktoré sú zasa produktom ešte menších vlniek, až sa napokon dostaneme späť k pôvodnému, nepatrnému treniu vzduchu o vodu.

Vlny netvorí pohyb vody tak ako prúdy. Predstavujú len pohyblivú energiu prenášanú z vetra na vodu. Napríklad plávajúci kus dreva sa pri prechode vlny dvíha a klesá, ale po jej prechode zostane takmer presne na tom istom mieste ako predtým. Prúd, naopak, odnesie drevo so sebou, dokonca aj proti smeru pohybu vlny.

Každú veľkú a intenzívnu silu, ktorá sa objavila v histórii ľudstva, možno charakterizovať ako vlnu. Mnohé takéto vlny sa pohybujú opačným smerom ako prúd doby. Aj Ježiš určite narobil veľké „vlny“. A takisto aj jeho nasledovníci: Peter, Ján, Pavel, Martin Luther, John a Charles Wesley, William Miller a tisíce ďalších, ktorí nebojácne hlásali evanjelium.

Ak si zacítil od Boha vplyv lepšieho života, aj Ty budeš robiť „vlny“, pretože z Teba bude žiariť energia Božej lásky, ktorú prináša Duch svätý. Z Teba sa bude tento vplyv šíriť na ďalších a ďalších. A práve týmto spôsobom sa pôsobenie Božej lásky dostane do sveta.

Lebo Syn človeka príjde v sláve svojeho Otca, so svojimi anjelmi a vtedy odplatí každému podľa jeho skutkov. Matúš 16,27.

„Len počkajte do januára“, hovorilo sa na sklonku roku 1973. „Uvidíte najveľkolepejší astronomický úkaz tohto storočia.“ Všetci sme čakali, ale nič sa nestalo. Viac než polovicu noci bola obloha osvietená kométou Kohoutek, pomenovanou podľa českého astronóma Luboša Kohoutka. Prišla a odišla. Väčšina ľudí nevidela nič. Niektorí zazreli svetlý bod ako bežnú hviezdu. No len málokto mohli pomocou teleskopov vidieť nádhernú, i keď malú kométu s peknými tvarmi.

Kométy sú tajuplné. Ako vesmírne cestovateľky sa otočia okolo Slnka a zase sa vrhnú späť do vesmíru ako kameň vystrelený z praku. Avšak neuniknú gravitácii Slnka a ich obežné dráhy ich opäť privedú k Zemi v presných intervaloch. Najznámejšou z nich je Halleyova kométa. Táto kométa, ktorá intenzívne ožaruje nočnú oblohu, sa naposledy objavila v roku 1910 a vrátila v roku 1986. Keď sa objavila v roku 1066, tesne pred bitkou pri Hastingu (Írsko), obe strany verili, že to je znamenie z neba predpovedajúce koniec Normánskej invázie.

Ako ste už pravdepodobne videli na obrázkoch, kométa má hlavu – akýsi guľatý chumáč žiary, z ktorého vychádzajú lúče svetla – chvost. Napriek všeobecnej mienke, tento chvost kométy sa nevlečie pri jej pohybe vesmírom. Vzniká pôsobením slnečného žiarenia, ktoré naráža na ľadový povrch kométy. Toto žiarenie rozpráša niektoré čiastočky a rozdúcha ich do stužiek (zväzku lúčov), ktoré sa šíria milióny kilometrov do vesmíru smerom od Slnka nezávisle na smerovaní kométy.

O Halleyovej kométe sa verilo, že je nebeským znamením. Kohoutkova kométa bola známa ako kométa, ale jej objavenie bolo propagované ako veľká udalosť tejto generácie. Kristus tiež hovoril o svojom objavení sa na nebi, pri svojom druhom príchode, ako o znamení (Matúš 24, 30). A toto bude najväčšia udalosť, nielen pre túto generáciu, ale pre všetky generácie. Halleyovu kométu ľudia sledovali s bázňou, tak ako budú sledovať Kristov príchod. Ale vy i ja sa môžeme pripraviť na tento jeho príchod, ak ho uvítame v našich životoch, ako nášho Spasiteľa a Kráľa.

Človek v zápase s levom

6. január

Nie silou ani mocou, ale mojím Duchom, hovorí Hospodin Zástupov. Zachariáš 4,6.

Eugene Sandow bol profesionálnym silákom, ktorý žil v 19. storočí. Svoj život spestroval odvážnymi kúskami, v ktorých si meral svoju silu so silou prírody. Raz v San Franciscu sa podujal na to, že bude zápasiť s 240 kilogramovým levom – samcom. Levovi starostlivo nasadili na laby rukavice a na tlamu náhubok. Lev teda proti Eugenovi Sandowi mohol používať len svoju silu a rýchlosť.

Sandow, ktorý mal len holé ruky, vošiel k levovi do klietky, v ktorej len pred týždňom usmrtil svojho chovateľa. Zviera zaútočilo a Sandow uskočil. V rýchlosti chmatol leva jednou rukou okolo krku a druhou okolo pása. Zdvihol zviera až po ramená, stisol ho „medvedím objatím“ a vrhol ho na druhú stranu klietky.

Šokovaný lev zareval a vyrútil sa na Sandowa znovu. Tento raz lev mieril rovno na protivníkovu hlavu a Sandow sa ledva stačil uhnúť. Krotiteľ, ktorý stál vonku kričal na Sandowa, aby vyšiel von. Ale Sandow znovu uskočil, objal leva a znovu poriadne stlačil. Lev okolo seba hmatal a škriabal aj napriek tomu, že mal boxerské rukavice. Ale Sandow stláčal ďalej a nedovolil mu vytrhnúť sa. Zviera opäť odhodil, no diváci ho neprestajne vyzývali, aby vybehol z klietky von.

Sandow sa nakoniec otočil k levovi chrbtom a čakal, kým naňho zviera skočí. Lev hneď vyrazil a vyskočil na silákov chrbát. Sandow vystrel ruky, chytil zviera okolo krku a prehodil ho cez hlavu.

Po istom čase sa mal konať „odvetný“ zápas a Sandow opäť vošiel do klietky. Avšak lev proti nemu už nechcel bojovať – ani potom, keď silák vzal zviera na chrbát a prešiel sa s ním po klietke.

V Biblii čítame, že diabol nás obchádza ako revúci lev. No takisto sa tam dočítame, že ak sa sprotivíme diablu, utečie od nás (Jakub 4,7). Poraziť ho však môžeme len v sile Božieho Ducha.

Vďaka za trnie

7. január

Trnie a bodľač ti bude rodiť a budeš jesť poľnú bylinu.
1.Mojžišova 3,18.

Už ste šli niekedy cez les alebo pichľavú vinicu, alebo pokúšali ste sa prebrať cez spleť černicových kríkov plných trňov? Pokúšali ste sa niekedy odtrhnúť rozkošne krásny kvet len preto, aby ste sa bolestivo dopíchali na trňoch, ktoré boli po celej stonke? Koľkokrát ste narazili do kaktusu a zažili agóniu pri vyťahovaní tuctu ostňov? Okrem toho existujú aj také rastliny ako žihľava, ktoré majú po listoch i stonkách tisíce a tisíce ostrých chlpkov a navyše obsahujú jedovatú látku. Bolesť môže byť prudká aj vtedy, keď sa o ne len obtriete.

Trne nás zraňujú a my ich nemáme ani trochu radi, ale Benjamin Franklin raz povedal, že „veci, ktoré bolia poučia.“ Čo sa môžeme naučiť od tejto protivnej pliahy, ktorá nás niekedy raní?

Nuž, možno, že ste si všimli, že černice chutia lepšie, ak podstúpíte ťažkosti spojené s ich zberom sami. Ruže sa zdajú žiadúcejšie, ak sa na ne dívame v kontraste k trňom a kaktusový kvet je oveľa rozkošnejší a pôvabnejší keď tróni na svojom pichľavom podstavci.

Pán Boh vedel, že keby bol život človeka príliš jednoduchý, nevedel by dostatočne oceniť jeho radosti. A tak dopustil problémy ako je trnie, keď kvôli človeku zlorečil zemi.

Ďalším dôležitým faktom na trňoch a pichľavkách je, že rastliny, ktoré ich majú, sú obchádzané. V niektorých prípadoch je to pre rastlinu dobre. Napríklad niektorá púštna rastlina potrebuje všetkých pár listov na to, aby vyprodukovala dost' výživy pre svoj rast. Ak by ich zver mohla ľahko obhrýzať tak, ako trávu, ktorá rastie nepretržite, čoskoro by prišla o všetky svoje listy a zahynula.

Takisto je pravda, že keď jednáme ako trne, ľudia si nás nevšímajú a skôr nás obchádzajú. Funguje to oboma smermi, a ak postrehnete, že niekto sa vám nepáči, pretože jedná ostnato a trnito, pamätajte, že trne často ochraňujú niečo krásne pre toho, kto je ochotný to nájsť a vydržať bolesť.

Opité pavúky

8. január

Víno je posmievač, opojný nápoj nepokojný, a preto nikto, kto blúdi v ňom, nebude múdry. Príslovia 20,1.

Nedávno jedna mladá študentka získala prvú cenu v stredoškolskej vedeckej činnosti keď predviedla svoje pokusy s pavúkmi a ich sieťami. Jej projekt bol zameraný na porovnanie medzi sieťami normálnych pavúkov a sieťami, ktoré pradá pavúky pod vplyvom alkoholu.

Na svoj experiment študentka najprv nachytala veľa bežných domových pavúkov, ale mala s nimi ťažkosti. Keď vpichla injekciu s vínom priamo do nich, neprežili to. Potom zvolila iný plán – krmila ich muchami naočkovanými vínom. Pavúky už neumierali, ale ani nespriadali siete. Trochu znechutená šla so svojím problémom za učiteľom, od ktorého sa dozvedela, že domové pavúky nie sú veľmi dobrí spriadači sietí. Tie jednoducho robia hodvábné vlákna, ktoré ňahujú rôznymi smermi bez nejakej konkrétnej štruktúry. Dostala radu, aby hľadala nejaké bežné záhradné druhy, ktoré sú dlho známe svojím talentom v zhotovovaní krásnych kruhovitých sietí.

Takto povzbudená sa znovu pustila do svojho projektu. Našla veľké množstvo záhradných pavúkov a podávala im vínom naočkované muchy. Tento raz bolo jej úsilie odmenené. Opité pavúky začali snovať rôzne neorganizované siete, ktoré sa ani najmenej nepodobali zložitým a takmer dokonalým konštrukciám, ktoré dokázali zhotoviť za normálnych okolností.

Po požití naočkovaných múch, pavúky začali tkať sieť zmätene, úplne bez metódy alebo logiky. A tieto podnapité tvory priadli v kuse bez prestávky, až kým nezostali ležať mŕtve. Majstri tkáči sa zmiatli vo svojom odvekom umení. Tieto živočíchy a ich výtvary pripomínali ono dobré známe „ráno po ťažkej noci“.

Každý z nás si tká konštrukciu života, a na to, aby sme ju urobili dobre, potrebujeme mať všetky svoje schopnosti pod kontrolou. Ak budeme prijímať do svojich tiel alkohol alebo iné látky, ktoré nás negatívne ovplyvňujú akýmkoľvek spôsobom, nezvládneme to. „Nikto, kto blúdi... [pod vplyvom alkoholu] nebude múdry.“

[Hospodin] robí nohy [úprimného] podobnými nohám jelenice, a postavuje ma na mojich výšinách. 2.Samuelova 22,34.

Kamzík je malý, takmer vyhynutý, horský druh kozy, ktorý žije vo vysokých pohoriach Európy a strednej Ázie. Je známy pre svoju kožu, ktorá je mimoriadne hladká a kedysi bola veľmi obľúbená na umývanie áut, pretože nepoškodila vyleštený lak.

Schopnosť kamzíka pohybovať sa po zrázoch horských vrcholov je neuveriteľná. Beh stáda týchto kôz, veľkých asi ako pes, pripadá takmer ako lietanie. Pri jedinom skoku dokážu preskočiť až dvanásť metrov a vyšvihnú sa do výšky troch až štyroch metrov od zeme. Takže si dokážete predstaviť, aký zážitok je sledovať tieto malé, v kroku bezpečné zvieratá, pohybujúce sa lietavými skokmi po skalných útesoch a cez široké rokliny, vo svojich horských domovoch.

V noci si stádo kamzíkov, ktoré môže tvoriť až sto zvierat, hľadá útočisko tak vysoko v horách, ako je to len možné. Potom, keď slnko vychádza ponad vysoko sa týčiace vrcholy, vodca stáda – skúsená samica vedie stádo dolu, na horské lúky na hranici lesa. Tam sa pasú uprostred vznešených, úctu vzbudzujúcich hôr počas dňa, kým nenastane čas ísť späť hore k vrcholom na noc.

Odrazu prenikavý piskot signalizuje nebezpečenstvo a predné kopytá zadupocú. Vodca potom nariadi únikový beh, ktorý je taký svižný, že sa zdá, akoby kamzíky zmizli pred vašimi očami. Avšak tento únikový beh má svoj dokonalý poriadok. Vedúcu samicu nasledujú ostatné samice a ich mláďatá, kým mladé samce kryjú ústup zozadu.

Vysoké miesta v horách často slúžili ako ochranné bašty pre Boží ľud. Obzvlášť Waldenský našli svoje útočisko pred nepriateľmi v rozoklaných Alpách na veľa rokov. Ale či už sú to doslovné hory, v ktorých Boží ľud nachádza útočisko, alebo či sú tieto slová použité obrazne na opis Božej ochrannej moci, môžeme si byť istí, že On je stále nablízku, aby nás prichýlil a pomohol nám, ak sa k nemu utiekame.

Prílípka a jej dom na skale

10. január

Každého tedy, kto čuje tieto moje slová a činí ich, pripodobním rozumnému človekovi, ktorý postavil svoj dom na skale. Matúš 7,24.

I keď väčšina ulitových živočíchov žijúcich v mori alebo na morských brehoch má buď „padacie dvere“ alebo nejaký iný spôsob tesného uzavierania, prílipka – kuželnatka je zospodu nechránená. Táto strana jej kuželovitej ulity je otvorená. Čajky a hladné kraby, ako aj iní nepriatelia, stále striehnu na nič netušiacu prílipku.

Avšak vďaka jej pozícii na pevnej skale a pozoruhodnému udržiavaciemu mechanizmu na jej veľkej svalnatej nohe, tento malý tvor dokáže odolať takmer všetkým svojim nepriateľom. Keď sa prílipka „zaryje“ a pevne drží svojho skalnatého základu, na jej odstránenie nestačí len jednoduché potiahnutie alebo potlačenie. Jediný spôsob, ako ju možno dostať, je vkĺznuť pod jej ulitu čepelou noža a tak ju uvoľniť. Ale žiadny z jej prirodzených nepriateľov nemá k dispozícii nôž, a tak prílipke stačí, ak sa bude chrániť tým, že sa pevne drží. Navyše, prílipka má bleskovo rýchly reflex, a pri najmenšom dotyku alebo zmene tlaku na jej ulite, sa pevne uchyťí o skalú.

Kuželovitý tvar ulity má takisto bezpečnostnú funkciu. Keď do skaly, na ktorej žije prílipka, narazí veľká vlna, voda namiesto toho, aby ju strhla, pôsobí tak, že ju ešte lepšie pritlačí o skalú.

Avšak takto to funguje len kým je prílipka na skale. Akonáhle sa zatúla na blízkom piesku alebo na inej voľnej sypkej hmote, je stratená. Buď pri prvej vlne alebo pri prvom nepriateľovi, ktorý číha neďaleko. Ale je len veľmi malá pravdepodobnosť, že sa to stane. Prílípka nielenže zostáva na skale, ale má mimoriadnu schopnosť a zmysel pre domov. Vyberie si vhodné miesto pre domov v určitom výklenku, ktorý svalová činnosť jej nohy vyšúcha do hladkého tvaru a tu sa bude vracáť po každom výpade za potravou.

Prílípka je úplne závislá na pevnom uchytení – na domove, postavenom na skale. A neustále musí byť na pozore, lebo ak stratí správny materiálový základ, bude stratená. Naším základom je Ježiš Kristus. Preto sa ho pevne držme.

Pižmoň východný

11. január

On [Boh] je štítom tým, ktorý sa utiekajú k nemu.
Príslovia 30,5.

Pižmoň východný sa nesprávne zaradzuje medzi zvieratá podobné kravám. Patrí skôr do podčelade kôz alebo antilop. Ani nemá pižmové žľazy, ako sa domnievali bádatelia sedemnásteho storočia. V tom čase bolo pižmo základnou substanciou na výrobu parfumov a bol oň veľký záujem. Eskimácke pomenovanie pre toto zviera - „bradatý“, je pravdepodobne najvýstižnejšie.

Pižmoň je veľmi inteligentné zviera, ktoré v istej dobe takmer vyhynulo, pretože je veľmi poddajné. Svoje mladé teľatá pižmone chránia tak, že ich celé stádo tesno obštúpi a z kruhu smerom von vystrčia masívne hlavy s ostrými rohmi. Toto predstavuje imponujúcu obranu pred vlkami, ktorí sú ich prirodzenými nepriateľmi. No ľudia zistili, že sa k nim dá ľahko dostať veľmi blízko a na masovú zabíjačku od dávna používali čokoľvek, od šípov až po pušky a pištoly. Navyše, ich inštinkt, chrániť padnutých členov stáda, robí z tohto zvieratá veľmi ľahkú obeť. Z Aljašky pižmone úplne vymizli okolo roku 1850. Kým neboli zákonom chránené, boli takmer vyhladené aj v Kanade, kde sa z nich vyrábali cestovné šaty pre bohatých.

Pižmoň môže byť pre človeka užitočný. Jeho spodná vlna začiatkom leta rastie vo veľkých vrstvách a zistilo sa, že je kvalitnejšia než kašmírska. Keď sa varí, nezráža sa a ľahko absorbuje farbivá. Prvé chovné farmy boli založené v americkom štáte Vermont, kde sa zistilo, že zvieratá sú prístupné a dokonca láskavo naklonené k ľuďom. Pri jednej príležitosti stádo ochranné obkolesilo farmára. Pomýlili si jeho psov s vlkami.

Ale keďže pižmoň má potné žľazy len na svojich zadných nohách a je mimoriadne citlivý na teplo, tieto pokusné ranče boli preto presunuté na Aljašku, kde nový priemysel poskytuje živobytie potomkom ľudí, ktorí pižmoňa takmer vyhubili.

Najúchvatnejšou vlastnosťou pižmoňov je pre mňa ich silný ochranný inštinkt. V tomto ohľade nám pripomínajú nášho starostlivého nebeského Otca. Je veľa situácií, keď potrebujeme ochranu niekoho silnejšieho než sme my a On je vždy nablízku, aby nás prichýlil.

Šváby

12. január

A tak nesúďte ničoho pred časom, dokiaľ neprijde Pán, ktorý aj osvieti skryté veci tmy a zjaví úmysly srdc, a vtedy bude mať jeden každý chválu od Boha. 1.Korint'anom 4,5.

Každý, kto nejaký čas býval v južnejšom podnebí alebo aj kdekoľvek inde vie, že je prakticky nemožné zbaviť sa švábov. Už niekoľko dní po dezinfekcii sa tento odolný hmyz objaví znovu. Šváby si v noci prekliesnia cestu cez malé otvory v stenách, podlahách a pod dverami, keď idú na lov za kúskami ponechanej potravy. Čím viac jedla nájdú, tým viac bude švábov. Ich prítomnosť sa všeobecne považuje za znak neporiadneho vedenia domácnosti.

Ale šváby sa môžu nachádzať aj v najčistejších domovoch, pretože niektoré druhy sa neživia jedlom, ktoré používajú ľudia. Napríklad šváby s hnedým prúžkom vyhľadávajú tmavé a teplé miesta, aké poskytuje televízny prijímač a požierajú lepidlo a izoláciu. V noci nevychádzajú hľadať potravu a nepotrebujú ani vodu.

Novovyliahnutý šváb dokáže žiť asi týždeň bez jedla a dospelé, ak majú k dispozícii vodu, vydržia bez jedla aj celé mesiace. Šváb je očividne veľmi vytrvalý škodca. I keď šváby môže mať aj najnáročnejší gazda v teplejších častiach sveta, predsa je veľmi šokujúce keď prídete domov po tme, zapnete svetlo a privíta vás niekoľko švábov uháňajúcich do najbližšej skrýše. Avšak môže to byť aj horšie. Títo doma nažívajúci škodcovia neprenášajú choroby a my môžeme byť radi, že nás nezamorili desaťcentimetrové šváby, ktoré sa vyskytujú vo viacerých tropických krajinách.

Je prirodzene trápne, keď naši hostia po zapnutí svetla uvidia šváby. Možno práve zo strachu pred takýmto strápnením sa rozhodneme zavolať dezinfekčnú službu. Avšak Ježiš vidí aj tie najtmavšie kúty nášho charakteru po celý čas. On vie aj o veciach, ktoré by sme najradšej udržali v tajnosti. Napriek tomu nás nechce odsúdiť. Naopak. Chce nám pomôcť pri vyhladzovaní nežiadúcich povahových črt a hriechov.

Korene

13. január

A bude jako strom, zasadený nad potokmi vody, ktorý dáva svoje ovocie svojim časom, ktorého list nevädne, a všetko, čokoľvek bude robiť, podarí sa mu. Žalm 1,3.

Keď sa povie korene, zvyčajne myslíme na vláknité alebo drevnaté výrastky, ktoré sa šíria pod zemou a zásobujú rastliny výživou. Ale viete do akej dĺžky môžu korene narásť a aké sú v skutočnosti silné?

Len obyčajná ďatelina, ktorá má výšku 30 centimetrov, môže mať korene dlhé 9 metrov. Keby ste zasa natiahli všetky korene kukurice do jednej súvislej nite, bolo by to 120 až 150 metrov. Je známe, že korene kalifornských sekvojí (redwoodov) zaberajú viac ako 1400 kubických metrov spodnej vrstvy pôdy. Ale korene, ktoré prenikajú do pôdy najhlbšie sa nachádzajú v Afrike. Tamojšie akáciové stromy sú zakorenené v hĺbke až 45 metrov.

Korene môžu preraziť cez pevnú kompaktnú pôdu, kamene, alebo dokonca cez betón, aby mohli pokračovať v raste. Sila určitého koreňa je nezmerateľná a aj ten najdrobnejší korienok dokáže odtlačiť malé prekážky a preraziť tvrdú zeminu.

Keď sa korene vkladajú do žuly, žula sa zvyčajne rozštípe, kým korene, ktoré sa na pohľad zdajú byť mäkké a krehké, neoblomne pokračujú v raste.

Hlavnou vecou, ktorú korene vyhľadávajú je voda. Pretože tam, kde je jej dostatok, bude aj dost' výživy pre celú rastlinu, ako aj vhodný prostriedok na jej dopravenie hore, do rastliny. Z toho dôvodu rad stromov popri rieke vyzerá vždy oveľa lepšie, než ten istý druh stromov ďalej od vodného zdroja. V našom texte sa píše, že človek, ktorý má záľubu v zákone Hospodinovom „bude ako strom, zasadený nad potokmi vody.“ Kresťan má trvalý zdroj duchovnej vody v Ježišovi. Jeho Duch nám bol daný na to, aby nám pomohol vyhnať korene do hĺbky v hľadaní pravej a živej vody. Preto sa rozhodnite práve teraz, že budete zakorenení a upevnení v Ježišovi. Z takého zakorenenia sa zrodí viera – dostatočne silná na to, aby pohla akoukoľvek horou ťažkostí, tak ako krehký koreň môže pohnúť balvanom.

Odkiaľ pochádzajú husi bernikle?

14. január

A Bôh riekol: Nech sa hemžia vody hemživými tvory, živou dušou, a vtáctvo nech lieta nad zemou, na tvári nebeskej oblohy. 1.Mojžišova 1,20.

Do roku 1907 nikto nevedel odkiaľ pochádzajú husi bernikle. Každú jeseň sa ich v severnej Európe objavili celé krdle, zostali tam cez zimu, a potom odleteli na sever do svojich neznámych hniezdísk. Ale v r. 1907 sa našli hniezda bernikel na ostrove Špicbergy, severne od Nórska. Neskôr boli objavené ďalšie hniezdiská a záhada, ktorá existovala stáročia, bola vyriešená.

Na pohľad podobného živočícha môžeme nájsť v mori prisatého na trupe lodí alebo vyplavenom kuse dreva. Tento zaujímavý tvor zvaný fúzonôžka je chránený vápencovou schránkou a prichytáva sa k podložke útvárom, ktorý pripomína krk husi. Vo vnútri schránky je uložený drobný útvar, pripomínajúci telo husi a nohy, ktoré vyzerajú ako husie perie na chvoste. Stredovekí učenci sa preto domnievali, že husi bernikle pochádzajú práve z tohto druhu mäkkýšov. Iní bádatelia si mysleli, že bernikle rástli na stromoch dolu hlavou ako ovocie a že po „dozretí“ spadli do vody a odplávali. Až do 17. storočia niektorí pisatelia hovorili o fúzonôžkach ako o mláďatách husi bernikly. V skutočnosti išlo o mladé formy fúzonôžky.

Takéto domnienky sa nám dnes samozrejme zdajú „pritiahnuté za vlasy“, ale pre starých prírodovedcov boli celkom logické. Na podporu teórie, že vtáky pochádzajú z vody, cirkevní učenci dokonca citovali 1.Mojžišovu 1,20.

My vieme, že i keď Boh stvoril živé bytosti z vôd a z prachu zeme, dal každému stvoreniu schopnosť reprodukcie podľa svojho druhu unikátnym a krásnym spôsobom.

Bez pochyby je veľa vecí, o ktorých si dnes myslíme, že keď prídeme do neba, budú sa nám zdať smiešne. Tam sa naučíme viac o Božom stvorení. Je ľahké vidieť pravdivosť presvedčivých vysvetlení potom, keď nám boli preukázané. Nie je ale vždy ľahké vidieť tieto pravdy predtým, než sú objavené. Robíme to najlepšie, čo môžeme s obmedzeným poznaním sveta, ktoré máme.

Kyslíkový dlh

15. január

A Hospodin Bôh utvoril Adama, človeka, vezmúc prach zo zeme a vdýchnul do jeho nozdier dych života, a človek sa stal živou dušou. 1.Mojžišova 2,7.

Život človeka si vyžaduje viac než len kyslík, ale kyslík je nesmierne dôležitý prvok na udržanie života. Naše telá používajú kyslík na uvoľňovanie energie viac-menej rovnakým spôsobom, ako sa používa kyslík na horenie ohňa, ktorý uvoľňuje tepelnú energiu. Ak bežíte, spotrebúvate energiu. Dokonca sa pri tom aj zahrievate. Kyslík sa spotrebúva. Fakticky, keď bežíte alebo robíte niečo namáhavejšie než je navyknuté vaše telo, dochádza vám dych. To znamená, že vaše telo spotrebuje viac kyslíka než máte vo svojich pľúcach a musí si ho požičať od iných telesných orgánov. Ak máte istú dobu nedostatok kyslíka, potom lapáte po vzduchu, aby ste vrátili kyslík, ktorý si vaše svaly vypožičali od iných častí vášho tela. Tomuto deficitu kyslíka, vznikajúcemu z požičavania pri energetickej záťažovej špičke, sa hovorí „kyslíkový dlh.“

Človek nie je prispôsobený na to, aby fungoval dlho na dlh. Veľryba si ale dokáže prepožičať stovky litrov kyslíka zo svojho mimoriadne veľkého tela. Preto dokáže zotrvať pod vodou veľmi dlho. Keď veľryba vypláva na hladinu za vzduchom, „strieka gejzír.“ To je jej spôsob exhalácie oxidu uhličitého a prijímanie veľkých množstiev kyslíka, aby tak splatila svoju dočasnú pôžičku. Čím dlhšie zostane pod vodou, tým dlhšie musí potom striekať.

Modlitba sa často nazýva „dýchanie duše.“ Ale čo myslíte, ako dlho môžete žiť so zadržaným dychom? Len pár minút. A predsa niekedy chceme vyžiť z našich ošúchaných modlitieb dlhé obdobia.

Je nevyhnutné, aby sme stále dýchali. A práve tak isto sa potrebujeme aj modliť. Keď sa cítíme bez modlitby tak neprijemne ako bez kyslíka, určite si uvedomíme, ako vyzerajú naše modlitby. Preto budeme chcieť inhalovať veľké dávky Božej lásky prostredníctvom modlitby a komunikácie s Bohom natoľko, že znovu ožijeme a budeme udržiavať svoju dušu v zdraví.

Mestské opice

16. január

Vtedy riekol Hospodin: Krik Sodomy a Gomory je veľký, a ich hriech je veľmi ťažký. Preto nech zostúpim ta a uvidím, či vykonali všetko tak podľa jej kriku. 1.Mojžišova 18,20.21.

Niektoré opice v Indii, ktoré by inak mali žiť v lese, si osvojili úplne nový spôsob života. Namiesto toho, aby žili v korunách stromov, žijú na strechách domov a okolo budov v mestách a dedinách.

Tieto mestské opice sa naučili jesť spracovanú ľudskú potravu, zatiaľ čo lesné opice jedia prírodné plody a listy, ktoré nachádzajú vo svojom prostredí. Vedci, ktorí skúmali správanie opíc, chceli zistiť, ako hlboko v nich boli tieto stravovacie rozdiely zakorenené. Ponúkali teda mestským i lesným opiciam prirodzené i varené jedlo. Výsledky ukázali, že mestské opice sa úplne prispôbili mestskému životu. Zo všetkého, čo sa im predložilo, si vybrali radšej chlieb, pražené arašidy a dokonca i korenené jedlá. Opice z lesa odmietli priemyselne spracované jedlá a priklonili sa k čerstvému ovociu a surovej zelenine.

Opice, ktoré žijú v lese si hľadajú potravu tak, že sa pohybujú po stromoch alebo po zemi tam, kde je jej dostatok. Mestské opice, ak chcú prežiť, musia lúpiť obchody s potravinami, kuchyne súkromných domov, bufetové stánky a trhoviská. Niekedy tieto opice dokonca vytrhnú jedlo ľuďom, zvlášť deťom a občas ich pri tom aj porania.

Možno si myslíte, že tieto mestské opice by sa radšej mali vrátiť do lesa, kde je jedla dosť. Ale vždy, keď ich niekto pochyťá a vypustí v džungli, takmer všetky sa ponáhľajú späť do mesta.

Boh pôvodne umiestnil človeka do záhrady. Ale keď sa neskôr v dejinách človek odchýlil od Božej cesty, prvá vec, ktorú urobil bola, že vybudoval mesto. Urobili to Kainovi potomkovia po potope. Aj Lot opustil Abraháma na Palestínskych pahorkoch a odišiel bývať do mesta, čo napokon viedlo k jeho záhube. Nech je to pre naše ponaučenie.

Orol bielohlavý

17. január

Či na tvoj rozkaz vznáša sa orol a že na vysokom mieste kladie svoje hniezdo? Job 39,27.

Orol bielohlavý je po celom svete známy ako národný symbol Spojených štátov. Niektorí by chceli tohto vtáka zdiskreditovať, pretože sa živí zdochlinami a niekedy je i násilnícky a zlodej. Ale pouvažujme chvíľu o niekoľkých dobrých vlastnostiach orla bielohlavého. So svojím partnerom sa spája na celý život a ich manželský pár nemôže rozdeliť nič, jedine smrť. Ak jeden z partnerov zomrie, ovdovený orol trúchli celé mesiace, volá a vracia sa k hniezdu, kde by mal byť jeho druh.

Orly si normálne stavajú len jeden domov, v ktorom bývajú celý život. Iné je, ak ho náhodou zničí búrka alebo nejaká iná pohroma. Orol bielohlavý je mimoriadne pripútaný k svojmu domovu a nikdy ho neopúšťa, len ak mu dôjde potrava alebo ak musí hľadať svojho partnera. Orly bielohlavé sa kvôli meniacim sa zdrojom potravy aj sťahujú. Znovu sa ale vrátia do svojho starého hniezda. Vždy keď sa vrátia, prebudujú hniezdo. Pridávajú niekoľko vetvičiek a vystelú ho machom, trávou, lišajníkom a perím, aby sa pripravili na mláďatá, ktoré prídu.

Domáce povinnosti robí orlí pár s veľkou trpezlivosťou a oddanosťou. Jeden z nich dokáže sedieť na vajíčkach bez toho, aby sa pohol z hniezda aj tri dni. Orly sa samozrejme striedajú a po tridsiatich piatich dňoch sa mláďatká vyľiahnu. Až potom začne skutočná práca. Niekoľko týždňov rodičia nosia mláďatám ryby. Trpezlivo učia mladé orlíčatá ako si majú sami rybu nadeľiť.

Napokon mláďatá „nahovoria“, aby vyleteli z hniezda za sľúbené jedlo, ako odmenu. A kým sa neodvážia na prvý let, ktorý je veľmi nemotorný, rodičia im nič nedajú. Avšak čoskoro sa mláďatá vznášajú spolu s rodičmi a stávajú sa pánmi oblohy. Niektorí piloti zaregistrovali tieto orly vo výške až tritisíc metrov nad zemou. Ich oči dokážu spozorovať rybu až na vzdialenosť takmer päť kilometrov.

Myslím, že orol bielohlavý je mimoriadne skvelý vták. Isteže, má svoje chyby, ale prejavuje takú lásku a oddanosť k domovu a rodine, akú by Pán Boh chcel vidieť u každého jedného z nás.

Slepí nasledovníci

18. január

Nebudeš nasledovať mnohých, pretože ich je mnoho, robiť zlé. 2.Mojžišova 23,2.

Príklad a vplyv sú veľmi silné činitele. Spôsobujú, že v prítomnosti niekoho ľudia, ale aj iné tvory, často jednajú tak, ako by nejednali nikdy, keby tam nebol.

Francúzsky prírodovedec Fabre pozoroval zaujímavé správanie húsenice, ktorá to veľmi dobre ilustruje. Húsenica, o ktorej píšeme sa často nazýva borovicová procesová húsenica. Hovoríme im procesové preto, lebo vždy putujú v zástupe. A borovicové – ako ste už pravdepodobne uhádli – preto, lebo ich obľúbenou potravou je borovicové ihličie.

Jedného dňa Fabre položil kolónu týchto húseníc na okraj kvetináča a vedľa neho na stôl položil borovicovú vetvičku. Pre obyčajné húsenice by bolo veľmi jednoduché zliezť dolu po kvetináči a potom k borovicovej vetvičke. Ale procesové húsenice nemajú zabudovanú schopnosť zvládnuť takúto situáciu. Navyše, ich inštinkt im hovorí, aby všade kamkoľvek idú kládli hodvábne vlákno a tiež, aby sa pridržali hodvábneho vlákna, ktoré je natiahnuté pred nimi.

Vedúca húsenica, ktorá bola na čele skúmala cestu dookola po kvetináči a všetky ostatné postupne šli za ňou a sledovali hodvábnu stopu, ktorú urobila. Potom vedúca húsenica narazila na vlastnú stopu. Tu prevládol jej vlastný inštinkt a ona pokračovala po hodvábnej stope, ktorú zanechala nielen ona, ale aj všetky ostatné húsenice, ktoré šli za ňou. Tieto húsenice chodili dookola sedem dní v kuse. Nedokázali prelomiť vlastný zvyk, ktorý ich nevedol nikam.

Možno si povieť, že ľudia sa fyzicky nikdy nemôžu dostať do situácie, ako je táto. Ale ako naznačuje náš biblický text, často sú ovplyvnení tak, aby sa pridali k davu a robili to, čo by inak nikdy neurobili. Jedným z najmarkantnejších príkladov, ktorý s tým súvisí sú udalosti okolo ukrižovania Ježiša Krista. Ellen Whiteová píše, že mnohí, ktorí kričali „Hosanna“ pri Ježišovom slávnostnom príchode do Jeruzalema neskôr robili to, čo bolo populárne a kričali „Ukrižuj Ho! Ukrižuj Ho!“

Hubert – šťastný hroch

19. január

Neuškodia ani nezahubia na celom vrchu mojej svätosti.
Izaiáš 11,9.

Hovorí sa, že len málo zvierat je takých zvedavých ako hroch. Hubert je klasický príklad hrošej zvedavosti. Jeho príbeh, ktorý je dnes veľmi slávny sa začal v novembri 1928, keď sa jedného dňa vynoril zo svojej vodnej diery v Juhoafrickej republike a začal sa obzerať okolo seba. Očividne bol taký fascinovaný všetkým tým, čo uvidel, že jednoducho pokračoval v rozhliadaní plný nadšenia, čo ešte uvidí. Hubert cestoval sedemnásť mesiacov. Na svojich potulkách prešiel vyše šesťsto kilometrov a veľa miest a mestečiek. Raz, skoro ráno sa objavil v centre Durbanu – jedného z najväčších juhoafrických miest. Ľudia, ktorí práve šli do práce boli vydesení z tohto pomaly kráčajúceho obra a zavolali políciu. Ale skôr než polícia dorazila, Hubert sa ponoril do blízkej rieky a zmizol. Navštívil veľké množstvo miest a dedín, kde sa prešiel po obchodoch, školách alebo misijných staniach. V nich sa jednoducho postavil do dverí a pozeral dovnútra.

Hubert sa stal národným hrdinom a čoskoro bol vydaný zákon, ktorý každému zakazoval ublížiť mu. Raz zadriemal na železničnej trati a nedokázalo ním pohnúť nič – žiadny krik, žiadne zvonenie, pískanie, ani postrčenie rušňovým nárazníkom, kým so svojím zdriemnutím nebol hotový.

Huberta si obľúbil každý okrem farmárov, ktorí sa rozčuľovali, keď im hroch podupal záhradu. On im samozrejme nechcel uškodiť, ale počas niekoľkých minút nechtiac dokázal zničiť prácu mnohých dní. Nebolo teda prekvapujúce, keď v apríli r. 1930 rozčúlený farmár, ktorý o ochrannom zákone nevedel, Huberta zastrelil.

Uvedomujeme si, že vzťah medzi človekom a zvieratami je zriedkakedy taký, aký ho Pán Boh chcel mať. Človek hubí zvieratá a zvieratá niekedy zabijú človeka. Človek sa bojí niektorých zvierat a väčšina zvierat sa bojí človeka. Niekedy sa však, tak ako to bolo v prípade hrocha Huberta, tento stav mení. To nám opäť pripomína, že príde čas, keď tieto vzťahy budú znovu také, aké boli na začiatku. Pán Boh opäť učiní „novú Zem, v ktorej prebýva spravodlivosť“ a všetky zvieratá budú také priateľské ako Hubert.

Zachránený morskou korytnačkou

20. január

...zachrániš človeka i hovädo, ó, Hospodine! Žalm 36,7.

Morské korytnačky narastajú až do hmotnosti 380 až 400 kilogramov, ale ich priemerná hmotnosť v závislosti od druhu je 140 až 180 kilogramov. Žijú v miernych a tropických vodách. Ich samičky sú dobre známe svojou neomylnou navigačnou schopnosťou, keď každý rok plávajú cez šíre oceány k drobným ostrovčekom, kde sa narodili. Tam nakladú svoje vajíčka do piesku a vracajú sa do mora, kde sa potulujú tisíce kilometrov, aby sa o rok zase vrátili k tomu istému ostrovčeku.

Nedávno jeden mladý kórejský námorník spadol cez palubu lode do Tichého oceánu neďaleko nikaragujského pobrežia. Nikto na lodi si túto nehodu nevšimol a jeho volanie o pomoc prehlušil hluk lode.

O pätnásť hodín neskôr plávala tým istým miestom švédka loď Citadel. Odrazu jeden člen jej posádky spozoroval v oceáne niečo, čo vyzeralo ako ľudská hlava. Privolal ostatných, ale tí spočiatku neverili, že by to mohol byť človek. Neskôr sa nad vodou objavil aj krk a plecica.

Keď bol mladý Kórejčan zachránený, vyrozprával, že krátko potom, čo spadol cez palubu, priblížila sa k nemu morská korytnačka a on jej vyliezol na chrbát. Našťastie, alebo ako veríme, vďaka Božej prozreteľnosti, korytnačka sa počas celých pätnástich hodín neponorila pod hladinu ani raz.

Je obdivuhodné, aké spôsoby Pán Boh niekedy používa, aby ochránil jednotlivcov pred úrazom alebo smrťou. Tento príbeh o kórejskom námorníkovi je fascinujúcim príkladom toho, čo Pán Boh robí, aby človeka zachránil fyzicky – telesne. Ale On nechce človeka zachrániť len telesne, On má oveľa väčší záujem, aby nás zachránil duchovne. Ak vytrhuje ľudí z nešťastia, ako to urobil v prípade kórejského námorníka, keď poslal korytnačku, či v prípade Jonáša, ktorému pomohol skrze rybu, robí to preto, aby títo ľudia napokon chceli konať Jeho vôľu.

Len málokto z nás bol ochránený pred úrazom alebo smrťou za takých dramatických okolností, ako Jonáš a kórejský námorník. Ale aj nás Pán Boh chráni mnohými spôsobmi, aby sme pochopili Jeho lásku a slúžili mu naplno.

Kačiatka a ich nebezpečná výprava

21. január

*Hospodin ho bude strážiť a zachová ho pri živote;
...a nevydáš ho, Pane, do vôle jeho nepriateľov. Žalm 41,3.*

Mláďatá kačíc pápernatých sa vydávajú na jednu z najnebezpečnejších výprav na svete keď opúšťajú svoje hniezdo a po prvýkrát sprevádzajú svoje matky k moru. Kačice pápernaté sú striktné morské vtáky. Všetku svoju potravu získavajú z oceánu. Hniezdiace kačice si robia svoje hniezda na mieste, ktoré vystupuje nad more – často na strmých zrázoch, ktoré sa môžu týčiť do výšky tri až šesť metrov nad vodou. Zdalo by sa, že to je neprekonateľná prekážka pre kačiatka na ich ceste do relatívneho bezpečia vody. Ale je tu ešte jedno, oveľa väčšie nebezpečenstvo – čajka striebriстая, ktorá nemá nič iné tak veľmi rada, ako pochúťku zo zatúlaných káčat.

Tieto čajky poletujú okolo hniezdiacich oblastí a ustavične striehnu, či sa mladé kačiatko nestratí alebo nezachytí do skalnej trhliny. Keď sa matka – kačka vyberie po útese so svojimi mláďatkami na nebezpečnú cestu k moru, všetky ju poslušne nasledujú. Pritom sa často zoradia do radu, čo predstavuje ideálnu príležitosť pre čajky uchmatnúť si kačiatko. Počas tejto kritickej výpravy sa k sprievodu pripoja samičky bez mláďat, ktoré poskytujú ohrozeným kačiatkam spoľahlivú ochranu. Keď konvoj dorazí ku skalám na brehu, kačiatka nasledujú svoju matku dolu po skalách k vode tak rýchlo, ako je to len možné.

Pozorovatelia, ktorí tieto kačice sledovali, si raz všimli, že len štyri z piatich kačiatok od jednej matky, kráčali k moru spolu s ňou. Preto utekali k okraju útesu a odplašili čajky, ktoré sa už vrhali na stratené kačiatko, zachytené do trhliny. Bez meškania vyslobodili stratené mláďa a posunuli ho čím bližšie smerom k matke. Potom zdržiavali čajky dovtedy, kým matka neprichýlila svoje mláďa, ktoré na ňu žalostne volalo na plné hrdlo.

Aj Pán Boh niekedy dopustí, že zažijeme skúsenosti, ktoré si v tom čase neceníme. Ale tak ako títo pozorovatelia pomohli kačiatku, aj Pán Boh nás vyslobodí, ak budeme ochotní akceptovať jeho vedenie.

Tykadlá

22. január

Múdry má svoje oči vo svojej hlave, a blázon chodí vo tme. Kazateľ 2,14.

Tykadlá sú vlastne segmentované výbežky mozgu hmyzu, ktoré sú určené na cítenie, počúvanie, dotýkanie a na prenos informácií. Pozostávajú z nervového kábla pokrytého citlivými nervovými zakončeniami – receptormi. Celá táto sústava má guľôčkovo-trubičkovú konštrukciu, ktorá je ovládaná mocným svalom. Televízna anténa dostala svoje pomenovanie podľa latinského výrazu pre tykadlá (antennae).

Keď sledujete mravca ako nesie veľký kus potravy, môžete si všimnúť, že často zastane a máva svojimi tykadlami. Robí to preto, aby zmeral náklad, aby skontroloval k akým zmenám u neho došlo a aby vycítil prekážky, ktoré by mohli byť na ceste. Akonáhle je opäť v kolónii, tento hmyz komunikuje s ostatnými mravcami o novom získanom jedle a iných záležitostiach tak, že sa dotýka ich tykadiel.

Hmyz dokáže tykadlami detekovať zápach na vzdialenosť asi troch kilometrov. Na polostrove Cape Cod pracujú traja špecialisti, ktorí sa pri ich výskume spoliehajú na silnú čuchovú citlivosť hmyzu pri sledovaní mnišky veľkohlavej. Používajú na to kartónové valce, v ktorých sú uložené kartónové kužele natreté krémom, obsahujúcim pach (feromón) samičky tohto moľa. Malým otvorom na konci kužela mniška do neho vstúpi a pretože koniec valca je uzavretý, nemôže uniknúť. Ak sa mnišky veľkohlavé takto ocitnú v pasci, okolie sa postrieka insekticídmi proti moľom, čo pomôže zabrániť škode na stromoch, ktorú tieto mole spôsobujú.

Aj samičky komárov používajú svoje tykadlá unikátnym spôsobom. Aby sa ich vajíčka mohli dobre vyvinúť, vyžadujú si čistú pokojnú vodu. Preto samička komára, predtým než nakladie vajíčka, otestuje vodu svojimi tykadlami, aby sa uistila, či nie je príliš slaná.

My nemáme tykadlá, ktoré by vyčnievali z našich hláv. Ale máme „tykadlá“ iného druhu, ako to naznačuje náš text. Pán Boh nám dal oči a iné zmysly, ktoré posielajú informácie do nášho mozgu. Múdry človek dbá na tieto informácie, interpretuje ich a snaží sa jednať čo najlepšie podľa nich. Bláznivý človek sa často neunúva, aby sa nad nimi zamýšľal. „Narazí si nos“ a tak sa veľakrát dostane do problémov. Používajme čo najlepšie „tykadlá“, ktoré nám Pán Boh dal.

Hospodine, vod' ma vo svojej spravodlivosti pre tých, ktorí ma strežú. Urovnaj predomnou svoju cestu. Žalm 5,9.

Plávajúci medveď čierny má zvláštny zvyk udržať priamy smer plavby bez ohľadu na prekážky, ktoré mu prídu do cesty.

Aj mnoho iných zvierat má rovnaký zvyk. Je veľa hadov, ktoré dokážu vytrvalo plávať jedným smerom. Pozorovatelia v tropických oblastiach zaznamenali prípady, kde veľké plávajúce hady narazili na kanoe a namiesto toho, aby ho oboplávali, preplazili sa cez neho naprieč – na jednej strane nahor a na druhej strane dolu.

Niektoré suchozemské korytnačky sú také odhodlané ísť priamo, že sa dokážu celý deň štverať po telefónnom stípe namiesto toho, aby ho obišli. Možno si povie: to len dokazuje, aké sú hlúpe. Pretože to naozaj vyzerá hlúpo.

Ale tieto zvieratá, ktoré sme opisovali jednoducho nedokážu zmeniť smer, keď narazia na prekážku. Ich konanie vyplýva z ich vrodenných inštinktov. Ak by pohyb človeka bol taký priamočiary a nekompromisný, keď mu príde do cesty prekážka, asi by sme ho nepovažovali za veľmi inteligentného. V závislosti od situácie by sme možno takého človeka označili za tvrdohlavého, v presvedčení, že by mal svoje konanie zmeniť.

Keby to všetko, o čom uvažujeme bola len relatívne bezvýznamná prechádzka, bol by to pravdepodobne správny záver. Ale sú okolnosti, za ktorých by takáto „tvrdohlavosť“ bola kladnou cnosťou.

Čo ak by medveď vedel, že keď obopláva veľké prekážky, na ktoré narazí, dostane sa do nebezpečenstva? V takom prípade by bol nerozumný, keby to riskoval. Jeho snaha prechádzať cez prekážku by bola rozumná. Alebo, čo keby si korytnačka uvedomovala, že ak uhne doľava alebo doprava pred stĺpom, bude stratená? Za takých podmienok by bolo nerozumné obísť ho.

V našom texte je zaznamenané, ako sa kráľ Dávid modlil, aby mu Pán Boh urovnal cestu alebo chodník, po ktorom mal ísť. Aj my by sme sa mali takto modliť. Avšak musíme sa aj rozhodnúť, že za každú cenu pôjdeme po ceste, ktorú nám Pán Boh ukáže.

Lietaj ako oblaky

24. január

[Kde si bol] keď som rozložil oblak za jeho odev a mrákavu za jeho plienky [sveta]? Job 38,9.

Mraky mi pripomínajú ľudí. Vezmite si napríklad veľkú hromadu páperovitých oblakov. Možno sú to malé vatové vankúše rýchlo hnané dobrým letným vánkom. Potom sa začnú hromadiť a v krátkom čase dosiahnu obrovské rozmery. Nakoniec môže nastať blýskanie, burácajúce hrmenie, prudký dážď a pri zúrení tejto „oblačnej obludy“ stmavne celý svet. Zakrátko je ale všetkému koniec, vyjde slnko a krajinu znovu zaplaví pokoj. Nie je to ako niektorí ľudia?

Sú tu ešte aj vrstvomé mraky (stratus). Sú to tie, ktoré sa z času na čas usadia nad morom i pevninou a vytvárajú takú hustú hmlu, že bezpečnosť lodí je ohrozená a cestná premávka sa spomalí na slimačie tempo. Niekedy sa o takéto mraky nezaujímame. Ale vedeli ste, že je to práve tento druh mrakov, ktorý vytvára tie najkrajšie západy slnka? Možno, že poznáte ľudí, ktorí sú ako vrstvomé mraky, pri ktorých je všetko pochmúrne. Keď ich však ožiari svetlo Slnka spravodlivosti, vyjde najavo ich charakterová krása, ktorá pripomína nádherný východ alebo západ slnka.

Tretí druh je tmavý dažďový oblak (nimbus). Je to bezútešná tmavá prikrývka, prinášajúca dážď, ktorý prší dlho, dlho a zdá sa, akoby nikdy nechcel prestať. Prekazí nám všetky plány i zábavu. Práve keď máme zorganizované niečo pekné, objaví sa nimbus – tmavá mokrá prikrývka, ktorá zmyje naše plány.

Aj niektorí ľudia sú ako nimbus. Na všetko, čo naplánujete vylejú studenú vodu.

Avšak tak ako potrebujeme dážď, niekedy potrebujeme aj nimbusových ľudí. Nesmieme im ale vždy dovoliť zmyť naše plány, pretože inklinujú k tomu, že by prekazili aj tie dobré.

Zrelých kresťanov predstavujú riasové oblaky (cirrus), ktoré sa pohybujú vysoko nad vecou. Títo ľudia šíria krásu po celej oblohe života a nikdy nespôsobujú problémy. Aj keď upozorňujú na prichádzajúci dážď a búrlivé počasie, vždy sú vysoko nad vecou – zvestovatelia nastávajúceho rozjasnenia.

Blchy

25. január

Dokonale ma umy od mojej neprávosti a očisti ma od môjho hriechu. Žalm 51,4.

Existuje 1100 známych druhov blch a každá z nich zvyčajne uprednostňuje jeden druh zvierat'a. Aj ľudia môžu byť zamorení blchami, ktoré nado všetko ostatné obľubujú ľudskú krv. V šestnástom storočí ľudia niekedy nosili kožuštinové goliere, ktoré mali prilákať a zadržať blchy. Elegantné dámy devätnásteho storočia nosili tyčinky na škrabanie, ktoré im poskytovali úľavu od svrbenia na chrbte, spôsobeného uštipnutím blchami. Dnes sa blchy, ktoré obťažujú ľudí vyskytujú relatívne zriedkavo. Tento hmyz sa ale dá nájsť na všetkých teplokrvných zvieratách, vrátane tých, ktoré trávia väčšinu svojho života vo vode. Blchy, ktoré mučia bobrov a ondatry pižmové brázdia pod vodou vo vzduchových vankúšoch, ktoré sa nachádzajú v hustom kožuchu týchto cicavcov. Takto sú tieto blchy po celý čas v teple a suchu.

Blchy sú vďaka stavbe ich tela veľmi ťažko chytiteľné. Skúste jednu chytiť! S najväčšou pravdepodobnosťou vám ujde. Jej telo je ploché, tvrdé, hladké a najskôr sa vám prešmykne medzi palcom a ukazovákom, i keď sa vám ju podarí dostať do ruky. Blcha má po oboch stranách drobné ostne, ktoré trčia smerom dozadu a pomáhajú tomuto hmyzu pohybovať sa dopredu po chlpacej džungli, v ktorej žije. Silné zadné nohy dávajú tejto malej neokrídlenej príšere skákajúci potenciál a silu, ktorú potrebuje na to, aby sa dostala z jedného miesta na druhé a aby unikla chyteniu.

Keď sa pozriete na psa alebo mačku, ktorá má blchy, môžete si všimnúť, aká musí byť nešťastná alebo nešťastný. Zdá sa, že sa nikdy neprestane škrabať. Pokúša sa spať, ale opäť sa musí škrabať. Chce žrať, ale po každom uštipnutí musí prestať a poškrabať sa. Ak sa s ním alebo s ňou chce niekto hrať, nemôže, lebo sa musí škrabať.

Ubohé zviera nemôže robiť nič iné, len zmierňovať príznaky svrbenia. Poškrabaním sa mu uľaví – svrbenie prestane, ale blchy tam zostanú. To najlepšie, čo môžeme pre také zviera urobiť, je zbaviť ho blch.

Aj my môžeme niekedy zmierniť príznaky hriechu vo svojom živote sebakontrolou, zmenou prostredia a podobne. Ale len ak nás očistí Ježiš, zbavíme sa aj samotného hriechu.

Keď som bol dieťa, vrazil som ako dieťa, myslel som ako dieťa, rozumoval som ako dieťa. Ale keď som sa stal mužom, zanechal som detské veci. 1.Korint'anom 13,11.

Slovo vačkovec je prívlastok, ktorý dávame všetkým zvieratám, ktoré nosia svoje mláďatá vo vačku. Najznámejším vačkovcom je klokan, ale sú aj mnohé iné. Jedným z nich je aj vačica (opossum). Fakticky je to jediný vačkovec v severnej Amerike. Väčšina vačkovcov žije v Austrálii, kde je len veľmi málo cicavcov, ktoré nie sú z tohto druhu. Čo sa týka ich veľkosti, vyskytujú sa v širokej škále – od najväčšieho klokana až po malé, ktoré sú veľkosti myši (myšovec trpasličí). Niektoré, ako napr. tasmánsky diabol, sú mäsožravé, ostatné sú vegetariáni. Takým je napr. medvedík koala, ktorý každý deň zožerie kilá a kilá eukalyptových listov. Niektoré vačkovce sa dokonca živia nektárom kvetov. Sem patria napríklad veverovec krátkohlavý a nektárnik pásavý.

Chov mláďat u vačkovcov je dosť zaujímavý, pretože ich môže byť naraz viac, v rôznych štádiách vývinu. Napríklad jedno mláďa môže kráčať za matkou po svojich nohách a mladšie môže byť v jej vačku. Ďalšie čaká v jej maternici, kým sa vak nevyprázdni, aby sa mohlo narodiť. Všetky tieto mláďatá majú v každom veku charakteristické črty, ktoré im však počas dospievania vymiznú.

Novorodenec vačkovca je veľmi drobné, nie úplne vyvinuté ružové stvorenie. Napriek tomu hneď po narodení je schopný doplaziť sa do matkinho vaku, z ktorého sa práve uvoľnil jeho starší súrodenec. Vak sa po určitom čase stane príliš tesný pre pohodlie vyrastajúceho mláďaťa. Jedného dňa musí opustiť jeho teplo a bezpečie a vynoriť sa do veľkého šireho sveta. Pre mláďa musí byť niekedy ťažké podniknúť prvú výpravu mimo matkinho vaku.

Aj s nami je to tak ako s vačkovcami. V živote každého mladého zvieratka, i každého chlapca a dievčaťa prichádza čas, keď si uvedomia, že sa stávajú dospelí. Pre mladých ľudí sú to často ťažké chvíle. Chcú vyrásť, ale často nechcú na seba zobrať zodpovednosť dospelosti. Kým to neurobia, nemôžu byť dospelí, nemôžu sa cítiť naplnení.

Supy, ktoré hádžu kamene 27. január

A keď sa ho len neprestávali opytovať, pozdvihol sa a povedal im: Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí na ňu kameň. Ján 8,7.

Starý židovský zákon určoval, že niektoré zlé činy mali byť potrestané ukameňovaním zločincov na smrť. Tak ako naše dnešné občianske zákony, aj tento zákon mal zabrániť kriminalite a zlu. No pretože ľudská povaha je taká aká je, niektorí ľudia si v tejto udalosti našli zvrhlú diaboliskú zábavu. Bolo to pre nich ako nejaká hra alebo šou, ktorú si nechceli nechať ujsť. V začiatkoch americkej histórie malo rovnaký efekt obesenie.

Ale ľudia nie sú jedinými vrhačmi kameňov na našom svete. Keď som čítal o istom druhu supa, ktorý žije v Egypte a hádže kamene, spomenul som si na tento starý zvyk, o ktorom sme práve pojednávali. Egyptské supy rady jedia pštrosie vajcia. Tieto vajcia ale majú tak tvrdú škrupinu, že ju bez pomoci nedokážu rozbiť. Sup preto vezme do svojho zobáka kameň, zodvihne hlavu do výšky a prudkým pohybom hlavy nadol vrhne kameň do vajca. Asi pri každom druhom pokuse kameň síce minie cieľ, ale vták vytrvalo pokračuje dovtedy, kým sa vajce nerozbije. Potom sa aj ostatné supy zhromaždia na hostinu.

Egyptské supy niekedy stoja od svojho cieľa až 45 metrov a používajú kamene, ktoré vážia aj 500 gramov. Keď im predložíme falošné vajce, budú ho bombardovať až 90 minút. Potom to vzdajú.

Niekedy sú ľudia nelichotivo označovaní za supov a často som naklonený súhlasiť, keď vezmem do úvahy spôsob, ako sa niekedy zhlukneme a trháme niečiu povesť na kusy. Jedno staré príslovie hovorí: „Ľudia, ktorí bývajú v sklenených domoch, nech po nikom nehádzu kamene.“ Nikto z nás nemá právo odsúdiť iného človeka kvôli nejakému hriechu, ktorý spáchal, ako nám to pôsobivo ukázal Pán Ježiš. Všetci sme hriešnici a sme rovnako vinní. Ale Ježiš nás tiež naučil, že skrze neho všetci môžeme dosiahnuť víťazstvo nad hriechom a získať večný život. Keď sa nabudúce ocitnete v skupine ľudí, v ktorej sa hovoria nemilé slová o niekom inom, spomeňte si na egyptského supu.

...nespolčuj sa s tými, ktorí sa menia. Príslovia 24,21 (SEVP).

Vodná duloonica väčšia, ktorá nie je dlhšia ako ľudský palec, je podobne ako iné živočíchý, dobre prispôsobená svojmu prostrediu. Na vonkajšej strane prstov a na spodku chvosta má lemovanie z tvrdej srsti, ktoré sa vo vode rozvinie a tak pri plávaní rozšíri záberovú plochu na labkách a kormidlovaciu plochu na chvoste.

Vodná duloonica je tvor, ktorý má svoje zvyky – v najprísnejšom slova zmysle. Keď sa raz naučí spôsob ako niečo robiť, tak ho nezmení, až kým k tomu nie je donútená. Keď začneme pozorovať doma chované duloonice v ich nových klietkach, náhle prestanú skúmať nový terén a utekajú späť do bezpečia svojho hniezda. Takto sú si isté, že sa nestratia a že keď hrozí nebezpečenstvo, dostanú sa rýchlo domov. Avšak keď sa prvýkrát snažia nájsť vchod do svojho nového hniezda v krabici, majú ešte problémy. Najprv vyskočia na vrch krabice a pátrajú po otvore. Keď ho nájdu, vhrpnú dovnútra tak, že urobia polovičný kotrmelec. Po istom čase nájdu otvor bez toho, aby ho museli hľadať. Stále však vyskakujú na krabicu predtým než vojdú dovnútra, namiesto toho, aby utekali rovno do otvoru.

Duloonice si zvykli na pobehovanie po plošine zaťaženej kameňmi, na ktoré automaticky vyskakovali a zase zoskakovali. Jedného dňa boli kamene zámerne presunuté inde. Duloonice prišli na miesto, kde stáli kamene, vyskočili a pristáli s rachotom na zemi. Akoby tomu nemohli uveriť, vrátili sa cestou, ktorou prišli a zopakovali tento čin znovu. Po druhom páde sa uspokojili s presvedčením, že v niečom nastala zmena.

Keďže duloonice sú tvory so starostlivo zavedenými zvykmi, musia sa uistiť, že chápu a vnímajú každý bod, ktorý majú v ceste. Neunáhli sa keď majú urobiť zmenu len preto, že sa to zdá žiadúce. To nie je zlá vlastnosť. Niekedy ľudia robia zmeny príliš unáhle a ľahko. V našom texte nám kráľ Šalamún radí, aby sme sa „nespolčovali s tými, ktorí sa menia“ (Príslovia 24,21). A apoštol Pavel dodáva ďalšiu radu: „Všetko zkušajte; dobré podržte“ (1. Tesaloničanom 5,21).

[Nádej], ktorú máme s'a kotvu duše, bezpečnú a pevnú, a ktorá vchádza do vnútra za oponu. Židom 6,19.

Viacero druhov mäkkýšov produkuje zlaté vlákno, pomocou ktorého sa ukotvujú k pevnému objektu. Keď sú tieto vlákna pokope, hovoríme im byssus. Kyjovka šupinatá z oblasti Stredozemného mora, je spomedzi týchto tvorov najpovestnejšia, vďaka svojmu zlatému byssovému vláknu, ktoré ľudia zbierajú, delia a pretkávajú do upomienkových odevov.

Ale snáď ešte zaujímavejšie sú byssové vlákna slávky jedlej, veľmi rozšírenej mušle v severných vodách. Mušľa má pozdĺž svojej nohy úzku trubičku, do ktorej špeciálna žľaza vylučuje lepkavú hmotu. Keď táto mušľa chce zakotviť, pritlačí svoju nohu k pevnému objektu a vháňa do trubičky lepkavý sekret, ktorý je vlastne pravým plastom. Lepidlo na dotyk lepí a tuhne. Mušľa pomaly uvoľňuje svoju nohu a silné kotvové lano je spradené. Tento proces sa opakuje dovtedy, kým sa živočích neupevní natoľko, že ho neodnesie ani najsilnejšia vlna.

Keď sa mušľa chce presunúť, vysunie svoju nohu čo naďalej v žiadanom smere, spradie nové laná a staré odsekne. Aj keď sa mušle pohybujú len raz za čas, po centimetri, prejdú veľké vzdialenosti.

Vďaka ich zvyku lepíť sa k pevným objektom, mušle pôsobia na mnohých miestach ako prirodzené vlnolamy a hrádze. Preto sú chránené zákonom. Na miestach kde kamene ani betón neodolajú morskému vlnobitiu, tam môže byť hromada mušlí výborným prostriedkom na chránenie mäkkých brehov a pobreží pred zmytím a odplavením. Ďalšou výhodou je, že ak sa aj objaví trhlina, čoskoro ju mušle opravia.

Často hovorievame, „Obstojí tvoja kotva v búrke života?“ Slávka jedlá je väčšinu času vystavená silným nárazom vln, ale jej kotva vždy drží pevne.

V čase, keď vlny pokušenia a nevery ohrozujú naše ukotvenie v tom, čo je pravda, musíme sa pevne držať Ježiša, aby sme sa nepohli a boli neochvejní.

Rýchlosť svetla

30. január

Kde je cesta na miesto ta, kde býva svetlo? Alebo čo do tmy, kde je jej miesto? Job 38,19.

Je to možno ťažko predstaviteľné, ale svetlo sa vo vesmíre pohybuje. Keď v noci zasvietite baterku, aby ste si posvietili na cestu, svetlu to nejaký čas trvá, kým dorazí na miesto, kde ho potrebujeme mať. Svetlo sa pohybuje tak rýchlo, že akonáhle ho zapnete, už je tam. V skutočnosti to ale nejaký čas trvá. Nevidíte ho pohybovať sa, pretože sa šíri rýchlosťou 300 000 kilometrov za sekundu. To je naozaj rýchlo! Znamená to, že keby ste mali dostatočne silný svetelný zdroj, mohli by ste ho zapnúť a svetlo by prešlo vzdialenosť viac ako sedemkrát okolo Zeme – skôr než stihnete povedať napr. „dvadsaťjeden“.

A teraz na chvíľu použijeme svoju predstavivosť. Predpokladajme, že by sme mohli tak rýchlo cestovať. Nastúpime do kozmickej lode, stlačíme akcelerátor a ideme rýchlosťou svetla. No predstavme si, že by sme mohli ísť ešte rýchlejšie než svetlo. Zapli by sme svetlo a uháňali do vesmíru tak rýchlo, že keby sme sa otočili, videli by sme, ako svetelný lúč prichádza za nami.

Teraz si predstavme, že niekto má filmovú premietačku, ktorá premieta do vesmíru s takým silným svetlom, že dokáže premietat' obraz na milióny kilometrov do vesmíru. Zapneme ju, pozrieme si nejakú scénu, potom uháňame do vesmíru, zachytíme obraz, ako cestuje spolu s nami a pozrieme si ho znovu. Potom ho predbehneme, počkáme ho a ak chceme zase si ho pozrieme na inom mieste vo vesmíre.

Ale porozmýšľajme o niečom inom. Na konci milénia, po tisícročnom kráľovstve, každý človek, ktorý niekedy žil, uzrie najhroznejší pohyblivý obraz, aký sa kedy dal vidieť. Na tomto velikánskom panoramatickom obraze všetci uvidia príbeh kríža a každého, kto bol do neho zapletený presne tak, ako to bolo. Pri pohľade na najstrašnejšiu udalosť histórie každý pochopí, aký je vzťah medzi ňou a jeho životom. Cesta, ktorou šli bezbožní v obracaní sa proti Kristovi, sa im bude zdať „ako napísaná ohnivým písmom“ (Veľký spor vekov, str. 666). Je teda dôležité, aby sme mysleli na to, aký obraz nášho života premietame do neba už dnes!

Rosička okrúhlostá

31. január

Bezbožní mi dali na cestu smečku; no, nezablúdil som od tvojich nariadení. Žalm 119,110.

Nevinne vyzerajúca rastlina nazývaná rosička okrúhlostá rastie v močiaroch, bažinách alebo vo vlhkých oblastiach. Jej lyžicovo tvarované listy sú červené, chlpaté a krásne sa trblietajú na slnku. Červené chĺpky vylučujú lepkavú tekutinu zachytávajúcu hmyz, ktorým sa táto rastlina živí.

Keď sa hmyz dotkne jedného z jej citlivých chĺpkov, všetky ostatné sa ihneď zohnú, aby ho chytili do pasce. O niekoľko dní, keď sa telo hmyzu strávi, sa chĺpky vrátia do pôvodnej vzpriamenej polohy. Ako je to možné, že rosička okrúhlostá, ktorá nemá žiadne nervy ani svaly, má také citlivé a reakčné chĺpky? To nikto nevie.

Pokusy dokazujú, že pevná čiastočka, ktorá váži tak málo, že si to ani nevieme predstaviť – dve desaťtisíciny gramu – spôsobuje, že chĺpky rosičky reagujú. Ak je táto čiastočka jedlá, rastlinka ju strávi. Ale ak nie, list sa rýchlo otvorí a počká na niečo, čo rastlina dokáže stráviť.

Mnohé rastliny sa živia hmyzom, pretože si nedokážu vytvoriť vlastnú výživu v dostatočne veľkých množstvách. Jednou z nich je mucholapka obyčajná, ktorá sa bežne predáva v záhradníckych podnikoch ako novinka. Po okrajoch listu má ihlicovité zúbky. Stred listu je sfarbený do červena a nesie jemné chĺpky, ktoré akciu spúšťajú. Keď na nich nešťastný hmyz pristane, zúbky po okraji listov zapadnú do seba a uväznia ho. Iná rastlina, tučnica obyčajná vábi hmyz tekutinou, ktorá sa podobá vode uprostred jej dutinových listov. Je to v podstate zmes dažďovej vody a tráviacich štiav, ktoré rýchlo rozložia hmyz na výživu potrebnú pre rastlinu. Chĺpky, ktoré smerujú do listového žliabku, bránia hmyzu, aby vyliezol von.

Hmyzožravé rastliny majú čosi, čo hmyz priťahuje k jeho smrti. Aj satan má svoje príťažlivé pasce nastavené pre každého mladého človeka, aby ho zväbil do zahynutia. Tak ako hmyz nevidí na rosičke nič nebezpečné, tak sa aj mnohé satanove lákadlá zdajú neškodné. Musíme byť preto vždy ostražití. A nielen to, musíme si tiež uvedomiť, že my sami nedokážeme vždy tieto nástrahy rozoznať. Potrebujeme Ježiša, ktorý nám ich odhalí.

Púštny potkan

1. február

Vtedy mu povedal Ježiš: Odídi, satane, lebo je napísané: Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jemu samému budeš svätoslúžiť! Vtedy ho opustil diabol. Matúš 4,10.11.

Púštny potkan (chrček huňatochvostý), ktorý žije na púšťach v juhozápadnej časti Spojených štátov, má zvláštny problém, ktorému nemusia čeliť jeho bratraci žijúci normálne v lesoch. Na púšti je pre toto zviera veľmi ťažké skryť svoje veľké neforemné hniezdo. V dôsledku toho, nepriatelia púštného potkana by si z tohto malého zvieraťa bez problému urobili hostinu, keby nebolo jednej veci: Pán Boh dal tomuto tvorovi múdrosť, aby prikryl svoje nápadné hniezdo kaktusmi. A kusy kaktusov sú aj okolo vchodu do hniezda, ako prídavná ochrana.

Púštny potkan je dostatočne malý, aby ľahko preliezol cez a okolo dlhých ostrých pichliačov kaktusa bez toho, aby sa poranil. Ale väčšie zvieratá, ktoré naň striehnu ako na korisť, nemajú také šťastie. Beda kojotovi, ktorý sa dobýja za unikajúcim púštnym potkanom a vo svojom chvate a nadšení sa ho snaží vyhrabať z jeho hniezda. Tento kojot by mal byť vo svojom úsilí múdrejší.

Púštny potkan je tak dobre chránený, akoby ho bránila armáda s vytasenými mečmi. Opakovane, znovu a znovu môže byť vďačný, že sa pripravil na nebezpečie skôr než prišlo.

Myslím, že sa môžeme trochu poučiť z toho, ako Pán Boh naučil jedno zo svojich stvorení chrániť sa. Náš úhlavný nepriateľ zvaný Satan sa ustavične snaží zničiť náš duchovný život. Ale tak, ako Pán Boh naučil púštného potkana chrániť sa, tak chce naučiť aj nás, aby sme ako ochranu vzali „meč Ducha, ktorým je slovo Božie“ (Efežanom 6,17). Táto zbraň je „ostrejšia nad každý meč dvojsečný“ (Židom 4,12). Keď diabol napadol Ježiša, On odpovedal „je napísané...“ – to bola jeho zbraň. Fungovala vtedy a funguje aj teraz.

Môžeme si dovoliť čakať, kým pokušiteľ príde a nepripraviť sa dopredu na obranu mečom Ducha? Odpoveď je jasná.

...a vezmite... meč Ducha, ktorým je slovo Božie.
Efežanom 6,17.

Včera sme uvažovali o Biblii ako o „meči Ducha“. Pokračujme v tejto úvahe znovu v súvislosti s mečúňom.

Mečúň obecný môže narásť až do dĺžky štyri a pol metra od konca chvosta po hrot nosa. Je to jedna z naj-aerodynamickejších rýb v mori a je považovaný za najrýchlejšiu živú bytosť na Zemi i na mori dosahujúcu rýchlosť až 120 km/h.

Mečúne sú známe tým, že napádajú námorné plavidlá bez ohľadu na veľkosť lode. Jeden takýto útok, na 200 tonovú arabskú loď, ňou otriasol od zadnej časti po prednú. Silu jeho útoku nám pomôže lepšie pochopiť správa o mečúňovi, ktorý zasiahol loď tak, že chvostom prerazil jej 23 centimetrový drevený trup. Ale to je ešte nič v porovnaní s tým, čo sa stalo, keď mečúň napadol veľrybársku loď v r. 1826. Táto ryba vrazila do lode s takou silou, že sa zdalo, že je na mieste mŕtva. Keď však loď dorazila do prístavu v Massachusetts, zistilo sa, že mečúň je iba zapichnutý do trupu lode, ale stále živý. Pri náraze prenikol cez medený plášť, 10 centimetrovú dosku, 30 centimetrový dubový trám, 6 a pol centimetra hrubé dubové stropné dosky a napokon hrotom nosa prepichol aj sud s olejom a zostal v ňom zapichnutý tak natesno, že zo suda nevytiekla ani kvapka.

V prírode je veľa mocných síl, proti ktorým je človek fyzicky bezmocný. Neexistujú však žiadne duchovné sily, ktoré by nedokázal premôcť mečom, mečom Ducha. „Lebo slovo Božie je živé a účinné a ostrejšie nad každý meč dvojsečný,“ hovorí Pavel. V 2.Korintňanom 10,4 napísal: „zbrane nášho vojovania nie sú telesné, ale mocné Bohu na borení pevností.“

Len vrabec

3. február

Či nepredávajú päť vrabčekov za dva groše? A ani jeden z nich nie je zabudnutý pred Bohom. Lukáš 12,6.

Pojem vrabec je veľmi známy, ale čo vrabec v skutočnosti je a na čo ľudia väčšinou myslia, keď toto slovo používajú? Podľa všeobecných predstáv sa za vrabca považuje malý hnedý vták. Navyše, ľudia sa zvyčajne domnievajú, že vrabce sú zbytočné a otravné. Prinajlepšom, že majú iba malú alebo žiadnu hodnotu. Naznačujú to také poznámky, ako „ach, veď to bol len vrabec.“

V skutočnosti, pravé vrabce patria do rodiny snovačov, ktorá zahŕňa takmer tristo rôznych druhov. Najmenej jeden druh z tejto rodiny sa nachádza takmer v každom kúte sveta. Avšak pravé vrabce tvoria v rámci tejto rodiny len malú, veľmi nevýraznú skupinu. Vyskytujú sa vo veľkostiach od desať do osemnásť centimetrov a sú prevažne hnedé a sivé, prípadne s čiernymi prúžkami alebo škvrnami.

Najbežnejším vrabcom je vrabec domáci, ktorý sa natoľko prispôbil životu človeka, že len zriedkakedy hniezdi ďaleko od ľudských obydľí.

Odvaha týchto druhov je iste pozoruhodná, ale naše reakcie voči nim, nie sú až také plné obdivu. Druhy, ktorým hrozí vyhynutie a ktoré bojujú o prežitie priťahujú všeobecnú pozornosť, no obyčajný každodenný vták, ktorý sa nevyznačuje výnimočnou krásou sa odsúva ako „škodca“. Prečo?

V dobe Pána Ježiša sa dva vrabce predávali za groš (Matúš 10,29) a za dva groše sa dalo kúpiť päť vrabcov, čo znamenalo, že jeden sa mohol vyhodiť ako úplne bezcenný. V krátkosti, vrabec je takmer bezcenný tvor. A predsa – Božia láska je dostatočne veľká, aby zahrnula aj vrabca. Môžeme si teda my dovoliť pozerať sa na Božie stvorenie – zvieratá, či ľudí, za ktorých On zomrel, ako na bezcenných? A čo my? Máme niekedy pokušenie myslieť si, že Božia láska nie je až taká veľká, aby mohla zahrnúť aj nás? „Nebojte sa teda! Vy ste drahší nad mnoho vrabcov.“ (Lukáš 12,7).

Mýtická kobra

4. február

...a hadovi za pokrm bude prach. Neuškodia ani nezahubia na celom vrchu mojej svätosti, hovorí Hospodin. Izaiáš 65,25.

Hady sú zvyčajne predmetom strachu, či sú nebezpečné alebo nie. Avšak v Indii sa kobra uctieva ako symbol plodnosti. Stovky kobier, ktoré sa pri obradoch používajú, málokedy uštipnú aj tých ľudí, ktorí sú v rámci dosahu. Napriek tomu sa okuliarnik indický [kobra], v Indii berie na zodpovednosť každý rok za tisíce úmrtí následkom uštipnutia hadom, aj keď páchatelmi sú zvyčajne vretenice. Kobry sa odplazia pri prvom zaregistrovaní blížiacich sa krokov. Vretenice sa nepohnú a zostávajú na mieste. Je teda ľahké ich pristúpiť. Preto sú ich uštipnutia oveľa bežnejšie a takisto smrteľnejšie.

Snáď najväčším mýtom o kobre je, že sa dá okúzliť flautou. Ale kobry nemajú externé uši a i keď dokážu zaregistrovať niektoré zvukové vibrácie, nemôžeme ich dostať do pohupujúceho tranzu hudbou. Tento had v skutočnosti reaguje na pohyb flauty. Bude sa kolísať do rytmu pri akomkoľvek objekte, ktorý sa pred ním hýbe z boka na bok.

Kobra je samozrejme jedovatý had. Fakticky je to jeden z najjedovatejších hadov na svete. V Indii sa jej mnohí boja a mnohí ju uctieva. Jed kobry je viac toxický než jed štrkáča. Avšak kobra nepoužíva jed pri každom uštipnutí, teda jej uštipnutie nemusí nutne ublížiť. Tiež, ak uštipla nedávno, pravdepodobne jej nezostane toľko jedu, ktorý by postačil na ďalšiu smrteľnú dávku. Tak či onak, kobra uprednostňuje neútočiť na nepriateľa. Oveľa častejšie obráti k nebezpečenstvu zadnú časť svojej sploštenej hlavy a dúfa, že kresba pripomínajúca obrovské oči útočníka vyľaká.

Môžeme teda vidieť, že kobra nie je taká nebezpečná, ako sa o nej hovorí, i keď sa stáva, že jej uštipnutie spôsobí smrť. Tí, ktorí s týmto hadom manipulujú pri náboženských obradoch, berú ho skôr ako domáce zviera než hrozbu. Určite budete súhlasiť, že toto nám pripomína náš text, pretože sa v ňom píše, že na novej Zemi hady „neuškodia ani nezahubia na celom vrchu mojej svätosti, hovorí Hospodin.“

Nenávidený kojot

5. február

Blahoslavení budete, keď vás budú ľudia nenávidieť a keď vás vylúčia a budú haniť a vyvrhnú vaše meno jako zlé – pre Syna človeka. Lukáš 6,22.

Nenávidený, prenasledovaný kojot si nezaslúži povest', ktorú má. V tomto ohľade nám to pripomína to, čo Ježiš povedal o svojich učeníkoch, ako je to zaznamenané v našom dnešnom texte.

Sotva existuje viac nenávidené zviera, než severoamerický kojot. Človek sa ho dlhý čas snažil vyhubiť, ale tieto pokusy nielenže zlyhali, ale v mnohých prípadoch pôsobili opačne.

Vojna proti tomuto malému divému psovi s huňatým chvostom začala preto, že kojoty zabíjali dobytok a naháňali svoju korisť medzi úrodou farmárov a chovateľov. Nastavovali pasce, ale kojoty sa ich naučili obchádzať a uchmatnúť si návnadu. Jedy nezabíjali len kojoty, ale aj užitočné zvieratá. Toto zviera je všeobecne výnimočne prefíkané vo vyhýbaní sa zbraniam.

I keď počet kojotov je už oveľa menší než bol, zvieratá, ktoré prežili sú inteligentnejšie a ich vyhubenie sa zdá takmer nemožné. To je pravdepodobne dobre. Pretože tam, kde boli kojoty vyhubené, rozmnožili sa najmä veveričky, potkany a myši a to natoľko, že ohrozovali úrodu. Aj vzrast počtu zajacov, hlavného zdroja potravy kojotov je zvlášť evidentný zo škôd vzniknutých na kŕmnych rastlinách. Vtáky, malé cicavce a hmyz boli závislé na kojotoch, ktoré vyhrabávali hlbšie a hlbšie jamy v korytách potokov, keď voda vysychala. Teraz mnohé z nich umierajú od smädu.

Je zaujímavé, že čím viac farmárov a chovateľov sa snažilo zbaviť kojotov, tým väčšia bola ich prefíkanosť a tým ťažšie bolo nájsť tých, ktorí ešte zostali. To nám pripomína aj historickú skutočnosť, že nenávisť a prenasledovanie nezničilo kresťanstvo. Naopak stalo sa silnejším a neoblomnejším, pretože pevní vo viere pri prenasledovaní rástli.

Čierna diera

6. február

...do zeme hustej tmy jako mrak tône smrti, kde nielo nijakého poriadku, ta, kde je svetlosť ako mrak. Job 10,22.

Astronómovia tvrdia, že vo vesmíre sú útvary, ktoré sú veľmi malé a černejšie než akákoľvek noc i keď je ťažké ich definovať. Aj keď sa tieto útvary v tmavom vesmíre nedajú vidieť, ich čierne diery sa dajú detekovať.

Občas nejaká veľká hviezda spadne a umiera. Keď sa to stane, náhle sa zhustí do veľmi malého útvaru – príliš malého na to, aby sme si ho vedeli predstaviť. Keď sa hmota takto zhustí, gravitačná sila sa enormne zvýši a stáva sa takou veľkou, že z nej nedokáže uniknúť ani svetlo. Táto sila sa nedá zmerať a už vôbec nie opísať. Následne zanecháva vo vesmíre čiernu dieru, ktorá priťahuje všetko v okruhu miliónov kilometrov. Extrémna tiaž tohoto útvaru viedla astronómov k tomu, aby si uvedomili existenciu čiernej diery ešte skôr než boli uskutočnené objavy, ktoré potvrdzovali jej jestvovanie.

Možno, že predstava o čiernej diere bude ľahšie pochopiteľná, keď sa zamyslíme nad druhom hviezdy, ktorú môžeme vidieť, ako je napríklad neutrónová hviezda. Toto nebeské teleso je skutočnou hviezdou, ale z nejakého dôvodu sa scvrkla na miesto, kde jej gravitácia je takisto veľmi veľká. Podľa Kennetha Weavera, pomocného redaktora časopisu National Geographic, jedna čajová lyžička hmoty, z ktorej pozostáva neutrónová hviezda, by vážila viac než 200 miliónov slonov. No v čiernej diere, pretože tam je gravitačná sila ešte väčšia, hmota by vážila oveľa viac, než na neutrónovej hviezde.

V našom dnešnom texte sa Job snaží popísať stav neexistencie, ktorý nazývame smrť. Jeho slová nám pripomínajú čierne diery v ďalekom vesmíre. Tieto diery s ich nesmiernou gravitačnou silou priťahujú všetko, čo je v ich dosahu. A smrť priťahuje všetkých nás. Zdá sa, že z čiernych dier vo vesmíre nič neunikne. Ale z čiernej diery smrti, Ježiš svoje deti vyslobodí.

Sépie

7. február

...vyvoľte si dnes, komu budete slúžiť, ...ale ja a môj dom budeme slúžiť Hospodinovi. Jozue 24,15.

V teplých vodách Atlantiku žije istý druh svetlo sfarbenej sépie s malými červenými, žltými a čiernymi škvrnami. Každá škvrna je umiestnená v maličkom svalovom tkanive, ktoré sa môže zväčšovať alebo zmenšovať. Zdá sa, že každá škvrna dokáže fungovať nezávisle alebo v koordinácii s ostatnými podľa toho, ako si to vyžaduje potreba. Keď sa sépia kŕmi v oblasti žltých koralov, žlté škvrny sa zväčšia a červené a čierne sa stiahnu tak, že sú takmer neviditeľné. Ak sa tento živočích presunie do červenkastej oblasti, všetky škvrny sa prispôbia tak, že sépia splynie s farbou svojho okolia. Môžu dokonca vzniknúť aj variácie troch farieb, ktoré vytvárajú rôznofarebný alebo strakatý efekt.

Samozrejme, toto ochranné sfarbovanie (mimikry) je mechanizmus prežitia, ktorý pomáha chrániť život sépie, keď v blízkosti číha nepriateľ. Zdá sa, že miniatúrny mozog sépie je ako malý počítač, ktorý prijíma signály z očí a pokožky, potom ich vyhodnocuje a dáva príkazy stovkám nezávislých chromatických buniek, ktoré pokrývajú jej telo.

Človekom vyrobený počítač je založený na tisícoch vypínačov s funkciou zapnúť – vypnúť, ktoré prenášajú signály, ktoré tento stroj interpretuje ako odpovede áno alebo nie. Zdá sa, že takto funguje aj mozog sépie, ale aj každého iného živočícha vrátane nášho mozgu.

V mnohých prípadoch fungujú viac-menej automaticky, tak ako zmeny farieb sépie alebo naše dýchanie. Na rozdiel od sépie, my máme dodatočný ovládací panel s vypínačmi, ktorý zahŕňa charakterovú voľbu. Tento ovládame sami. Ako hriešne bytosti sme mimo súladu s vesmírnym okolím. Môžeme sa rozhodnúť zostať mimo tohto súladu alebo môžeme prepnúť vypínač a rozhodnúť sa robiť to, čo od nás chce Kristus. Keď to urobíme, dostaneme sa do ochranej podobnosti s okolím dokonalej lásky a nepriateľ sa nás nebude môcť dotknúť. Môžeme povedať, že to, ako sa rozhodneme, odhalí naše skutočné farby?

Strom – víťaz v súťaži

8. február

Preto bol jeho vzrast vyšší nad všetky stromy na poli, a rozmohly sa jeho haluzi, a jeho vetvi sa rozťahly od mnohých vôd, keď vyhnal. Ezechiel 31,5.

V celoštátnych súťažiach usporadúvaných v USA víťazí strom, ktorý je najvyšší alebo ktorý má najväčší obvod kmeňa spomedzi stromov svojho druhu. Americká lesová asociácia (AFA) má zoznam všetkých súťažiacich stromov a na požiadanie vám poskytne kópiu tohto zoznamu. Táto asociácia tiež ponúka leták s názvom „Ako zmerať strom v súťaži o nájdenie najväčšieho stromu AFA“. V USA existuje viac než 500 druhov súťažiacich stromov – šampiónov, ktoré lámu rekordy.

Najvyšší strom v USA je zároveň najvyšším stromom na svete. Tento strom – sekvoja vždyzelená (redwood), vysoká viac ako 110 metrov sa nachádza v blízkosti pobrežia severnej Kalifornie. Ešte stále rastie. Druhý najvyšší druh stromu je sekvojovec obrovský, takisto z Kalifornie. Jeden strom z tohto druhu má viac než 82 metrov. Za ním nasleduje smrek Sitka, ktorý sa nachádza v štáte Washington, ktorý má takmer 76 metrov. Ďalším je jedľa duglaska vo Washingtone s výškou 67 metrov. Sekvojovec obrovský je strom, ktorý má tiež najväčší obvod. Šampión v tejto kategórii má obvod kmeňa viac ako 25 metrov a je jedným z mála stromov, ktorý má aj meno. Volá sa „generál Sherman.“

Aj stromy z východu majú svojich šampiónov. Najvyššia východná biela borovica v Spojených štátoch, ktorá sa nachádza v Michigane má 48 metrov. Hneď za ňou nasleduje 45 metrový strom z borovicového štátu Maine, ktorý má takmer o 30 cm väčší obvod.

V Biblii veľakrát stromy predstavujú ľudí a národy alebo ich vlastnosti. V našom texte sa obrazne opisuje asýrsky národ vo svojej pýche. V 12. verši tej istej kapitoly je opísaná jeho záhuba, čo je osud, ktorý napokon postihne každý národ a každého človeka, ktorý sa stane pyšný.

Zradný piesok

9. február

Lebo zákon Ducha života v Kristu Ježišovi ma oslobodil od zákona hriechu a smrti. Rimanom 8,2.

Gerard H. Matthes, odborník na pohyblivé piesky kedysi hovorieval: „Každý, kto niekedy stúpi mimo chodníka (inými slovami, kto ide do prírody), by mal vedieť niečo o pohyblivom piesku.“ Matthes preskúmal niektoré najprimitívnejšie oblasti Ameriky pre Geologicko – prieskumný ústav Spojených štátov. Väčšina jeho poznatkov o pohyblivom piesku pochádzala zo skúsenosti. Raz sa dostal na plochu s pohyblivým pieskom a strávil 8 hodín vlečením sa po trojmetrovej vzdialenosti do bezpečia.

Pohyblivý piesok sa vytvára, keď voda preteká pieskom smerom nahor. Slnko možno vysuší povrch piesku na kôru, ktorá vyzerá ako pevný piesok a je ľahké padnúť do tejto novej pasce smrti. Avšak človek, ktorý vie čo má robiť, môže sa často vyhnúť smrti, pri zapadnutí do pohyblivého piesku.

Prvé pravidlo je, že sa nikdy netreba hádzať v snahe vytiahnuť nohy z piesku. Keď sa dostanete do skutočného pohyblivého piesku, ponoríte sa po kolena takmer hneď a akýkoľvek zúfalý pohyb jednoducho spôsobí, že sa ponoríte rýchlejšie. I keď je to proti každému pudu sebazáchovy, mali by ste sa hneď hodiť na chrbát a vystrieť ruky. Tak sa vaša váha rozloží na väčšiu plochu a vy budete plávať na nasýtenom piesku ľahšie. Volajte o pomoc a ak niekto príde, požiadajte ho, aby vám podal palicu, povraz alebo čokoľvek, čo je dostatočne dlhé na to, aby záchranca mohol zostať na pevnej pôde. Ak nikto nie je nablízku, pokojne a s rozvahou sa snažte vyslobodiť svoje nohy, ktoré stále visia nadol, z tiaže piesku. Potom sa pomaly ťahajte na pevnú zem.

Zabijakom v pohyblivom piesku je gravitačný zákon. Prirodzená zemská príťažlivosť nás priťahuje k svojmu centru a vcucáva nás do pasce. Ale zákon vztlaku nám v tejto situácii pomôže k záchrane. Rozložením našej váhy sa stávame ľahším bremenom na povrchu pohyblivého piesku. Využívame zákon, ktorý pôsobí opačne ako gravitácia. Tak aj Pán Boh má svoj duchovný zákon, ktorý nás môže oslobodiť, ako sa to píše v našom texte. Keď prijímame Svätého Ducha do nášho života, sme oslobodení od zákona hriechu, ktorý nás ťahá do večného zahynutia.

Dôležitá prikrývka

10. február

Prikryje ťa svojimi brky, a utečieš sa pod jeho krídla.
Žalm 91,4.

Je netopier vták? Nie, je to cicavec. Ale dokáže lietať ako vták! A tučniak je vták? Áno, ale nevie lietať. Teda zviera nemusí lietať, aby bolo vtákom. Čo musí zviera mať, aby mohlo patriť medzi vtáky – znášať vajíčka? Nie, pretože vajíčka znášajú aj ryby, hady, hmyz a dokonca aj dva druhy cicavcov. Teda, čo robí vtáka vtákom? Je na to viacero kritérií, ale hlavným znakom je perie. Majú ho dokonca aj tučniaky. Cicavce majú srst', hady a jašterice majú šupiny, ale len vtáky majú perie. Perie je majstrovským dielom dizajnu a pre vtáka je veľmi užitočné. Krídlové perie predstavuje najúčinnější známy lietajúci povrch. Človek nikdy nebol schopný dosiahnuť letovú účinnosť vtáčieho krídla a to všetko kvôli periu. Vezmite si niekedy obyčajné perie a pozrite sa naň cez silné zväčšovacie sklo. Uvidíte, že sa skladá zo zložito spradenej splete háčkov a tyčiek, ktoré uchvacujú predstavivosť.

Vtáky niekoľkokrát do roka menia perie, čo znamená, že postupne strácajú všetko perie a rastie im nové. Skutočne úžasný proces, ktorý sa spravidla dá ťažko postrehnúť. Avšak sú niektoré vtáky, ktoré stratia všetko perie naraz, čo im na určitú dobu znemožní lietanie.

Perie je takisto dobré na udržiavanie teploty vtákov. Je len málo materiálov, ktoré dokážu udržať teplo tak, ako napr. perie kačice pápernatej. Preto najlepšie spacie vaky sa plnia perím práve tejto kačice.

Teda vták je vtákom hlavne preto, že má veľmi zvláštnu prikrývku – perie, na ktorom je závislý jeho život.

Aj kresťan je závislý na zvláštnej prikrývke – na bielom rúchu Kristovej spravodlivosti. Pán Boh nás vyzýva, aby sme si ho od neho vzali. Kresťan je závislý na tejto prikrývke pre svoj duchovný život teraz, aj vo večnom živote. Táto prikrývka môže byť naša, keď sa odovzdáme Ježišovi a prijmemo dar jeho spravodlivosti.

Jašterica s červenou tvárou

11. február

V tú istú hodinu pristúpili učeníci k Ježišovi a povedali: Kto je tedy väčší v nebeskom kráľovstve? Matúš 18,1.

Africká jašterica agama je asi 30 cm dlhá a môže byť jednofarebná alebo viacfarebná. Dôležitosť jaštera – samca sa meria veľkosťou teritória a počtom samíc, ktoré má. Vysoko postavený samec má najžiarivejšie sfarbenie spomedzi všetkých jašterov v danej oblasti. Má ohnivo červenú hlavu a žiarivé modrozelené telo. Menej dôležité samce s menšími teritóriami a menším počtom samíc majú menej živé farby.

Samce jašterov agama sa stále snažia byť dôležitejšími tým, že ovládnu väčšie teritória a kradnú susedove samice. Jeden pozorovateľ zo západnej Afriky opísal takúto situáciu nasledovne: Samec, ktorého pomenujeme Škriatok mal tri samice. Jeho sused zvaný Rival ich mal päť. Vždy keď sa mu naskytla príležitosť, Škriatok ukradol jednu z Rivalových samíc. No neskôr, keď Škriatok bol mimo a obraňoval ďaleké hranice svojho teritória, Rival vrazil na jeho územie a privlastnil si svoju stratenú samicu.

Jedného dňa bol Škriatok pristihnutý ako kradne jednu z Rivalových družiek. Unikol Rivalovmu hnevu tak, že sa vyšplhal na najbližší strom, kým Rival naňho čakal dole. Avšak vždy, keď je jašter agama mimo svojho teritória, i keď je príliš vysoko na strome, prestáva byť dôležitý a začína strácať farbu. Škriatok musel zostať na tomto strome celý deň. Nasledujúce ráno tretí samec, ktorého nazveme Podvodník zbral jeho teritórium aj so samicami.

Keďže Škriatok mal teraz nevýraznú hnedú farbu ako bezvýznamné samce, žiadny iný jašter mu nevenoval ani trochu pozornosti, keď napokon zliezol zo stromu a vrátil sa na svoje územie. Tu nastal tuhý boj a Škriatok, teraz opäť na domácej pôde, vyhral Podvodníka preč, opäť získal svoje tri samice a jeho žiarivá farba sa mu vrátila.

Zvieratá ako jašterice agama, keď chcú byť dôležité, jednajú ako sme si to opísali. Pre nich je to proste inštinktívne správanie. Ale Ježiš odpovedal na otázku učeníkov „Kto je tedy väčší v nebeskom kráľovstve?“ slovami: „Ktokoľvek sa tedy poníži jako [toto] dieťa, to je ten väčší v nebeskom kráľovstve“ (verš 4).

Ťavy

12. február

A zase vám hovorím, že ľahšie je veľblúдови prejsť cez ihelné ucho než bohatému vojsť do kráľovstva Božieho.
Matúš 19,24.

Elegantné arabské ťavy alebo dromedáre majú jeden hrb a používajú sa na dopravu. Baktrijska ťava dvojhrbá má kratšie nohy a keďže má ťažšiu stavbu tela, používa sa ako nákladné zviera.

Na funkciu ťavieho hrbu existuje veľa rozdielnych názorov. Istý čas sa myslelo, že je to zásobovacia nádrž na vodu. V skutočnosti však hrb pozostáva z tuku a je dobrým ukazovateľom fyzickej kondície zvieratá.

Ťava je dobre prispôbená životu na púšti. Jej nozdry sú štrbinovité, porastené chlpmi a môžu sa uzavrieť. Chlpy filtrujú piesok a prach zo vzduchu, ktorý zviera vdychuje. Dvojité rad dlhých, hustých mihalníc ochraňuje oči. Široké vankúšové chodidlá umožňujú ľahkú chôdzu po piesku a dlhý krk napomáha paseniu na nízkych porastoch.

Ťava môže chodiť bez vody 34 dní, ale aby zostala zdravá, potrebuje piť každých osem až desať dní. Je niekoľko dôvodov prečo ťavy môžu vydržať tak dlho bez vody. Po prvé, zviera sa nepotí, kým teplota tela nedosiahne 40 °C a keďže ráno má teplotu len 32°C, istý čas potrvá, kým dosiahne 40°C. Po druhé, ťava dokáže vydržať väčšiu stratu vody než ostatné zvieratá. Človek môže vydržať len 12 percentnú stratu zo svojej telesnej váhy na objeme vody, zatiaľ čo ťava môže stratiť 40 percent bez chorobných následkov. Po tretie, voda, ktorú ťava stratí sa nahradí vodou z iných telesných tkanív. Tak sa zachová normálny objem krvi. U ostatných zvierat tomu tak nie je.

Ježiš použil ťavu na vykreslenie veľmi dôležitého bodu svojim učeníkom. Keď sa bohatý mládenec odvrátil od Ježiša, pretože nebol ochotný obetovať svoje bohatstvo, Ježiš povedal, že ľahšie je veľblúдови pretlačiť sa cez ihelné ucho než bohatému človeku vstúpiť do neba. Tým vlastne povedal, že bohatý človek nemôže byť spasený, kým nie je ochotný vzdať sa svojho bohatstva.

Držte si odstup

13. február

Tak povstala zvada medzi pastiermi dobytka Abramovho a medzi pastiermi dobytka Lotovho... Preto povedal Abram Lotovi: Nech nie je, prosím, rozbroja medzi mnou a medzi tebou... Či nie je pred tebou celá zem? Oddel' sa, prosím, odo mňa! 1.Mojžišova 13,7-9.

Abramovi a Lotovi služobníci mali problémy, pretože mali pritesný životný priestor. Bolo to jednoducho preto, lebo každý má určité psychologické, ako aj ekonomické nároky na istú veľkosť priestoru. Platí to pre zvieratá a tiež aj pre ľudí.

Keď niekedy uvidíte vtáky, ako sedia v rade na telefónnom vedení, dobre si ich všimnite. Zistíte, že všetky sedia približne v rovnakej vzdialenosti od seba. Keď priletí ďalší vták a posadí sa medzi dvoch, ktorí sú už na drôte, tieto dva vtáky urobia jednu z dvoch vecí. Ak majú po oboch stranách dosť miesta, aby si mohli zachovať dostatočnú vzdialenosť od najbližších susedov, jednoducho sa posunú. Avšak, ak by ich posunutie priviedlo do nepríjemnej blízkosti k iným vtákom, tak radšej odletia.

Vedci nazývajú toto správanie „intímna vzdialenosť.“ Každý druh živočícha – cicavce, ryby, vtáky, plazy a hmyz má istú vzdialenosť, ktorú si zachováva od ostatných jedincov svojho druhu. Rozdiely sú aj v správaní samcov a samíc. Samec si udržiava väčšiu vzdialenosť medzi ním a inými samcami než samice medzi sebou.

Zdá sa, že prax zachovávaní intímnej vzdialenosti je rovnako bežná aj medzi ľuďmi, podobne ako je to u zvierat. Má to niečo spoločné s potrebou súkromia. Napríklad, keď sa dostaneme do tesnej blízkosti cudzích ľudí na pohyblivých schodoch, cítime sa veľmi nepríjemne. Ak na autobusovej zastávke sú sedadlá, zvyčajne sa posadíme čo najďalej od ostatných ľudí.

Teda ľudia potrebujú priestor a potrebujú byť osamote, keď chcú premýšľať alebo odpočívať, aj keď sú možno s priateľmi. Odpočinok a stiahnutie sa zo spoločnosti je takmer rovnako dôležité pre naše zdravie a dobrý duchovný stav, ako modlitba a štúdium Biblie, pretože dáva našej mysli príležitosť jasnejšie rozmýšľať o tom, čo nám chce Pán Boh povedať.

Ortuť

14. február

...ale jazyk nemôže nikto z ľudí skrotiť, nepokojné zlo, plný smrtonosného jedu. Jakub 3,8.

Ortuť, nazývaná aj tekutý kov, môže byť pre človeka užitočným priateľom alebo na druhej strane smrteľným nepriateľom – v závislosti na tom, ako sa použije. Ortuť je kovový prvok ako železo alebo meď. Zvyčajne ju vidíme v striebornej tekutej forme. Je to preto, že bod tavenia ortute je -39°C . Pre porovnanie, bod tavenia železa je $+1535^{\circ}\text{C}$. Ortuť je ťažšia než olovo, teda keby človek bol v bazéne s touto striebornou hmotou, mohol by sedieť na jej povrchu a vznášať sa.

V roku 1969 sa uvádzalo, že ortuť má 3000 využití. Vyrobito sa jej 9 miliónov kilogramov na použitie v takých zariadeniach ako sú zubné plomby, automatické termostaty, žiarivkové svetlá, pesticídy, plasty, foto filmy, papier, baterky, rádiové zariadenia, ako inhibítory baktérii a rastu plesní v maliarskych farbách a čistiarenských produktoch.

Prvý dôkaz o škodlivých vlastnostiach ortuti bol zaznamenaný v roku 1953. V malom japonskom meste sa otrávil 202 ľudí morskými riasami, ktoré obsahovali stopy tohto prvku. 52 týchto ľudí zomrelo a tehotným ženám sa narodili zmrzačené deti s rečovými vadami. Mačky, ktoré zožrali kontaminované ryby pobehovali do kruhu a vtáky padali zo svojich hniezd. Už niekoľko rokov je známe, že inhalovanie ortuťových výparov a ich absorbovanie cez pokožku spôsobuje záchvaty, stratu zubov, ťažkosti pri chôdzi a duševné poruchy. Toto bol prvý prípad, ktorý mal epidemické následky spôsobené potravinami otrávenými ortuťou.

V čase tejto epidémie v Japonsku, ortuť ovplyvňovala aj životy ľudí vo Švédsku. Semená ošetrované ortuťou za účelom väčšej úrody, sa dávali prasatám. U ľudí, ktorí zjedli bravčové mäso z týchto ošípaných, sa vyvinuli vážne nervové poruchy a niektorí aj zomreli.

Človek používa toľko ničivých prostriedkov, ako je ortuť, že vedci nás varujú. Prispievajú k príčinám, ktoré môžu zničiť náš svet. To spôsobuje zvýšený záujem o prísľub skorého príchodu Spasiteľa. Jeho naplnenie je stále viac potrebné. Dôsledky hriechu sa vidia také, aké v skutočnosti sú.

Nedaj sa premáhať zlému, ale premáhaj dobrým zlé.
Rimanom 12,21.

Morská hviezdica zvaná mliečnik alebo aj trňová koruna je veľký červenkasto-hnedý morský živočích, ktorý môže mať až 21 ramien, ktoré sú pokryté jedovatými ostňami. Kontakt s nimi môže dočasne paralyzovať plavcov.

V poslednej dobe sa tento mliečnik rapídne rozšíril a ničí celé kilometre dôležitých bariérových útesov, ktoré obklopujú a chránia ostrovy južného Tichomoria. Príčinou môže byť ubúdanie obrovského množstva tritoniek – veľkých mušlí v tvare trúbky, ktoré zberači radi vyhľadávajú. Tritonky sú jedným z mála prirodzených nepriateľov tejto hviezdice a je možné, že krehká vyváženosť, ktorá je závislá na týchto dvoch živočíchoch je narušená. Vyhynutie veľkého množstva tritoniek by vyústilo do nebezpečného rozmnoženia mliečnikov.

Nech je to akokoľvek, tieto hviezdice môžu jedným ťahom zničiť koralový ostrov. Ostrov, ktorý pozostáva z prstenca koralov obklopujúceho lagúnu, ktorej formovanie trvalo tisíce rokov. Takýto útes si nedokáže zregenerovať život tak rýchlo, aby zastavil morské vlny predtým, než dokončia svoje dielo skazy. Keď je bariérový útes zničený, čoskoro sa na voľakedy pokojné pobrežia a lagúny privalia obrovské vlny a povymieľajú ich natoľko, že sú neobývateľné.

Aj pre hriech je charakteristické, že kým nie je rozhodne prekonaný, bude v živote rásť a rásť a pri raste zničí dobré vlastnosti. Oddávanie sa hriechu a slabosť mužov a žien má napokon za následok zatienenie každej dobrej vlastnosti, čo nakoniec končí večným zahynutím. Nikto nie je mimo nebezpečenstva. Kým nebudeme s Ježišovou pomocou pestovať naše dobré vlastnosti, budú miznúť ako mušľa tritonka a hriech sa bude rozmnožovať ako mliečniky. Hriech pri svojom raste zničí naše charaktery ako hviezdica ničí koralové útesy južného Tichomoria.

Prenasledovaný dikobraz 16. február

Otvor svoje ústa za nemého, k pravote všetkých synov, ktorí idú na mizinu. Príslovia 31,8.

Tento biblický verš hovorí o ľuďoch, ktorí sa na súde nedokážu obhajovať sami. My ho teraz použijeme pre zvieratko, ktoré sa takisto nedokáže obhájiť svojimi ústami.

Dikobraz je zviera, ktoré sa stará len o seba. Nikdy nezačína útok a uspokojí sa s pasením na lesných rastlinách počas jarného a letného obdobia a s obhrýzaním kôry stromov na jeseň a v zime. Keď však ľudia vyčistili lesy, zmenil sa aj svet dikobraza. Neuvedomujúc si rozdiel, dikobraz obrátil svoju pozornosť na úrodu patriacu ľuďom a začal žuvať aj kôru pilierov na ľudských obydliach. Ako zvyčajne, keď nastane konflikt medzi človekom a zvieratom, človek väčšinou vyhráva, i keď často na úkor smrti zvieratá.

Boli časy, keď dikobrazy obývali všetky lesné oblasti Spojených štátov okrem tých, ktoré sú v údolí rieky Mississippi. Dnes sú dikobrazy v prvom rade severné zvieratá, hoci ich prispôsobivosť vysvetľuje ich výskyt v púšťach Texasu a Mexika. Sú nejaké aj v našej krajine?

Skutočná škoda, ktorú páchajú dikobrazy je veľmi malá v porovnaní s príbehmi, ktoré sa o nich rozprávajú. Vplyvom tohoto skresľovania informácii, stále existujú predsudky proti tomuto relatívne neškodnému zvieratú. Vplyv dikobraza na stromy je ničím v porovnaní so škodami spôsobenými ohňom, hubami, hmyzom a spúšťou, ktorú za sebou necháva človek. Bola doba, keď rola dikobraza v prírode bola dôležitá. Preriedoval lesné miesta, aby sa novým stromom a rastlinám dostalo slnečné svetlo potrebné pre ich správny rast. Vysušené kmene stromov spásané dikobrazmi poskytovali domov d'atľom a iným vtákom, ktoré požírajú škodlivé červotoče.

Keď sa človek stane nenásytný a chce zničiť také zviera ako dikobraz, zvyčajne je jeho úspechom rozvrátenie rovnováhy a zhoršenie podmienok pre neho samotného i pre zviera.

Keďže dikobraz sa nedokáže hájiť sám a je jedným zo živočíchov, ktoré sú určené na vyhynutie, musíme ho brániť my, všade kde môžeme.

Stepné kura

17. február

Čo do biednych a chudobných, ktorí hľadajú vodu, a niet jej, ktorých jazyk práhne od smädu, tých ja Hospodin vyslyším, ja, Bôh Izraelov, ich neopustím. Izaiáš 41,17.

Ako ďaleko by ste museli ísť, keby ste práve teraz chceli vypiť pohár vody? Pravdepodobne ste doma, teda nemusíte ísť ďalej než k najbližšiemu kohútiku. Ale predpokladajme, že by ste museli ísť cez mesto alebo cestovať niekoľko kilometrov k najbližšiemu zdroju vody. Iste by ste si boli vedomí, že získanie vody znamená veľa problémov, ale predsa by ste šli. Jednoducho preto, lebo bez vody nemôžeme žiť dlho.

Stepné kura z Afriky a južnej Ázie žije v takých vyprahnutých oblastiach, že niekedy musí letieť 100 až 150 kilometrov za svojím ranným dúškom vody. Potom po 15 minútovom odpočinku letí naspäť domov. Ešte udivujúcejšie však je to, že tento vták zopakuje túto cestu za ďalším dúškom aj večer. Aké to živobytie! Ale to len ukazuje, aká je voda dôležitá na udržanie života.

Stepné kury vyzerajú podobne ako jarabice, podľa ktorých sú pomenované, ale v skutočnosti sú príbuznými holubov a hrdličiek. Lietajú veľmi rýchlo a v každej časti sveta, v ktorej sa vyskytujú, ich poľovníci považujú za dobrých vtákov na hranie. Sú to mimoriadne obozretné vtáky. Keď sa krdeľ približuje k vodnej nádrži, pristanú niekoľko sto metrov od vody a ticho čakajú až 10 minút predtým než pokračujú k okraju vody. Keď prídu k vode, vkročia do nej a zdá sa, že ju pijú veľmi hltavo. Dokonca si tu i tam zaveslujú krídlami vo svojej dychtivosti, aby sa potešili z tejto vzácnej životodarnej tekutiny. Keď sa napijú toľko, koľko dokážu uniesť, na niekoľko minút si odpočinú a potom odletia domov. Pri spoločnom lete si sústavne štebotajú.

Pán Boh zaslúbil, že svojmu vernému ľudu dá vodu v čase potreby, ak k nemu budú volať. A On takisto dáva vodu každý deň tvorom, ktoré stvorila jeho ruka a ktoré sú úplne závislé na ňom. „Púšťaš pramene riečišťami, aby tiekly pomedzi vrchy. Napájajú každý živočuch poľný.“ (Žalm 104,10.11).

Zvodné svetlá

18. február

A nikto, keď zažne sviecu, nepokrýva jej nádobou. Lukáš 8,16.

Keď som pred časom čakal na lietadlo na medzinárodnom letisku Dulles blízko Washingtonu, všimol som si jedno dievča, ako ukazuje na niečo, čo bolo na betóne za veľkým oknom terminálovej budovy. Zdalo sa, že jej rodičov spolu s bratom a sestrou veľmi zaujalo to, na čo ukazovala. Potom utekala trochu ďalej a znovu ukazovala.

„Tu je ďalší,“ kričala svojej rodine.

Prirodzene, bol som zvedavý a tak som prišiel k oknu, aby som sa pozrel. Vonku na chodníku bolo množstvo vtákov, ktoré poumierali, keď narazili na sklo, pravdepodobne nevediac, že je tam.

Budova tohoto letiska bola celá zasklená a bolo cez ňu vidno úplne všetko. Počas búrok na jar a na jeseň, keď sa vtáky sťahujú, často pri lete narazia do takých okien a umierajú tak ako tieto.

V čase mojej návštevy bol práve daždivý deň s búrkami počas jarného sťahovania vtákov. Na chodníku ležal kolibrík s rubínovo sfarbeným krkom, glezg hrubozobý s ružovou hruďou, trasorítka, bledoružový slávik a niekoľko iných druhov. Vtáky boli veľmi krásne vďaka jasnému jarnému opereniu. Očividne sa snažili preletieť cez búrku. Bolo pochmúrne počasie a vtedy vtáky nepochybne hľadajú jasný bod medzi mračnami, ktorý pre nich znamená slnečný svit a ľahší let. Veľká budova letiska bola celá osvetlená a vtákom sa pravdepodobne javila ako jasný bod medzi mrakmi. Ale keď leteli za svetlom, narazili na sklo, ktoré bolo medzi nimi a osvetleným vnútorným priestorom a zahynuli.

Aj my sme niekedy ako toto letisko. Prijímame Ježiša a prijímame aj jeho svetlo do svojich srdc. Ale keď iní vidia toto svetlo a chcú k nemu prísť, odmietame sa oň podeliť. Ježiš sa chce s každým podeliť. On je svetlo, ktoré osvecuje svet a preto najšťastnejší chlapec alebo dievča na svete je ten, v ktorom žije a svieti Ježiš.

Drak s „bradou“

19. február

A povstal boj na nebi: Michal a jeho anjeli bojovali proti drakovi; a bojoval i drak a jeho anjeli. Ale nezvládali, ani ich miesto sa viacej nenašlo na nebi. Zjavenie 12,7.8.

Určitý druh jaštera s veľkou hlavou, ktorý dosahuje dĺžku 60 centimetrov, má korbáčovitý chvost a telo pokryté ostňami. Určite si zaslúži meno „drak.“ Tento drak s bradou je obyvateľom Austrálie a žije v riedkych lesoch, púšťach aj pozdĺž pobrežia.

Telo tohto draka je masívnejšie než telo iných jašterov, ale na rozdiel od nich dokáže vydržať väčšie teplotné extrémny. V podstate denný rozvrh tohto zvieratá určujú teplotné zmeny od svitu do západu slnka.

Počas chladných ranných hodín tento plaz obracia svoj chrbát k slnku a sploští svoje telo tak, aby prijal toľko slnečného tepla, koľko je len možné. Keď sa začne deň otepľovať, začína loviť. Pri zvyšovaní teploty tento živočích môže behať po svojich zadných nohách, čím vystavuje väčšiu časť svojho tela chladivému vzduchu. Avšak napokon si musí nájsť tieň, kde strávi najhorúcejšie hodiny dňa. Keď vzduch začína chladnúť, jašter vyjde z tieňa, zdvihne svoj chvost nad zem, ktorá je stále horúca a pohybuje sa po špičkách svojich predných nôh a pätách zadných nôh. Obráti sa tvárou k slnku, aby zredukoval teplo, ktoré ho ožaruje.

Napriek jeho veľkosti a krutému vzhľadu, tento bradatý drak sa pred nebezpečím radšej skryje než bojuje. Aj keď je zahnaný do kúta, iba zdurí svoj krčný vak, otvorí ústa, aby ukázal žlté vnútro a syčí takým spôsobom, že to zvyčajne vystraší lúpežníkov a súperov. Hryzenie využíva len na hmyz, menších jašterov a hadov, ktoré tvoria jeho potravu.

Aký odlišný je charakter tohto draka od toho, ktorý sa spomína v našom texte – satana. Ten je bezočivý, smrteľný nepriateľ, ktorý využíva každý možný trik, aby nás priviedol do večného zahynutia. Ako dobre, že Ježiš ho porazil a tak nám umožnil, aby sme ho porazili aj my.

Bázne nieto v láske, ale dokonalá láska vyháňa bázeň, pretože bázeň má trápenie, a ten, kto sa bojí, nie je dokonaný v láske. 1.Jánova 4,18.

Kanadský prírodovedec David McCowan pozoroval jeleňa ako sa pasie na lúke, blízko borovicového lesa. Náhle z lesa vybehol dospelý zajac menivý. Toto pomenovanie dostal preto, lebo v lete je hnedý a v zime sa farba jeho srsti mení na bielu. Zajac priskákal priamo k jeleňovi a zastavil sa tesne pod hlavou tohto väčšieho zvieratá, pri jeho predných paznechtach. Tam čupel a čakal.

Jeleň začal lízať zajacovi hlavu, chrbát a boky a trvalo mu to asi desať minút. Prírodovedec sa dozvedel, že už aj iní spozorovali toto vzájomné správanie medzi zajacmi a jeleňmi. Je známe, že srst zajaca obsahuje slané látky, ktoré sú pre jeleňa chutné. Keď ich jeleň líže, zajac sa dôkladne očisťuje.

Máme tendenciu si myslieť, že rôzne druhy zvierat si navzájom nevenujú veľa pozornosti, pokiaľ nejde o strach alebo napadnutie. Ale zdá sa, že existuje veľa spôsobov, ktorými sa mnohé zvieratá vzájomne potešujú a majú prospech zo vzájomného spolunažívania.

Sam Campbell, prírodovedec a spisovateľ z Wisconsinu, raz sedel sám v lese pri jazere v izolovanej časti kanadskej divočiny, keď si všimol, že k nemu pláva bobor. Tento živočích sa vynoril z vody, nadýchol sa vzduchu a kráčal k Samovi. Potom sa postavil na zadné nohy a položil prednú labu na jeho koleno. A tak tam sedeli niekoľko vzácných minút. Jednoducho sa dívali jeden druhému do očí. Avšak keď sa mu prírodovedec prihovril, bobor opatrne zliezol, pomaly sa vrátil do jazera a odplával.

Možno, že zvieratá necítia lásku ako my, ale niekedy medzi nimi existuje priateľstvo, ktoré je pre každé z nich veľmi dôležité. V tomto priateľstve nemá miesto strach, lebo sa rodí z úplnej dôvery, ktorú Pán Boh zamýšľal medzi všetkými zvieratami i medzi živočíchmi a človekom.

Nespútané tropické ryby 21. február

Ale vďaka Bohu, ktorý nám dáva víťazstvo skrze nášho Pána Ježiša Krista. 1.Korint'anom 15,57.

Vedeli ste, že obchod s tropickými rybami v Spojených štátoch produkuje 35 miliónov dolárov ročne? Farmy s tropickými rybami sa tiahnú po celom juhu a mnohí prieskumníci stále hľadajú nové a exotickejšie druhy len preto, aby si ich zberatelia mohli kúpiť. A možno neviete, že tieto nádherné tropické ryby, ktoré možno máte v akváriu a ktoré sú vo výklade akvaristických predajní spôsobujú na Floride veľký problém.

Je to takto. Aby farmári vyhovelí obrovským požiadavkám predajcov rýb po celom kontinente, vybudovali veľké rybníky, kde môžu chovať tisíce tropických rýb bez toho, aby museli ísť do trópov zháňať ďalšie. Spomedzi všetkých amerických štátov má Florida klímu najpodobnejšiu tropickým podmienkam. Preto tam farmárčenie s rybami tak prekvitá.

Ale už dávnejšie si ľudia začali všímať, že niektoré bežnejšie tropické ryby sa nachádzajú aj v jazerách a kanáloch južnej Floridy. Odrazu boli už všade a títo novoprišielci vytlačili mnohé pôvodné ryby. A tak, nemajúc žiadnych prirodzených nepriateľov vo floridských vodách, v ceste im nestálo nič, čo by zabránilo, aby sa množili v nekontrolovateľných množstvách.

Veľa situácií v našom živote sa môže skomplikovať viac než by sme predpokladali. Malé veci sa nám niekedy zaujímavým spôsobom vymknú z rúk. Často sa nám nejaká maličkosť spočiatku zdá dokonale neškodná a možno veľmi žiadúca, no napokon spôsobí veľké problémy.

Biblia nám radí miernosť a zdržanlivosť aj v tých veciach, ktoré sú dobré, aby nič neublížilo nášmu duchovnému zdraviu. Ale aj keď sa nám veci vymknú z rúk a dostaneme sa do nevládnuteľnej situácie, predsa ju môžeme zvládnuť, ak vedenie prenecháme Ježišovi. Vďaka Bohu, ktorý nám dáva víťazstvo!

Veľké hlavy

22. február

A Bôh riekol: Učiňme človeka na svoj obraz... a nech vládnu... nad celou zemou. 1.Mojžišova 1,26.

Už ste niekedy počuli výraz „veľká hlava“ používaný v súvislosti s osobou, ktorá si myslí, že je inteligentnejšia alebo talentovanejšia než iní? Je to popisné pomenovanie, ale vlastne veľkosť mozgu má len málo spoločného, ak vôbec má niečo spoločného s tým, aký je človek múdry. Keby inteligencia závisela od veľkosti mozgu, veľryba by bola najmúdrejšie zviera na svete. Jeden druh veľryby má mozog, ktorý váži 9 kg. Dospelý človek má mozog, ktorý váži asi 1,5 kg. Mozog slona váži asi 4,5 kg, ale slon preto nie je trikrát múdrejší než človek!

Hmotnostná teória porovnávajúca relatívnu múdrosť ľudí a zvierat sa snaží dokázať, že inteligenciu určuje celková hmotnosť mozgu, v porovnaní s celkovou hmotnosťou zvierat'a. Ak teda týmto spôsobom porovnáme mozog slona, veľryby a človeka, prídeme k záveru, že táto myšlienka má niečo do seba. Mozog človeka predstavuje takmer 2 percentá celkovej telesnej hmotnosti, kým 9 kilogramový mozog veľryby, o ktorom sme hovorili, predstavuje len 3 desat'tisíciny jej celkovej váhy. Človek je teda oveľa inteligentnejší než veľryba. A tak sa môže zdať táto teória na prvý pohľad lepšia.

Keď však budeme robiť ďalšie porovnávania, táto teória neobstojí už len preto, lebo v južnej Amerike žije opica, ktorej mozog predstavuje 6 percent jej celkovej hmotnosti. Táto opica očividne nie je trikrát múdrejšia než človek.

Z tohto hľadiska to tieto teórie značne skomplikovali, ale podľa dôveryhodných štúdií, pri jednoduchom pohľade na samotný mozog, neexistuje spôsob ako zdôvodniť, prečo myseľ človeka je nadradená iným formám života.

Faktom je, že človek bol stvorený Bohom a na obraz Boží. Bola mu daná vláda „nad každým živým tvorom, ktorý sa hýbe na zemi“ (1.Mojžišova 1,28). Aby človek mohol túto funkciu vykonávať – a to je len jeden, z viacerých dôvodov – Pán Boh mu dal inteligenciu potrebnú pre toto poslanie.

Poštové holuby

23. február

Tvoje uši počujú slovo zpoza teba, ktoré bude hovoriť: Toto je tá cesta; choďte po nej, už či by ste sa obrátili napravo či naľavo. Izaiáš 30,21.

Poštové holuby sa využívajú už stovky rokov, aby nosili odkazy späť do ich domácej základne. Počas vojny sa holuby nosili na front a keď bolo potrebné oznámiť dôležitú správu hlavnému štábu, ktorý bol holubovým domovom, k nohe tohto vtáka sa pripojila správa a bol vypustený.

Ľudia stáročia hádajú, ako holuby vedia kam letia. Podľa niektorých špekulácii sa vytvorili názory, že sa orientujú podľa Slnka. Niektorí hovorili, že sa riadia podľa orientačných bodov v krajine a iní dokonca tvrdili, že holuby majú zabudované magnety, ktoré sú citlivé na zemský magnetizmus. Ako sa zdá, všetky tri teórie sú správne. Pokusy dokázali, že poštové holuby dokážu určiť svoju polohu a letieť do určeného cieľa vďaka sledovaniu Slnka. Takisto rozoznávajú orientačné body, keď sa dostanú do oblasti, kde už boli predtým. Nedávno sa dokázalo, že poštové holuby sú vlastne citlivé aj na magnetické pole Zeme. Ako iste viete, Zem je jeden veľký magnet. Preto strelky kompasov stále ukazujú na sever. Holuby (a pravdepodobne aj iné vtáky), zjavne majú snímací systém, ktorý im rovnako ako kompas napovedá, ktorým smerom je sever.

Vďaka tejto informácii a svojej schopnosti posúdiť polohu alebo smer podľa Slnka a zmyslu pre čas (áno, vtáky majú aj zabudované hodiny) poštové holuby sú schopné cestovať s väčšou presnosťou než námorníci, ktorí sa plavia cez sedem morí len za pomoci Slnka, kompasu a hodínok.

Holub to však robí automaticky. Nikto ho nemusí učiť poznávať hodinky alebo čítať kompas.

Aj kresťania majú citlivý zmysel duchovného smerovania pre to, čo je správne alebo nesprávne. Tento zmysel je osvietené svedomie vedené Duchom Svätým, ak niekto toto vedenie hľadá a vždy sa ním riadi. Aj v našom texte sa hovorí, že Božie dieťa počuje hlas, ktorý mu radí, ktorou cestou má ísť.

Mustangy

24. február

Nebuďte jako kôň a mul, ktoré nemajú rozumu, a ktoré musíš skrotiť zbadlom a úzdou. Žalm 32,9.

Mustangy žijúce v juhozápadnej časti USA sú túlavé kone alebo potomkovia túlavých koní, ktoré zdiveli. Tieto kone sú obklopené legendami a mystériou. Ale množstvo romantických príbehov o vznešených žrebcoch a nádherných kobylách sú len výplodom ľudskej predstavivosti.

Pred mnohými rokmi sa kone potulovali po kontinentoch severnej a južnej Ameriky, ale z neznámeho dôvodu začali vymierať. Hernan Cortes v roku 1519 znova zaviedol kone do Ameriky, keď dobyl ríšu Aztékov v Mexiku. Aztékovia, vyľakaní pri pohľade na človeka na koni boli ľahko porazení. Verili, že človek a kôň sú jedna bytosť a bojzливо poslúchali všetky príkazy, ktoré im takéto „príšery“ vydávali. Avšak Indiáni si rýchlo zvykli na kone a od konca šestnásteho do konca devätnásteho storočia bolo ich obľúbenou zábavou kradnutie týchto zvierat. V roku 1650 sa krádežami a obchodovaním kone rozšírili po juhozápade USA, kde tieto zvieratá do veľkej miery ovplyvnili životy severoamerických Indiánov.

Vyplašenie a iné incidenty mali za následok roztrúsenie mnohých čried divých koní. Keď sa zvieratá množili, stávali sa príliš malými na nosenie ľudí alebo ťahanie vozov. Namiesto toho sa z nich vyvinuli statné poníky, ktoré mohli prežiť drsné zimy.

Skrotené kone vypustené do prírody sa čoskoro stanú také divé, ako tie, ktoré sa narodili v divočine. Veľké stáda, keby sa mali možnosť množiť bez obmedzenia, by čoskoro zmenili polopusté prérie na úplnú pustatinu. Preto počet divých koní musí regulovať správa americkej lesnej služby a pôdneho hospodárstva.

Žalmista vykresľuje isté rozdiely medzi koňmi a ľuďmi. Kone majú veľmi obmedzené chápanie. Keď ich treba priviesť k poslušnosti, musia sa k tomu použiť cudzie prvky ako napr. zbadlá. Ale vám i mne bol daný rozum, aby sme mohli poznať, že poslušnosť Boha je rozumná vec, a že by sme si ju mali osvojiť.

A Júda povedal: Klesá sila nosiča, a narúcaného prachu je mnoho, nuž my nebudeme môcť stavať na múre. Nehemiáš 4,10.

Je veľa vecí, ktoré nás zdržiavajú pred šírením Božieho diela. Často sú to maličkosti – veci, ktoré ja nazývam „žiabronôžky.“ Moje i vaše „žiabronôžky“, majú samozrejme rôzne formy. Najskôr by som vám ale mal povedať, odkiaľ som to slovo vzal, pretože naozaj existujú tvory, ktoré nazývame žiabronôžky.

Tento príbuzný kraba a raka – žiabronôžka, má na dĺžku len 6–7 milimetrov. Má štrnásť nôh a pár pilníkových hrýzadiel, ktoré používa na tunelovanie drevených pilierov a debnenia prístavísk a mól. Žiabronôžky sú také malé, že sa zdá nemožné, aby spôsobili veľkú škodu. Ale za krátky čas dokážu úplne prehryzť celé piliere prístavných mól a celá konštrukcia sa jednoducho zrúti do mora.

V každom malom žiabronôžom tuneli sú zvyčajne dve žiabronôžky – samec a samica. Keď sa im narodí mláďatá, každé začne raziť svoj tunel nabok od rodičovského tunela. Teda čoskoro sú piliere predierované ako sito žiabronôžkami.

Myslím, že teraz sa so mnou zhodnete, že máme veľa malých „žiabronôžok“, ktoré nám prehryzú naše najlepšie zámery a prekazia najusilovnejšie snahy. Je zaujímavé, že rovnako ako v ich skutočnom živote, tieto malé „žiabronôžky“ zvyčajne neprichádzajú osamote. Možno, že jednu by sme zvládli, ale keď prichádzajú v húfoch, podkopú naše plány skôr než ich začneme realizovať. „Žiabronôžky“ môžu mať rôzne pomenovanie: odradenie, lenivosť, závisť, podozrievavosť, predsudok, pýcha, klebety a mnohé iné.

Žiabronôžky existovali aj za dní Nehemiáša, ktorý sa snažil viesť Židov k znovuvybudovaniu Jeruzalema. Tieto „žiabronôžky“ neprehryzli vznikajúci múr, ale odvahu a dôveru staviteľov. Avšak Nehemiáš sa modlil k Bohu a s rozhodnosťou v slove a v príklade povzbudzoval ľudí, aby pokračovali. Dôsledkom toho bolo, že všetky diablove „žiabronôžky“ zlyhali, múr bol dostavaný a mesto ochránené opevnením. Aj my sa môžeme rovnako zbaviť „žiabronôžok“, ktoré nahlodávajú náš život a našu kresťanskú skúsenosť.

Správny spôsob rastu

26. február

Vzide vo tme svetlo priamym. Milostivý je, ľútostivý a spravodlivý. Žalm 112,4.

Viete, čo sa stane, keď zasadíte cibuľku rastliny dolu hlavou? Myslíte, že tá časť, ktorá zvyčajne rastie nahor, bude rásť smerom dole a koreňky k oblohe?

Rastlinka musí mať koreňky pevne zasadené do zeme, aby mohla zbierať živiny z pôdy a jej listy musia byť vystavené slnečnému svetlu. Zdá sa, že rastlinka to vie automaticky, pretože či je to cibuľka alebo semeno, koreňky vždy rastú smerom nadol, zatiaľ čo stonka a listy vždy rastú nahor. Keď zasadíme cibuľku vrchnou časťou nadol, koreňky budú rásť z vrchu a rýchlo sa obrátia smerom nadol. Stonka zasa začne rásť zospodu a potom sa otočí nahor. Onedlho činnosť koreňkov a stonky otočí cibuľku do vzpriamenej polohy tak, ako mala byť pôvodne zasadená.

Muchotrávky, ktoré rastú zo stropov vlhkých podzemných tunelov, majú zahnuté stonky. Spočiatku rastú smerom nadol, ale akonáhle ich stonky sú dostatočne dlhé, otočia sa znovu nahor, aby sa dostali do polohy akú by mali, keby rástli zo zeme alebo z podlahy tunela.

Môžete si urobiť pokus, ktorý demonštruje geotropizmus. Vezmite si suchú fazuľu a udržujte ju vo vlhkosti, kým nevyklíči. Potom ju obráťte dolu hlavou a umiestnite ju medzi dve sklá so zeminou a vodou kvôli zvlhčovaniu. Čoskoro sa koreň obráti nadol tak, ako by mal byť. Teraz ju otočte znovu a sledujte, ako sa koreň znovu prispôbí. Koľkokrát to urobíte, toľkokrát korene budú rásť smerom nadol. Semienko sa nenechá oklamať.

Ak máme Ježiša vo svojom srdci a pravdy Biblie vo svojej mysli, aj my sa udržíme v správnej polohe. Bez ohľadu na to ako sa nás svet pokúša zmiašť a obracia nám veci hore nohami, stále budeme vedieť čo je správne. Takto budeme rásť. Naše korene budú pevne zapustené v Ježišovi a naša skúsenosť bude stále rásť nahor. Budeme piť stále viac a viac svetla Božej pravdy.

Zmena zvykov

27. február

...každý, jako ho povolal Bôh, tak nech chodí, robí a žije.
1.Korint'anom 7,17.

Aby niektoré druhy živočíchov mohli prežiť v stále sa meniacom svete, musia zmeniť svoje zvyky. Napríklad škorce, ktoré sú dnes veľmi bežné v Londýne, pôvodne hniezdili na stromoch. Ale keď ich ľudia žijúci vo veľkomeste začali chovať v klietkach, nastala zmena. Niektoré vtáky boli vypustené alebo uleteli samé. Ich prirodzeným inštinktom bolo hľadať stromy, na ktorých by mohli hniezdiť. Keďže ich v novom mestskom domove veľa nebolo, jednoducho sa prispôbili rímsam a strechám vysokých budov. Napokon tisíce škorcov pochádzajúcich z tých pár pôvodných, sa prispôbili novému prostrediu natoľko, že sa stali mierne nepríjemnými.

V Spojených štátoch bola uskutočnená štúdia o zmenách v živote vtákov, ktoré nastali následkom osídlenia 5600 hektárov zeme. Počet drozdov a spevavých vrabcov sa zvýšil, pretože obľubovali trávniky, kríky a ovocné stromy. Bolo tam viac strážikov a vrabcov domácich. Počet lesných vtákov, ako aj vtákov hniezdiacich na poliach, sa znížil. Avšak niektoré sa dokázali prispôbiť novému prostrediu. Skákajúce vrabce, ktoré hniezdili na poliach, si teraz urobili svoj domov na trávnikoch.

Ďateľ je dobrým príkladom vtáka, ktorý sa nedokázal prispôbiť. Vyžadoval si tisíce hektárov neporušených lesov. Keď sa tam však nasťahoval drevársky priemysel, tento ďateľ bol stále viac vytláčaný a dnes je podľa mnohých názorov blízko vyhynutia.

Keď sa ľudia stanú kresťanmi, často musia čeliť novým okolnostiam. Možno nebudú môcť zostať v starom prostredí. S pomocou Ježiša a Svätého Ducha si pravdepodobne budú musieť nájsť nových priateľov a vytvoriť si nové vzťahy. Ale musia mať úplnú ochotu urobiť tieto zmeny tak, ako ich Boh naznačuje. Možno nebude ľahké ich urobiť, ale náš nebeský Otec od nás nepožaduje zmenu, ak nie je pre naše dobro. Teda, ako nás Boh povolal, tak choďme.

Či vyťahneš leviatána na udicu? ... Či učiní s tebou smluvu? Či si ho vezmeš za večného sluhu? Job 40,25-28.

Tajomného biblického leviatána človek nedokázal skrotiť. Je ale jeden morský živočích, ktorého dokáže skrotiť. Je to delfín. Tuffy – delfín, resp. sviňuch bol jeden z pracovníkov, ktorý bol pred niekoľkými rokmi určený na podmorský experiment zvaný projekt Sealab II. Niekoľko desaťčlenných tímov pôsobilo pätnásť dní v laboratóriu v tvare melóna, na dne oceánu, neďaleko kalifornského pobrežia.

Tuffy robil vedcom „poslíčka“. Jeho úlohou bola kyvadlová premávka medzi ponoreným laboratóriom a hladinou, kde boli iní vedci, ktorí na projekte pracovali. Tuffy donášal poštu, „zachraňoval“ potápačov a donášal drobné náradie. Pri jednej príležitosti priniesol povraz z povrchu k potápačovi ukrytému na dne a vrátil sa späť za jednu minútu a desať sekúnd.

Delfíny sú trénované, aby plnili rôzne úlohy, ktoré sú blízke ich prirodzeným zvykom a ktoré sú pre ľudí veľmi ťažko splniteľné. Zdá sa, že delfíny rady spolupracujú s človekom a je dokázané, že patria medzi najinteligentnejšie živočíchov.

Delfíny a veľryby sú cicavce, nie ryby. Sviňuchy sú asi najpreslávenejšie vďaka ich trikovi vo vystúpeniach v morských akváriách. Existujú isté dôkazy, že sviňuchy majú veľmi podobné cítenie a emócie ako ľudia.

Snáď najzaujímavejšou vecou na sviňuchoch je zvuk, ktorý vydávajú. Niektorí vedci, ktorí ich pozorujú, sa domnievajú, že ich komunikácia je na veľmi vysokej úrovni. Pokúšajú sa tieto zvuky dešifrovať, aby sa naučili s nimi komunikovať. Existuje veľa živočíchov, ktoré vytvárajú zvuky so zvláštnym významom.

Ľudia sú možno inteligentnejší než delfíny, ale zo záznamov pozorovania týchto živočíchov sa zdá, že sa od nich môžeme naučiť veľa o tom, ako žiť v pokoji a tešiť sa zo života. Delfíny dokázali, že sú dobrí a verní sluhovia a urobíme dobre, ak budeme nasledovať ich príklad.

Dvojtvárnosť

29. február

Muž dvoje mysle je nestály na všetkých svojich cestách.
Jakub 1,8.

Mnoho hladných vtákov sa na smrť vydesí, keď chcú zjesť chutnú šťavnatú húsenicu, ktorá sa nečakane zmení na hrozivú hlavu hada, dokonca aj s pohybujúcim sa „jazykom“. V skutočnosti ide o húsenicu tropického motýľa vidlochvosta. Keď ju vyruší nepriateľ, ukáže mu chvostovú časť tela, ktorá sa veľmi podobá na hlavu malého hada. Vypuklé okrúhle škrvny pripomínajú oči.

Ekvádorské motýle okáne nepriateľa vedia odstrašiť veľkými okrúhlymi znakmi na zadných krídlach, pripomínajúcimi tmavé oči. Tieto sa zrazu objavia spod malých predných krídel. Ich neočakávané objavenie dokáže vystrašiť striehnuceho vtáka.

Dve tváre má aj indická kobra, ktorá pri ohrození vztýči hlavu. Na zadnej strane krku, presne na mieste, kde by ju mohol napadnúť mungo, jej častý lovec, má táto kobra výraznú kresbu, ktorá pripomína desivú tvár so široko otvorenými očami.

Iný príklad falošnej tváre sa nachádza pri niektorých rybách, žijúcich v oblastiach koralových útesov. Okrem očí na hlave majú aj očné škrvny umiestnené na konci tela. Nepriatelia ich napádajú zozadu, pretože očakávajú, že útočia na zraniteľnú hlavu. Prekvapí ich však pohyb obete „nesprávnym“ smerom.

V uvedených niekoľkých prípadoch dve tváre príslušnému živočíchovi pomáhajú zachrániť si život pred nepriateľom a istou smrťou. V prípade človeka, však dve tváre nepoukazujú na život zachraňujúcu vlastnosť. Naopak. Je prejavom falošného charakteru, ktorý nemajú radi ani ľudia a o to viac Pán Boh, ktorý vidí všetko, aj skrytú druhú tvár. Falošná tvár (dvojtvárnosť) je prejavom rozdelenej duše a rozdvojeného srdca. Dá sa na takého človeka spoľahnúť? V Božích očiach je to hriech. „Priblížte sa Bohu, a priblíži sa vám. Umyte ruky, hriešnici, a očistite srdcia, vy, ktorí ste dvoje mysle.“ Jakub 4,8.

Úžasné telo morskej hviezdice

1. marec

Ale nože sa opýtaj hoci hoväda, a poučí ťa... a budú ti o tom rozprávať ryby mora. Job 12,7.8.

Morské ryby a všetko ostatné Božie stvorenia nám zjavujú úžasné veci. Vezmite si napríklad morskú hviezdicu. Hviezdice patria medzi najčudnejšie vyzerajúce tvory v oceáne. Väčšina druhov má päť končatín, ktoré vyrastajú z hlavného tela, ale niektoré majú len štyri, iné zasa až štyridsať. Ústa umiestnené uprostred spodnej strany sú obklopené nervovým prstencom s nervovým vedením do každej končatiny alebo ramena.

Ak sa hviezdica chce nakrímiť, otvorí ustricu alebo inú lastúru tak, že ju rozpoltí za pomoci stoviek prísaviek na spodnej strane každého ramena. Potom tento čudný živočích vysunie svoj žalúdok do živého mäkkýša a strávi ho priamo v jeho lastúre.

Končatiny hviezdice sú pozoruhodné nástroje. Bez nich by sa tento živočích nemohol pohybovať, ješť ani vidieť. Keď hviezdica chce cestovať, rameno, ktoré je najbližšie smeru, ktorým chce ísť, sa predĺži. Prísavky na koncoch nožičiek hviezdicu zakotvia a nožičky sa potom skrátia, čo má za následok ťah smerom vpred. Prísavky dokážu zakotviť hviezdicu tak pevne, že mnohé sa odtrhnú, keď sa hviezdica oddeľuje od pevného podkladu.

Maličká červená škrna na konci každého ramena je citlivá na svetlo a dáva živočíchovi informáciu, či sa pohybuje do tmavých štrbín alebo do oblastí so silnejším svetlom.

Ak sa rameno odtrhne, z tela hviezdice môže vyrásť nové. Odtrhnutý kus zvyčajne neprežije. Avšak, ak na oddelenom ramene zostanú časti hlavného tela, môže z neho vyrásť úplne nová hviezdica. To znamená, že hviezdica potrhaná na kusy môže vytvoriť toľko nových hviezdíc, koľko má ramien.

Hviezdica je ďalšia malá časť Božieho stvorenia, ktorá nám rozpráva o Jeho veľkej dômyselnosti a niečo o predivnosti Jeho ciest.

Potulný albatros

2. marec

Ako čo odletiac poletuje vrabec, ako čo odletí lastovička, tak ani kliatba, vyslovená bez príčiny, neprijde. Príslovia 26,2.

Podľa námorníkov, potulný albatros vznášajúci sa nad loďou predpovedá búrlivé počasie a zabitie albatrosa prináša človeku nešťastie. Keďže albatros, ktorého meno pochádza z portugalského slova *alca-traz* (pelikán), sa spolieha na vietor aby ho unášal, čím je búrlivejšie počasie, tým je väčšie množstvo vtákov na oblohe. Albatros ale určite nespôsobuje žiadne nešťastie, keď vo vode hľadá potravu rozvírenú loďou alebo vyhodенú z lode.

Potulný albatros má najväčšie rozpätie krídel zo všetkých lietajúcich tvorov. Jeho krídla môžu merať takmer štyri metre od jedného konca ku druhému. Tento vták však zriedka váži viac než osem kilogramov a slabé letové svaly sťažujú trepotanie krídlami. Voľakedy sa verilo, že albatros nikdy nehýbe krídlami, keď elegantne plachtí nad moriami. Dnes je už známe, že občas používa rýchle záchvevy krídel, aby prispel k vznášaniu. Keď sa pokúša lietať počas bezvetria, plieska nimi silno. Ak fúka ten správny vietor, albatros dokáže cestovať neúnavne na veľké vzdialenosti. Jeden albatros letel za rýchlou loďou šesť dní. Iný bol okružkovaný a nájdený o dvanásť dní vo vzdialenosti 5040 km.

Keďže albatros nedokáže vzlietnuť, kým nie je na vode alebo nesmeruje dolu svahom, námorníci boli presvedčení, že tie, ktoré chytili a držali na svojich palubách, boli príliš hlúpe, aby uleteli. Z toho dôvodu má tento vták množstvo nelichotivých mien. Jedným z nich je „hlupák“. K ich povesti ako „hlupákov“ pridáva fakt, že albatros sa vrhne na čokoľvek, čo pláva na vode, vrátane hláv ľudí, ktorí padli cez palubu.

Existuje porekadlo, ktoré pochádza z básne „Rým starého námorníka“, ktoré pripodobňuje pretrvávajúce nešťastie k albatrosovi zavesenému niekomu na krku. Ale ako náš text naznačuje, takáto povera je neopodstatnená. Tak, ako vták často lieta bez toho, aby mal nejaký zámer, ani takéto povery nemajú žiadnu logiku.

Zlí vlci

3. marec

Lebo ja viem toto: že po mojom odchode vojdú medzi vás draví vlci, ktorí nebudú šetriť stáda. Skutky 20,29.

Mýty o tom, že vlci sú zlomyseľné, kanibalské tvory, za mnohé stáročia poškvrnili povest' tohto zvierat'a. Avšak tento zlý imidž vyvracia pravda. Napriek všeobecnej mienke, vlci nie sú od prírody krutí. Mláďatá vychované v zajatí sa stanú také krotké a závislé na ich ľudských pánoch, že keby ich vypustili na slobodu, neprežili by to. Toto zviera je v skutočnosti vysoko inteligentné, je verné členom svojej svorky, vyhýba sa kontaktu s ľuďmi a ťažko pracuje na tom, aby sa uživilo.

Domnienka, že vlci bez váhania zožerú zraneného člena svorky je falošná. V skutočnosti zranený člen vlčej svorky sa môže spoľahnúť na svojich druhov, že ho budú brániť, kým nevyzdravie alebo nezomrie.

Občas však môže osamelý vlk prepadnúť stádo oviec a zabiť naraz celý tucet zvierat. To je viac než jeden vlk dokáže zožrať. Nikto nevie prečo tento tvor je schopný vykonať takéto masaker, keď spravidla loví len kvôli potrave a nie v rámci športu. Môže to byť dôsledok vlčieho životného štýlu. Aby si zadovážil potravu, zvyčajne musí prenasledovať svoju korisť vytrvalým behom niekedy aj celý deň. A ani potom potrava nie je zaručená. Keďže vlci sú stavaní na to, aby vydržali bez potravy aj týždeň, ich žrádlo musí obsahovať dostatok mäsa, aby vystačilo na toto časové obdobie. Ako dieťa v cukrárni, však zrazu objaví veľa lákavých oviec a nedokáže ovládnuť svoj pud zabiť ich toľko, koľko môže.

Najrozšírenejším klamstvom o vlkoch je, že bez váhania zaútočia na ľudí. V celej severnej Amerike nie je známy prípad, že by vlk napadol človeka. Európske legendy o takých prípadoch sú skôr o divých psoch, než o vlkoch. Vlci sú rozkošné zvieratká, ktoré žijú veľmi užitočným životom. Ukorisťujú choré a umierajúce zvieratá, čím udržiavajú stádo zdravé. Ale napriek tomu majú sklon zahubiť mnoho oviec. Pavel sa na to zameriava v našom texte. Varuje nás, že členmi cirkvi sa stanú takí ľudia, ktorých pôsobenie zničí vieru veriacich. Na toto varovanie musíme dbať tak dnes, ako na to musela dbať cirkev v Pavlovom čase.

Čas byť osamote

4. marec

Povedal im: Pod'te vy sami osobitne na pusté miesto a odpočinite si trochu. Lebo bolo mnoho tých, ktorí prichádzali a odchádzali, a nemali kedy ani jesť. Marek 6,31.

Každý z nás určite počul o obrovských hordách kobyliek, ktoré občas pokryjú určité časti Afriky a požerú všetko zelené, čo vidia pred sebou. Mnohí ľudia nevedia, že tieto kobylky sú vlastne lúčne koníky. To, čo sa v severnej Amerike nazýva kobylka, je v podstate cvrček. Skutočné kobylky sú jednoducho lúčne koníky.

V Amerike sa lúčne koníky nezhlukujú do takých veľkých rojov, ako v severnej Afrike. Istý čas sa nevedelo, odkiaľ tieto mračná lietajúceho hmyzu pochádzajú alebo na základe akého popudu sa púšťajú do svojho diela skazy. Jednoducho sa usudzovalo, že tento hmyz sa vyliahne v niektorej odľahlej časti Afriky a potom ho vietor prenesie tam, kde urobí to, čo urobí od svojej podstaty. Požerie každú rastlinu tam, kde sa usadí. V r. 1921 sa zistilo, že kobylky zodpovedné za tieto pohromy predstavujú jednoducho zmenenú formu iných kobyliek, žijúcich v tej istej oblasti, o ktorých však nebolo známe, že by spôsobovali nejaké problémy. V niektorých rokoch sa za istých podmienok mláďatá neškodných kobyliek vyliahnú vo veľkých počtoch. Je ich tak mnoho, že vytvárajú prekypujúcu masu, v ktorej sa kobylky hemžia jedna cez druhú. Spočiatku vyzerajú ako mláďatá neškodných zelených lúčnych koníkov, ale čoskoro u nich dochádza k drastickej zmene. Začínajú meniť farbu. Namiesto zelených, z nich vyrastajú žlté a čierne. Ich správanie sa tiež mení. Zhhlukujú sa do veľkých rojov a zdá sa, že sú posadnuté len jediným cieľom – lietať ako mraky, ktorýmkoľvek smerom ich vietor zanesie.

Pokusy dokázali, že keď sa niektoré z týchto kobyliek oddelia od hemžiacej sa masy mladých lúčnych koníkov, vyvinú sa z nich normálne, neškodné, zelené lúčne koníky, ktorých výzor i správanie sa verne podobá ich rodičom.

Niekedy prichádzame do kontaktu s mnohými ľuďmi. Je známe, že to spôsobuje v našom systéme určité konflikty. Stávame sa podráždení a nervózni. Ale keď sa to stane, potrebujeme sa dostať mimo toho a relaxovať. Ježiš poznal túto potrebu a vzal svojich učeníkov preč, na tiché miesto, kde mohli byť osamote.

Sila piesku

5. marec

Či azda mňa sa nebudete báť? hovorí Hospodin. Či pred mojou tvárou sa nebudete triasť? Ktorý som položil moru piesok za hranicu večným ustanovením, a neprekročí ho! Síce sa dmú, ale nezvládmu a hučia jeho vlny, ale ho neprekročia. Jeremiáš 5,22.

Masívna vlna narážajúca na pláž alebo pobrežie je jednou z najsilnejších síl na Zemi. Ale celá, takto vynaložená sila, má na pláž len zanedbateľný vplyv.

Ako je možné, že táto sila nezlikviduje pláž vystavenú takémuto náporu? Napokon, veď pláž pozostáva len z piesku. Z drobných kúskov nahromadených kamienkov, ktoré samotné neznamenujú takmer nič. Relatívne mierny vietor dokáže pohnúť obrovskou pieskovou dunou a presunúť ju na iné miesto. Ale pod jednou podmienkou. Piesok musí byť suchý. Teda záhada spočíva v rozdiel medzi vlhkým a suchým pieskom. Vlhký piesok vlastne drží pohromade len voda.

Ak chcete stavať pieskové hrady, potrebujete mokrý piesok. Keď ho slnko vysuší, hrad sa rozpadne. Je takisto zaujímavé, že vlhkosť, ktorá chráni pred silou vín piesočnú pláž, nechráni pred rovnakými vlnami vežu alebo stavidlo – aj keby boli z vlhkého piesku.

Dôvod, prečo vlny nedokážu ovplyvniť pláž je, že každé zrnko vlhkého piesku suspenduje vodu natoľko, že vlhká piesková pláž je vlastne silnejšia než voda alebo piesok samostatne. Voda je ako lepidlo, ktoré drží pokope zrnká pred obrovskou silou mora.

Tak ako nárazová sila mocnej vlny, a mnohých mocných vín, nedokáže zničiť pláž, tak ani všetky zúrivé vlny zlých ľudí a démonov nemôžu premôcť Božiu cirkev, ak jej členovia sú zjednotení srdcom a Duchom Svätým v poslušnosti nášho Pána. Drží ich spolu zjednocujúca sila, ktorá ich činí silnejšími než sila útočných nárazov. Keď rastie zúrivé úsilie nepriateľských síl, rastie aj ich viera, ich odhodlanie a ich statočnosť.

Nezničiteľný potkan

6. marec

Až dokedy bezbožníci, Hospodine, dokedy budú plesať bezbožní? Žalm 94,3.

Či tomu veríte alebo nie, potkan obyčajný je podľa niektorých tvrdení najnebezpečnejšie zviera na Zemi. Založil si kolónie vo všetkých obývaných oblastiach mierneho podnebia, živí sa rovnakou potravou ako človek a má zvyk používať „autostop“ pri akejkoľvek preprave. V roku 1775 sa potkan obyčajný po dlhej plavbe z Európy vylodil v Bostone. Približne v r. 1850 sa po ceste cez celé Spojené štáty dostal až do San Francisca.

Potkan obyčajný je nežiadúci z mnohých dôvodov. Je hostiteľom vší a bích, ktoré prenášajú čierny mor, týfus a mnohé iné nákazy. Je takisto známe, že tiahne cez mestá v hordách a požerie všetku dostupnú potravu. Hlavný dôvod na zbavenie sa potkana v Spojených štátoch je ekonomický. V r. 1953 sa odhadovalo, že tam bolo asi sto miliónov potkanov. Každý z nich ročne skonzumuje potravu v hodnote troch dolárov, ulúpi potravu v hodnote ďalších šesť dolárov a spôsobí ďalšie dolárové škody na majetku. Najväčšie škody spôsobuje hľodaním. Hornými rezákmi, ktoré za rok vyrastú na dvanásť centimetrov a dolnými, ktoré vyrastú na pätnásť, potkan musí veľa hľodať, aby ich dostatočne obrúsil. Potkan dokáže prehľodať aj olovo, cement a hliník, nehovoriac o dreve a koberci. Celkové škody, ktoré potkany napáchajú za rok siahajú takmer do výšky jednej miliardy dolárov.

Potkany sú extrémne plodné a majú početné vrhy. Okrem toho sa ľahko prispôbia aj náročnému prostrediu. Jeden vrh trojdňových potkanov zatvorený do mrazničky napr. v mäsokombináte zarastie úplne srst'ou, kým iný, rovnako starý vrh na teplom vlhkom pozemku nezarastie.

Ľudské snahy zastaviť zdanlivo nekonečné prúdy potkanov sú bezmocné. Tak isto je to s hriechom a skazenosťou. Bez ohľadu na to, ako húževnato sa snažíme svojou silou zbaviť sa hriechu, stále prevláda. „Ale vďaka Bohu, ktorý nám dáva víťazstvo skrze nášho Pána Ježiša Krista“ (1.Korint'anom 15,57) dokážeme tento hriech poraziť.

Koreň – naša záchrana

7. marec

A Ježiš im povedal: Ja som ten chlieb života; kto prijde ku mne, nebude nikdy lačniť. Ján 6,35.

Uvažovali ste niekedy o tom, koľko druhov bežnej zeleniny rastie pod zemou ako koreň? Red'kovky, repy, mrkvy, zemiaky a petržlen, sú korene, ktoré sa dajú nájsť bežne v ktoromkoľvek supermarkete. Jedlé korene zachránili mnohých ľudí pred vyhladovaním a smrťou, keď hlavné plodiny zlyhali a mäso nebolo k dispozícii. Champlain, jeden z prvých bádateľov severnej Ameriky zistil, že Indiánske kmene ako Algonquini, Iroquovia a Huroni prežili obdobia hladu tak, že jedli koreňky. Meriwether Lewis, v povesti o Lewisovi a Clarkovi napísal, že on i jeho spoločník prežil dlhú zimu v roku 1805 tak, že jedli wapatoo – koreň, ktorý rastie v močiaroch a blízko vody.

Nedávno Davis Cloward – botanik, šiel do Novej Kaledónie hľadať rozmanité druhy divých banánov, ktoré by mohol použiť v pokusoch hybridizácie rastlín. V jednej komunite stretol najzdravšie vyzerajúcich domorodcov, akých doteraz videl. Keďže u nich nevidel nijaký dobytok, ani nadmernú úrodu a vedel, že podmienky na rybárčenie či poľovanie neboli v tej oblasti dobré, prirodzene, že rozmýšľal z čoho sú títo ľudia takí zdraví. V okolí rástli akési úbohé zakrpatené banány, ale ak by človek mal vyžiť len na nich, musel by ich za deň zjesť dva-tri kilogramy. Plody, ktoré Cloward videl, nedávali možnosť, že by uživil celú komunitu.

Tento botanik čoskoro zistil, že hlavné zásoby potravy domorodcov pochádzali spod zeme. Obrovské korene týchto banánovníkov, ktoré vážia 20 až 35 kilogramov chutili po opražení alebo opečení ako sladké zemiaky alebo ešte lepšie. Potravinové testy ukázali, že tieto korene obsahovali menej cukru a viac prírodných vitamínov, minerálov a bielkovín než írske zemiaky. Domorodci vysekli kus koreňa, na ktorom bol klíčok a časť výhonku a znovu ho zasadili, aby mali ďalšiu úrodu. Takto mali trvalé zásoby vynikajúcej potravy.

Ježiš, „koreň a rod Dávidov,“ povedal: „Ja som ten chlieb života. Kto prijde ku mne, nebude nikdy lačniť.“ Tak ako koreňové potraviny dokážu poskytnúť dostatočnú potravu hladujúcemu svetu, aj Ježiš dokáže zabezpečiť všetku duchovnú potravu, ktorú potrebujeme pre večný život.

„Najmenší z týchto“ môžu byť aj vtáky

8. marec

...nakoľko ste to učinili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste učinili. Matúš 25,40.

Z kontextu vyplýva, že keď sa hovorí o „týchto najmenších“, jedná sa o ľudí. Ale mohli by to byť aj vtáky.

Pred niekoľkými rokmi sa potopil grécky ropný tanker Delian Apollon v zálive Tampa na Floride. Bolo to spôsobené tým, že na jeho boku vznikla 107 centimetrová trhlina. Hustá ropa vytiekla do vody a skôr než sa jej únik podarilo zastaviť, vytieklo jej dosť na to, aby pokryla 250 štvorcových kilometrov zálivu.

Cez noc sa tento hustý, lepkavý čierny olej rozšíril po zálive do niekoľkých plážových oblastí a dokonca aj do riek a zátok, kde pokojne spali tisíce kačíc a potápiek. Následkom toho boli tieto vtáky celé zaliate ropou.

Bola to katastrofa a tisíce dobrovoľníkov prišli pomôcť organizácii Audubon Society zachrániť vtáky zasiahnuté ropou. Bola to hrozná práca, pretože na odstránenie lepkavej masy z peria vtákov sa musel používať prostriedok, ktorý mal rozpustiť ropu bez toho, aby ublížil vtákom. Používala sa na to zmes rastlinného oleja a kukuričnej múky.

Viac než týždeň táto záchranná operácia prebiehala non-stop. Vodne vnoci sa ľudia plavili na lodiach popri brehu a dokonca plávali v ropnej vode, aby zachránili vtáky, ktoré v nej uviazli. Viac než 4000 vtákov, prevažne kačíc, bolo očistených a vzatých do domácej starostlivosti. Viacero ľudí sa o ne staralo a krmilo ich kým opäť mohli byť vypustené.

Koľko z nich prežilo? Pravdepodobne nie viac než 10 percent zo zachránených prežilo všetky ťažkosti spôsobené nehodou. Pri podobných operáciách v iných oblastiach sa miera prežitia pohybuje od 5 do 12 percent. Niektorí sa čudujú, prečo všetci títo ľudia tam strávili nespočetné hodiny v daždi a v zime pri zachraňovaní vtákov, ktoré by pravdepodobne aj tak zahynuli. Koľkí z tých, ktorých Ježiš chce zachrániť, budú zachránení? Koľkí z tých, ktorých chceme zachrániť v spolupráci s Ním budú napokon zachránení? V každom prípade, keď chceme pomôcť iným, robíme to pre Neho.

Šupinatec krátkochvostý

9. marec

Keď tedy máme tieto zaslúbenia, milovaní, očistíme sa od každého poškrvnenia tela i ducha dovršujúc tak svätosť v bázni Božej. 2.Korint'anom 7,1.

Šupinatec krátkochvostý (pangolin), ktorý sa podobá veľkej živej šiške, používa unikátny spôsob na sebaočisťovanie. Ale skôr než o tom budeme uvažovať, povedzme si viac o tomto živočíchovi.

Šupinatec krátkochvostý pochádza z Ázie a Afriky a váži asi 25 kilogramov. Väčšiu časť jeho hmotnosti však tvorí jeho pokrývka pozostávajúca z prekrývajúcich sa platničiek, z ktorých každá má viac než 5 cm. Šupinatec môže narásť do dĺžky až 180 centimetrov, z čoho väčšiu časť tvorí jeho pancierom pokrytý chvost. Používajúc zahnuté drápy na svojich silných predných nohách a balancujúc na zadných nohách a chvoste, šupinatec rýpe do hniezda termitov alebo mraveniska a chytá hmyz dlhým lepkavým jazykom. Jeho oči, uši a nos sú počas kĺmenia zatvorené, aby do nich nevošli mravce alebo termity, ktoré mu behajú po hlave. Každý hmyz, ktorý sa plazí medzi pancierovými platničkami rozdrví tak, že jeho tvrdé časti stlačí, potom ich roztvorí a všetkých nepozvaných hostí vytrasie.

Šupinatec krátkochvostý trávi celé dni v dutinách stromov alebo v nore. Vychádza len v noci, aby sa najedol. Keď hrozí nebezpečie, zohne svoju hlavu k hrudi, zovrie svoje predné nohy okolo svojho neozbrojeného rypáku a stočí sa do tesnej špirály, z ktorej vyčnieva len jeho šupinatý chvost.

A teraz niečo o šupinatcovom unikátnom spôsobe čistenia. I keď sa môže očistiť svojím dlhým jazykom, často túto prácu nechá na mravce. Sadne si na mravenisko, roztiahne svoje šupiny a nechá mravce hľadať si potravu a „poupratovať“ v každej škáre. Potom toto zviera ide k blízkej riečke alebo rybníku, ponorí sa na chvíľu a mravce odplávajú.

Príroda má tisíce spôsobov na udržiavanie čistoty. Zdá sa, že je to jedna z jej základných požiadaviek. Všetky veci majú byť čisté. Pán Boh, ktorý túto prírodu stvoril požaduje, aby táto čistota nebola len povrchná, ale hĺbková. A ako sa hovorí aj v našom dnešnom texte, On od nás žiada očistenie od poškrvnenia tela i ducha.

Ale nech prosí vo viere nič nepochybujúc; lebo ten, kto pochybuje, podobá sa morskej vlne, hnanej a zmietanej vetrom. Jakub 1,6.

Medúza sa často používa ako symbol pre človeka, ktorý nemá chrbtovú kosť, čo znamená, že nie je dostatočne morálne silný stáť si za tým, čomu verí. O takom človeku sa tiež hovorí, že ide tým smerom, ktorým fúka vietor. Slovmi nášho textu, je „hnaný a zmietaný vetrom.“

Je určite pravdou, že medúzy nemajú chrbtové kosti. Na 95 percent pozostávajú z vody. Ten zbytok predstavuje želatínová hmota, ktorá vytvára jedinú štruktúru jej tela.

Zaujímavým druhom je portugalská medúza zvaná vojnová loď, ktorej pomenovanie vzniklo, keď anglickí námorníci našli svetlomodrého tvora v čase keď sa dostali na juh až k portugalskému pobrežiu. Pomenovanie vojnová loď je odvodené od vojenských plavidiel, ktoré mali po bokoch mnohé rady kanónov.

Väčšinu pohybov portugalskej vojnovéj lode riadi vietor. Jedna z jej častí, ktorej hovoríme plachta môže mať dĺžku tridsať alebo viac centimetrov a výšku 15 až 20 centimetrov. Keď sa naplní vzduchom, unáša tohto živočícha približne v 45 stupňovom uhle proti smeru vetra. Zdá sa, že vojnová loď svoju tzv. plachtu akosi ovláda, pretože ju môže nafúknuť, vyfúknuť, zrolovať a robiť množstvo zvláštnych manévrov. Nik nevie aký mechanizmus táto medúza používa na toto regulovanie. Teda i keď portugalská medúza – vojnová loď, je unášaná vetrom do ďalekých vôd, nejde ktorýmkoľvek smerom tak, ako fúka vietor.

Väčšina medúz nemá tzv. plachty a unášajú ich len vrtochy mora. Dokážu robiť obmedzené pohyby pumpovacími úkonmi svalov na vonkajšom okraji.

Žiadny skutočný kresťan nemôže byť morálnou medúzou. Keby bol akokoľvek slabý, ak prijme Ježiša Krista do svojho života, On sa o jeho slabosť postará. Pavel povedal: „Keď som slabý, vtedy [v Kristovi] som mocný“ (2.Korint'anom 12,10). Ak sa odovzdáme Ježišovi, budeme mať silu prekonať každú slabosť.

Jedľa duglaska

11. marec

Nasycujú sa stromy Hospodinove, cedry Libanona, ktoré posadil, kde si vtáci robia svoje hniezda. Žalm 104,16.17.

Ako cedry Libanona, aj jedľa duglaska, ktorá je z ekonomického hľadiska najcennejším stromom v Amerike, je plná miazgy. Jej drevo je mäkké, trvanlivé, rovno rezané a preto sa s ním ľahko pracuje. Dva a pol miliardy z 15 miliárd metrov mäkkých drevených dosiek vyrobených v Spojených štátoch v r. 1973 boli z duglasky obecnej.

Duglaska obecná nie je v skutočnosti jedľa, ale má vedecké pomenovanie, ktoré znamená „falošný jedľovec.“ Strom objavil v Oregone v roku 1825 škótsky botanik menom Douglas, podľa ktorého bol pomenovaný.

Kým 30 centimetrový stromček vyrastie do výšky 10 až 12 metrov, prejde asi 20 rokov. Strom nie je zrelý na výrub, kým nemá aspoň 70 rokov. Potom to trvá už len štyri a pol minúty, kým tento 85 metrový obor padne za pomoci motorovej pily.

Na opätovné zalesnenie vyrúbanej plochy sa používajú dve metódy. Aby sa semená dostali na neprístupné svahy a stráne, vyhadzujú sa z helikoptér. Povlak z modro-zelenej chemikálie zvanej endrín ich chráni pred vyzobaním vtákmi a hlodavcami. Keď takto obalené semeno zožerie veverička, bude mať žalúdočné bolesti a zaiste už ďalšie nebude jesť. Modro-zelená farba je pre vtákov tiež menej viditeľná.

Najväčším nepriateľom dospelých duglasky sú chrobáky, ktoré napádajú len slabé a choré stromy. To sa deje vtedy, keď duglaskový chrobák sa zavŕta do zdravého stromu, o ktorom sme si povedali, že je plný miazgy. Potom tento strom vylučuje taký silný prúd živice, že chrobáka vytlačí z kôry.

Všade v Biblii stromy predstavujú ľudí. Zdraví kresťania sú pripodobnení k stromom zasadeným nad potokmi vody (Žalm 1,3), z ktorej môžu získať veľa miazgy. Tak, ako zdravá duglaska obecná je plná miazgy a dokáže odolať chrobákovi, ktoré ju chcú zničiť, tak aj zdravý kresťan je naplnený Duchom svätým, ktorý je najlepšou obranou pred inváziou hriechu.

Hadov problém

12. marec

A had bol najchytřejší zo všetkých zvierat poľných, ktoré učinil Hospodin Bôh. 1.Mojžišova 3,1.

Pretože diabol použil hada, aby zviadol Evu v záhrade Eden, stal sa tento plaz predmetom mnohého tupenia, hany a týrania. Ellen Whiteová nám podáva nasledovný popis hada, ako vyzeral pred hriechom: „[Had] bol vtedy jeden z najmúdrejších a najkrajších tvorov na Zemi. Mal krídla a pri lietaní ponúkal pohľad oslnivého lesku – vyznačoval sa farbou a brilantnosťou lešteného zlata.“ Patriarchovia a Proroci, str. 53.

Pri prvom hriechu had bol zlorečený a mal sa plaziť po svojom bruchu namiesto toho, aby lietal ponad stromy ako predtým.

Dnes had dostáva snáď oveľa viac odsúdenia než si zaslúži. V celej Biblii sa používa ako symbol hriechu. Had má skutočne veľa charakteristických črt, ktoré sa hodia do takého popisu, ale o týchto črtách sa často hovorí ako o činoch alebo charaktere diabla. Ak by sme mohli oddeliť tieto satanské črty, ktoré sú mu pripisované, od jednoduchých životných kvalít tohto zvieratá, snáď by sme dokázali oceniť hodnotu hadov v plnení ich úlohy vo vyváženosti prírody.

Hady majú jeden fyzický charakteristický znak, ktorý ponúka veľmi zaujímavú ilustráciu črty, ktorá sa vyskytuje obzvlášť u diabla, ale snáď všeobecne aj medzi ľuďmi. Keďže nemá nohy, had je odkázaný na veľké šupiny na bruchu, zvané štítiky, aby sa mohol pohybovať. Tieto štítiky sa prekrývajú tak, že tento tvor sa môže pohybovať dopredu, ale nie dozadu.

Tak ako had, aj satan – pomenovaný po hadovi, sa dostal do pozície, z ktorej sa nemôže vrátiť späť. Po prvej fáze jeho vzbury v nebi, Pán Boh ponúkol satanovi (vtedy zvanému Lucifer) odpustenie, ak by si priznal svoje nesprávne slová a činy a činil pokánie. Takmer by to bol urobil, ale pýcha mu nedovolila – tak ako hadovi štítiky – aby cúvol späť. Preto by sme sa mali zo satanovej histórie poučiť.

Klan svišťov stepných

13. marec

Hľa, aké dobré a také milé je to, keď bratia prebývajú jednomyselne spolu. Žalm 133,1.

Svište stepné sú hlodavce príbuzné potkanom a myšiam. V angličtine sa im hovorí „prérioví psi“, pretože štekajú podobne ako psi. Dospelé jedince vážia asi jeden kilogram a sú dlhé 35 až 43 centimetrov. Existuje päť rôznych druhov tohto živočícha, ale najznámejší je čiernochvostý svišť stepný, ktorý si stavia známe „mestečká“ na planinách.

Mestečko svišťov stepných môže mať plochu až 30 hektárov a až 1000 obyvateľov. Na každom hektári je 50 až 125 norových vchodov, čo sú vlastne násypy špiny, natlačené a ubité nosmi prériových psov. Tieto násypy majú dva účely. Vytvárajú ideálne strážne veže – stanovištia, z ktorých sa dobre mapuje okolitý svet a z ktorých sa varuje, keď sa blíži nebezpečie. Tie zároveň zabraňujú prístupu vody do mestečka počas hustých dažďov, keď voda stojí na prérii do výšky niekoľkých centimetrov.

Svište stepné majú mnoho nepriateľov. Orly a jastraby útočia zhora, rysy a kojoty ich naháňajú po zemi a jazvece k nim prenikajú spod zeme.

Mestečko svišťov stepných je rozdelené na malé časti, zvané kotérie. Každú kotériu obýva klan svišťov, ktoré uznávajú práva na členstvo v klane ostatných členov. Všetci členovia kotérie sa delia. Delia sa aj so svojimi brlohmi a jedlom.

Členovia kotérie sú medzi sebou veľmi láskyplní a hraví, ale nemajú nič spoločné s členmi susedných kotérií. Na hraničnej čiare medzi kotériami sa často strhnú bitky. Mladé svište stepné sa veľmi skoro naučia ako ďaleko sa môžu zatúlať od svojich domácich brlohov bez toho, aby sa dostali do problémov.

Tieto malé zvieratá dokážu prežiť útoky vtákov a rôznych šeliem tak, že držia spolu v úzkych rodinných klanoch a že spolupracujú vo všetkom, čo robia. Mohli by sme sa od nich veľa naučiť o starostlivosti o našich bratov a sestry a o vzájomnom delení sa.

Kto je najväčší?

14. marec

Ktokoľvek sa tedy poníži jako toto dieťa, to je ten väčší v nbeskom kráľovstve. Matúš 18,4.

Nie je to pravda, že sme často fascinovaní vecami, ktoré sú najväčšie, najmenšie, najvyššie, najdlhšie a tak ďalej? Zdá sa, že je to prirodzená tendencia porovnávať veci preto, aby sme zistili, čo je na vrchole podľa niektorej normy.

Viete kto je najväčším tvorom na Zemi? Je to modrá veľryba. Cicavec, ktorý môže vážiť viac ako 150 ton a môže byť dlhý až 33 metrov. To ho robí 30 krát väčším ako slon, najväčšie pevninové zviera.

Najväčším vtákom je samozrejme pštros. Najväčšou rybou je žralok ozrutný, o ktorom je známe, že dosahuje 18 metrov dĺžky a váhu viac ako 67 ton. Najväčším zaznamenaným plazom bol krokodíl v juhovýchodnej Ázii, ktorý mal dĺžku 10 metrov a vážil viac ako 3 tony. Viete si to predstaviť?

Najväčším tvorom na Zemi, ktorý nie je ani vták, cicavec, ryba, ani plaz, je gigantický kalmar – krak obrovský. Vyzerá ako chobotnica a má dve ramená, ktoré môžu dosahovať dĺžku až 10 a pol metra. Je to ťažko uveriteľné, ale v Japonsku žije taký druh kraba, ktorého telo má v priemere 30 cm a nohy, ktorých rozpätie dosahuje vzdialenosť viac ako 3 a pol metra od jedného konca drápu po druhý. Najväčším hmyzom je 15 cm dlhý africký chrobák – zlatoň goliáš strakatý.

V súčasnej dobe nie je ani jeden človek vyšší než 244 cm. Ale my veríme, že Adam bol viac ako dvakrát vyšší než priemerní ľudia, ktorí žijú dnes a jeho bezprostrední potomkovia neboli pravdepodobne o mnoho menší než on.

Podobným spôsobom, ako porovnáваме zvieratá a ostatné živé tvory, často porovnáваме seba s druhými. A tak sa domnievame, že je lepšie byť najvyšší, najväčší alebo najstarší. Ale i keď sa akokoľvek nafúkne, neurobí to z nás dôležitejších. V skutočnosti na tom všetkom nezáleží, kto je najvyšší, alebo kto je najstarší, či kto má najlepšie známky. Ježiš vedel ako Boh hodnotí ľudí a povedal, že človek, ktorý bude pokorný ako dieťa, ten je najväčší v Božích očiach.

Miniatúrne zázraky

15. marec

Hallelujah! Chváľ, moja duša, Hospodina! ...Ktorý učinil nebesia i zem, more i všetko, čo je v nich. Žalm 146,1.6.

V Afrike žije mucha, ktorá zatrepe krídlami 120 ráz za sekundu. Keď boli zachytené pohyby tejto muchy na fotografiách, zistilo sa, že každý kmit jej krídel smerom dolu trvá jednu tisícinu sekundy. Potom si mucha „odpočinie“ na dve tisíciny sekundy. Ďalšiu tisícinu sekundy trvá kmit smerom hore. Potom si mucha znovu odpočinie, ale tentoraz už na štyri tisíciny sekundy. Porozmýšľajte o tom. Za osem tisícín sekundy táto mucha urobí celý kombinovaný kmit – dole a hore, ale pritom na odpočinok vynaloží trikrát toľko času ako na prácu.

No boli nájdené aj iné druhy hmyzu, ktoré pohybujú krídlami rýchlosťou takmer 2000 krát za sekundu. Vznášajúca sa mucha má aj inú schopnosť. Dokáže urobiť kotrmelec – úplne sa otočiť za jednu stotinu sekundy a potom letieť opačným smerom než predtým.

Jednou z nezodpovedaných otázok prírody je, ako obyčajná mucha domáca dokáže pristáť na strope. Musí sa k tomu otočiť hore nohami, aby sa mohla zachytiť o strop. Je o tom veľa teórií, ale tento výkon je pravdepodobne uskutočniteľný preto, že mucha sa k stropu približuje bokom. Ale nikto si nie je istý.

Najrýchlejšie lietajúci hmyz je vážka. Pri jednej sa podarilo namerať stopkami až deväťdesiat kilometrov za hodinu. A desaťcentimetrový chrobák v Paname letí rýchlosťou päťdesiat km/h. Tento chrobák, pretože má tvrdé telo, môže predstavovať skutočné nebezpečenstvo pre motoristov.

Malý hmyz, zvaný chvostoskok, sedí akoby na trvalo natiahnutej spružine. Keď sa spružina uvoľní, vystrelí ho do výšky trinásť centimetrov. Tento hmyz má dĺžku len dva a pol milimetra. Keby človek chcel dosiahnuť rovnaký výkon ako on, musel by vyskočiť do výšky 90 metrov.

Keď rozmýšľame o toľkých mnohých a obdivuhodných Božích stvoreniach, možno nemyslíme na všetok maličký hmyz. Ale niektoré najmenšie druhy hmyzu sú jednými z jeho najúžasnejších výtvorov.

Zatmenie

16. marec

Ale vám, ktorí sa bojíte môjho mena, vyjde slnco spravodlivosti, a lekárstvo bude na jeho krídlach.
Malachiáš 4,2.

Zatmenie môže nastať dvoma spôsobmi. Najbežnejší spôsob je, keď sa Zem dostane medzi Slnko a Mesiac. V takom prípade Zem zabraňuje, aby slnečné svetlo dopadlo na Mesiac a tak nastane zatmenie Mesiaca. Druhý spôsob zatmenia je zriedkavý a vedci uskutočňujú veľké prípravy na jeho pozorovanie predtým než nastane. Nastáva vtedy, keď sa Mesiac dostane medzi Slnko a Zem. Slnečné lúče zmiznú a Mesiac vrhá svoj tieň na isté časti Zeme. Astronómovia vtedy používajú svoje špeciálne prístroje na pozorovanie koróny Slnka a jeho vonkajšieho okraja, ktorý Mesiac nezakrýva.

Za normálnych okolností Slnko svieti plnou silou na Zem aj na Mesiac. Tým, že žiari na Mesiac, isté svetlo sa od neho odráža späť na Zem a osvetľuje naše noci. Mesiac prijíma maximálne množstvo slnečného svetla, kým sa mu do cesty nedostane Zem. A aj Zem prijíma plné množstvo slnečného svetla, kým sa Mesiac nedostane medzi Zem a zdroj svetla – Slnko.

Ako kresťania tvrdíme, že odrážame lúče „Slnka spravodlivosti.“ Za normálnych okolností odrážame tieto životodárne lúče na temný a biedny svet. Ale sú časy, keď sa svet dostane medzi nás a „Slnko spravodlivosti“ práve tak, ako sa Zem dostane medzi Slnko a Mesiac. Potom na nás padne tieň a naša spravodlivosť sa zatmie. No sú aj iné situácie, keď sa príliš skvieme vo svojich očiach a tvárime sa akoby sme boli spravodliví pre vlastné zásluhy. My – odrazové zrkadlá, sa potom stávame prekážkou a príčinou zatmenia „Slnka spravodlivosti“ svetlu. Tieň vrhá naša pýcha. Ak chceme, aby bol svet svetlejší, musíme si udržiavať správnu polohu.

„Povstaň a svieť... ! Lebo prišlo tvoje svetlo, a sláva Hospodinova vzišla nad tebou! Lebo hľa, tma pokryje zem a mrákava národy, ale nad tebou vzíde Hospodin ako slnko rána, a jeho sláva sa bude vidieť nad tebou“ (Izaiáš 60,1.2).

Andulky

17. marec

A neuvod' nás v pokušenie, ale nás zbav zlého, lebo tvoje je kráľovstvo I moc I sláva na veky. Amen. Matúš 6,13.

Papagája vlnkovatého poznáme skôr pod názvom andulka. Je to vták, ktorý sa bežne chová v klietkach. Vo voľnej prírode sú andulky zelené so žltou tváričkou a jemnými čiernymi maskami (chocholčekmi). V súčasnosti však majú andulky množstvo farieb – zelenú, modrú, žltú, čiernu a bielu.

Andulky nedokážu spievať ako kanárik, ale môžu sa naučiť rozprávať. Sú členmi papagájskej rodiny, tieto malé andulky sa môžu naučiť obzvlášť dlhé pasáže. O jednej je zaznamenané, že bola schopná odrecitovať celú modlitbu Otče náš.

Andulky sú veľmi spoločenské vtáčiky, ktoré sa zhromažďujú vo veľkých krdľoch, posadajú si a hlučne sa zhovárajú aj niekoľko hodín. Samotná andulka je veľmi osamelý vták. Dva vtáčiky prejavujú nežnosť jeden druhému tak, že si sadnú veľmi blízko k sebe a dotýkajú sa svojich zobáčikov, akoby vtáčím bozkávaním. To je jeden z dôvodov, prečo sú prezývané aj vtáčiky lásky. Pretože andulky majú veľmi rady spoločnosť, často sa do klietky osamelého vtáčika umiestňuje zrkadlo. Osamelý vták sa priblíži k svojmu obrazu v zrkadle, „vybozkáva“ ho a zdá sa, že nikdy nepríde na to, že to nie je iný vtáčik.

Keď andulka nemá inú andulku ako spoločníka, môže si osvojiť človeka alebo iné rodinné zvieratko ako priateľa. Mali sme samčeka andulky menom Perky Pete, ktorý sa tešil spoločnosti ľudí a užíval si slobodu nášho domu, až kým sme nedostali návštevu. Jeho najobľúbenejším bidlom boli naše plecia a keď sme jedli, sadol si na našu vidličku alebo lyžicu. Bol by chodil hore a dolu z nášho taniera do našich úst a kontroloval by každé sústo, či tam nie je niečo dobré pre neho.

Jedného dňa sa Pete pokúsil spriateľiť so sivou veveričkou, ktorú sme mali ako priateľku. Veverička nepochopila Peteho úmysel, keď vták vletel do jej brlôžku. Ranenú andulku sme zachránili práve včas.

Ako Pete bol závislý na našej pomoci, keď bol v problémoch, tak my sme závislí na Božej ochrane pred zlom, keď sa dostaneme do nebezpečných situácií z neznalosti.

Každý to vidí inak

18. marec

Ale Hospodin riekol Samuelovi: Nehľad na jeho peknú tvár a na výšku jeho postavy, lebo som ho zavrhol; lebo ja nehľadím na to, na čo hľadá človek, pretože človek hľadá na to, čo je pred očima, ale Hospodin hľadá na srdce. 1.Samuelova 16,7.

Včela vidí svet úplne inak než vy a ja. Keď lieta nad narcisovou lúkou na jar, včela vidí rozľahlé modro-zelené kvety s fialovo olemovanými žltými stredmi, zatiaľ čo vy a ja vidíme biele kvety s červenasto-oranžovým olemovaním stredov. Včela tiež vidí zelené listy a trávu ako matne hnedé.

Jediná farba, ktorá sa včele javí rovnako ako nám je žltá. Červenú včela nevidí vôbec. Dôvod tejto odlišnosti je, že včela vidí ultrafialové svetlo, ktoré my nemôžeme vidieť. Toto, spolu s faktom, že nevidí červenú spôsobuje, že jej vnímanie farieb je úplne odlišné než naše. Keby sme videli ako včely, svet prírody by bol pre nás väčšinou hnedý a nie zelený, a jedinými farebnými škvrnami by boli kvety, ktoré majú iné farby ako červenú.

Je zaujímavé vedieť, že kvety, ktoré opelujú včely sú vždy inej farby než červenej. Červené kvety musia počkať na kolibríky a motýle, ktoré ich opelia. Tieto tvory vidia červenú farbu a priťahuje ich. Boh dal včele špeciálne skonštruované oči so sústavou nervov, ktoré jej hovoria ku ktorým kvetom má letieť, aby naplnila svoje potreby.

Keď sa pozriete bližšie na kvety, na ktorých sa krmia včely, všimnete si, že ich stredy sú takmer vždy žlté. Takto včely presne vedia kde nájdu nektár. Okvetné lupene sú zvyčajne nejakej inej farby, aby boli signálom pre včelu z veľkej vzdialenosti. Keď sa včely dostanú do blízkosti, žlté stredy im označujú miesta kde majú hľadať nektár. Keďže včela v úli zje len toľko, koľko potrebuje na to, aby mala energiu dostať sa k zdroju nektáru a späť, je veľmi dôležité, aby našla správne kvety bez ťažkostí.

Rozdielnosť medzi spôsobom videnia včely a ľudí nám pripomína náš text, ktorý nám hovorí, že Boh a človek tiež vidí rozdielne. Človek vidí, čo robia iní ľudia. Boh vidí, prečo to robia. Je teda dôležité, aby sme si boli istí, keď niečo robíme, že naše dôvody sú pravé a úprimné.

Hľa, obviažem jeho ranu a vyhojím a uzdravím ich a odhalím im hojnosť pokoja a pravdy. Jeremiáš 33,6.

Kto zje pol tony rastlín denne a stavia hrádze na zabezpečenie stálej zásoby vody? Gigantický bobor? Nie, slon! Zdá sa, že toto vysoko inteligentné zviera vlastní schopnosť rozmýšľať a riešiť problémy, ako je stavanie nádrží na zhromažďovanie vody v oblastiach, kde je vzácna.

Slon okrem toho praktizuje to, čo by sme my ľudia nazvali ľudová medicína. Používa prírodné substancie na utíšenie bolesti alebo na vyliečenie ochorení. Jeden slon mal nádor na tvári blízko kla. Rana bola očividne tak citlivá, že aj nepatrný kontakt medzi kľom a stromom vyvolal prudkú bolesť, ktorá otriasla celou jeho hlavou. Tento slon, kedysi veľký ochranca svojho stáda, teraz kráčal krovím smerom dozadu, aby si chránil svoju citlivú tvár. Tiež sa zdržiaval mimo stáda, aby sa chránil pred nárazmi iných slonov. Pre slona bolo jedinou úľavou od bolesti, keď našiel kaluž s blatom kde mohol použiť známu sloniu prax pri liečení rán s upokojujúcimi bahennými zábalmi. Slon si jednoducho ľahol tak, aby boľavá strana tváre bola ponorená v chladnom bahne.

V inom stáde mnohé slony chudli. Nemali nedostatok potravy, ale boli postihnuté parazitmi. Zdalo sa, že jedna zdravá samica pochopila problém. Zaviedla stádo k úpätiu vrchu, kde slony oškrabávali kusy vápenca a podávali tento minerál zmiešaný s pieskom jeden druhému. Po 24 hodinovom odpočinku sa postihnuté zvieratá vyliečili a zdravé sa preventívne ochránili pred postihnutím.

V Biblii je množstvo sľubov, ktoré nás uisťujú, že Boh nad nami bude bdieť a uspokojí naše fyzické, ako aj duchovné potreby. Jeremiáš pravdepodobne mal na mysli duchovné uzdravenie, keď písal slová nášho dnešného textu, ale môžeme ho aplikovať aj na fyzické uzdravenie. Boh často požehnáva aj zvláštnym fyzickým uzdravením tých, ktorí mu slúžia.

Vodný pavúk

20. marec

On sám [Boh] dáva všetkému život a dych a všetko.
Skutky 17,25.

Zatiaľ čo väčšina pavúkov žije v pohode na súši, ich príbuzný – európsky a ázijský vodný pavúk zvaný vodúch striebriсты, si našiel svoj domov pod vodou. Tak ako iné pavúky, aj vodúch dýcha vzduch a preto musí mať k dispozícii jeho zásoby pod hladinou vody. Aby si zabezpečil potrebný vzduch, upradie si sieťový stan pod vodou a potom sa vynorí nad hladinu, aby zachytil vzduchovú bublinu. Nesie ju ku dnu a vypustí ju pod stanom, kde sa bublina pripojí k ostatným bublinám a vytvára vzduchový zásobník. Pavúk pridáva stále ďalšie bubliny, až kým je zásoba dostatočne veľká na to, aby do nej mohol vliezť a vykonávať svoju činnosť.

Keď príde čas párenia a založenia rodiny, samec a samica vodného pavúka si postavia bublinové stany vedľa seba a samica postaví aj tretiu bublinovú miestnosť na poschodí, pre vajíčka. Každý pavúček dostane maličkú bublinku vzduchu ako štartovné do života. Bez nej by zahynul. Čoskoro vypláva na povrch za novými zásobami vzduchu a pripojí sa k pavúcej jednotke „potápačov.“

Vodné pavúky sa živia hlavne malými rybičkami, ktoré po chytení zanesú do svojho potápačského zvona, kde ich zjedia. Nechytajú rybičky do svojich sietí, ako chytajú hmyziu korisť niektoré suchozemské pavúky. Namiesto toho používajú svoje vlákna ako telegrafické drôty. Keď sa potenciálna potrava dotkne jedného z týchto drôtov, pohyb dáva signál pavúkovi, ktorý sa rýchlo rozbehne do akcie, aby chytil korisť.

Keď je vodný pavúk mimo stanu, musí si nosiť vzduchovú bublinu so sebou. Umiestnenie tejto bubliny je veľmi dôležité. Pavúk dýcha cez malé spóry v zadočku a teda bublina musí úplne obklopiť túto časť tela, čím slúži ako akási kyslíková maska. Keby ste mali napodobniť pavúkovu metódu ako prežiť pod vodou, vyplávali by ste nad hladinu vody, zachytili vzduchovú bublinu o niečo väčšiu než je vaša hlava a potom by ste do nej strčili hlavu a dýchali.

Nie je to úžasné, že Boh stvoril taký rozmanitý život na našej Zemi a dal každému stvoreniu múdrosť a návod ako žiť?

Lebo stvorenstvo je podriadené márnosti, a nepodriadilo sa dobrovoľne, ale pre toho, ktorý ho podriadil. Rimanom 8,20.

Keď budete skúmať šupiny na krídlach motýľa alebo nočnej mory pod mikroskopom, všimnete si, že ich povrch pokrývajú čiary alebo pruhy. Keď na tieto šupiny dopadá slnečné svetlo alebo iný svetelný zdroj, láme sa tak, ako keď dopadá na hranol. Uhol, pod ktorým svetlo dopadne na šupinu určuje, pod akou farbou ho vníma naše oko. Pri malom uhle to bude fialová farba. Čím viac sa uhol zväčšuje tým viac sa farba mení na červenú, oranžovú, žltú a zelenú.

Krásne modré motýle amerických trópov majú 1050 prúžkov na milimeter. Pretože šupiny týchto motýľov sú presne konštruované a umiestnené tak, aby odrážali len jednu farbu, vidíme len modrú. Tmavohnedý a čierny pigment, ktorý je v šupinách týchto motýľov, zintenzívňuje krásnu modrú farbu, ktorú produkuje hranolová štruktúra povrchu šupín.

Nádhera motýľov a nočných môr spočíva úplne v mikroskopicky malých šupinách, ktoré pokrývajú ich krídla. A keď tieto šupiny stratia, stratia nielen svoju krásu, ale aj schopnosť lietať a čoskoro zahynú. Ich život je závislý na ich krásnych šupinách.

Niekedy sa dívame na krásne veci – na pôvabnú ružu, na strom pokrytý kvetmi, na rozkošného motýľa – a myslíme si: Aká škoda, že taká nádherná vec musí zahynúť. Prečo to tak musí byť?

Pavel nám dáva vysvetlenie v dnešnom úvodnom texte. Pán Boh stvoril všetko krásne, ale prišiel hriech. Dopustil, že hriech postihol jeho stvorenie preto, aby my sme začali vidieť, aký je hriech odporný. Keby všetko zostalo krásne, také aké bolo, keby sme nemali problémy a choroby, mysleli by sme si, že hriech napokon, nie je až taký zlý. Pán Boh dopustil, aby hriech postihol všetko, aby sme si uvedomili, že ničí dušu aj telo. Ale On nám tiež dáva nádej a vieru, že raz bude na našej Zemi znovu nevyčerpatelná krásna.

Včelárik pestrý

22. marec

Všetko to tvorstvo očakáva na teba, aby si im dal pokrm.
Žalm 104,27.

Včelárik pestrý je výrazne sfarbený vták žijúci v Európe, Afrike a Austrálii, ktorý má zvláštnu schopnosť chytať a požírať bodavý hmyz bez toho, aby bol uštipnutý. Tieto vtáky, ktoré sa bežne nazývajú „dúhové vtáky“, chytajú hmyz počas letu tak, že buď hliadkujú po oblohe ako lastovička alebo vyletia z bidla ako mucholapka.

Včelárik pestrý hniezdi v kolóniách, ktoré môžu obsahovať stovky vtákov. Zahrabávajú sa do pieskových násypov popri riekach a cestách, pričom ako náradie používajú svoje zobáky a nohy. Dospelé vtáky vchádzajú do týchto násypov tak, že cez otvor, ktorý je sotva väčší než oni, strčia najprv hlavu.

Asi polovica stravy včelárika pestrého pozostáva z včiel a ôs. Voľakedy si včelári mysleli, že tieto vtáky sú škodcovia, ale prestali na nich poľovať keď zistili, že včeláriky konzumujú skôr škodlivý hmyz než včely medonosné.

Pri dôkladnom pozorovaní sa zistilo, ako dokáže včelárik pestrý chytiť bodavý hmyz bez toho, aby bol bodnutý. Včelu alebo osu chytí v zúženej strednej časti, potom ju raz alebo dvakrát udrie o bidlo, aby ju omráčil. Chytí ju za koniec jej zadočku a jemne ju drie o bidlo, aby odstránil žihadlo. Potom ju drží opäť v strednej časti a tlčie ju o bidlo ešte niekoľko krát pred tým, než si ju hodí do hrdla a prehltnie.

S nebodavým hmyzom včelárik nezaobchádza takto. Ak sa mu podarí takýto hmyz chytiť, jednoducho ho prehltnie. To naznačuje, že tento vták dokáže rozlišovať rôzne druhy hmyzu a podľa toho aj konať.

Pán Boh zabezpečil potravu pre každé stvorenie a dal mu schopnosť túto potravu získať. Nepochybne podľa jeho pôvodného plánu včely nemali bodáť a jedno stvorenie nemalo požírať druhé. V súčasnosti sa to však zdá nevyhnutné kvôli pozícii hriechu. Akí šťastní budeme keď raz „neuškodia ani nezahubia na celom vrchu [Božej] svätosti.“ (Izaiáš 65,25).

*Ó, hlbino bohatstva a múdrosti a známosti Božej!
...a nevystihnuteľné jeho cesty! Rimanom 11,33.*

V slovách, ktoré sme práve čítali, Pavel nepíše o vede, ale predsa ich môžeme aplikovať aj na túto oblasť.

V starej bani na zlato, viac ako 1,5 kilometra pod zemou v južnej Dakote je nádrž obsahujúca 378 000 litrov čistiacej tekutiny. Nech je to akokoľvek neuveriteľné, je to akýsi druh teleskopu. A bude to znieť ešte čudnejšie, ale nie je tam ani otvor vedúci priamo na povrch. No predsa sa tento teleskop používa na pozorovanie Slnka, alebo mali by sme skôr povedať, na pozorovanie neutrína, ktoré vychádza zo Slnka.

Neutríno nikdy nikto nevidel, ale vedci ho popisujú ako pravdepodobne najmenšiu známu nukleárnu časticu. Nemá žiadnu váhu ani elektrický náboj a lieta celým vesmírom rýchlosťou svetla. Podľa všetkého môže precestovať kilometre a kilometre cez tuhé olovo bez toho, aby vôbec spomalilo.

Ako môžu vedci zachytiť jedno neutríno dostatočne dlhé na to, aby ho mohli pozorovať? Práve na to slúži nádrž čistiacej kvapaliny. Keďže medzi nádržou a povrchom je kilometer a pol pevnej horniny, predpokladá sa, že jediná častica alebo lúč, ktorý túto vrstvu dokáže prekonať je neutríno. Okrem toho sa uvažuje, že raz za dlhé obdobie sa neutríno dostane do kontaktu s atómom chlóru v nádrži a zmení sa na rádioaktívny atóm argónu. Keďže atómy sa dajú pozorovať oveľa ľahšie než neutrína, vedci jednoducho chvíľu čakajú, potom vyprázdnia nádrž a spočítajú počet rádioaktívnych atómov argónu. No ani potom, si nikto nie je istý, že to bolo práve neutríno, ktoré vyrobilo z chlóru argón.

I napriek tomu nám to slúži ako poznatok, že ak táto teória je správna, potom zo Slnka vychádza omnoho menej neutrína než by malo. Vedci sa domnievajú, že to znamená, že Slnko začína vyhasínať. Ale s určitosťou to nebudeme vedieť snáď ešte milión rokov!

Samozrejme priznávajú, keďže to všetko je len teória, že možno nezachytili neutríno. Možno neexistuje.

Ľudské tápavé hľadanie neutrína výstižne ilustruje tajomstvo a veľkosť Božích ciest, ktoré ďaleko prevyšujú rámec našej mysle.

Životný zoznam

24. marec

...radujte sa, že sú vaše mená napísané v nebesiach.
Lukáš 10,20.

Čo myslíte, koľko druhov vtákov dokážete nájsť za deň, za rok alebo za celý život? V Spojených štátoch je okolo 800 druhov vtákov. Doporučujem Vám preto poobzerať sa a uvidieť ich čo najviac. Na svete je len jeden človek, ktorý ich našiel viac než 700 za celý život. Nie veľa ľudí ich videlo viac než 600. Ale koľko ich môže byť za rok? Je len päť ľudí, ktorí videli viac než 600 druhov vtákov za jeden rok v severnej Amerike.

Najväčšie množstvo druhov, ktoré človek našiel za deň, je 214. Tento rekord urobil jeden mladý Texasan v r. 1973. Pritom za deň precestoval viac než 800 kilometrov.

Takéto rekordy je veľmi ťažké prekonať. Nato, aby sme mali radosť z dopĺňania zoznamu vtákov, nie je potrebné lámať rekordy. Je rovnako zábavné nájsť nového vtáka doma v záhrade, ako pre svetového súpisca vtákov nájsť ho na Borneu.

Mám jedného priateľa, ktorý dal jeden dolár na dobrovoľné dary cirkvi za každý druh vtáka, ktorého on alebo jeho syn našiel v záhrade počas jedného roka. To bol ich spôsob vyjadrenia vďačnosti Bohu za krásnu rozmanitosť vtákov, ktorá robila ich záhradu zaujímavým miestom. To najdôležitejšie, na čo musíte pamätať, ak si budete robiť zoznam vtákov je, že by mal byť pre vás niečím zvláštnym. Mali by ste zaznamenať len tie, ktoré rozoznáte dostatočne na to, aby ste ich identifikovali.

Je veľmi prospešné prechádzať sa po lese alebo popri jazere a vidieť známeho vtáka. Máte pocit, akoby ste stretli priateľa. A je skutočne vzrušujúce nájsť nového vtáka a naučiť sa jeho meno – bez pomoci. Je to ako nájsť nového priateľa.

Aj Ježiš má zoznam priateľov. Nie vtákov, ale ľudí. V nebi zaznamenáva mená všetkých, ktorí ho milujú a poslúchajú ho. Tento zoznam bude mať naozaj veľký význam, keď príde zase na túto Zem. Je aj Tvoje meno na tomto zozname?

Netopier

25. marec

Toho dňa (pri Kristovom druhom príchode) odhodí človek svoje strieborné modly i svoje zlaté modly, ktorých mu narobili, aby sa klaňal krtom a netopierom. Izaiáš 2,20.

V tomto proroctve sú opísaní ľudia v zúfalom stave, ktorí odhadzujú svoje bohatstvá ako nepotrebné veci na také miesta, ako sú jaskyne – príbytky netopierov. To, že netopiere naozaj žijú v jaskyniach, dokazujú kurióznym spôsobom. Napr. v jaskyni Carlsbad v americkom štáte New Mexico, keď sa každý večer za súmraku vyroja v tisícoch a ponúkajú veľkú turistickú atrakciu. Kým všetky vyletia z jaskyne, trvá to 3 až 4 hodiny.

Na svete existuje viac než 800 rôznych druhov netopierov. Väčšina z nich sú noční lovci hmyzu. Niektoré sa živia ovocím, niektoré krvou iných zvierat. Jeden netopier chytá a je ryby a iný sa kŕmi nektárom kaktusových kvetov, ktoré kvitnú v noci. Lovci hmyzu sú pre človeka nesmierne užitoční, pretože pojedia veľké množstvá hmyzu za pár hodín.

Netopier je unikátne zviera, pretože je to jediné okrídlené zviera so srstou. Krídla sú zložené z tenkej koženej blany, ktorá je natiahnutá na kostičkách končatín a prstov. Kosť hornej končatiny je krátka, kosť predlaktia je dlhá a kostičky prstov sú extrémne dlhé. Netopier má krátky palec s pazúrikom.

Netopiere majú skutočne mimoriadnu schopnosť navigácie vďaka systému zvanému sonár. Sú to vlastne vysielané zvukové signály, ktoré sa po odrazení od objektov vrátia k nemu a napovedia mu, kde sa tieto objekty nachádzajú. Mnohé netopiere majú excelentný zrak, ale keďže lovia v noci, potrebujú sonár, aby sa vyhli nárazom do objektov a aby mohli lokalizovať a chytiť svoju korisť. Ich veľké uši sú zvlášť prispôbené na prijímanie odrazených zvukov, ktoré vyslali.

Bežná dĺžka života netopierov dosahuje takmer 20 rokov, čo je na také malé zviera dosť veľa. Majú však málo nepriateľov – ak vôbec nejakých majú, pretože líšky, lasice a mačky nevedia lietať a sovy ich nelovia.

Netopiere sa dlho spájali so zlom. Niekedy vidíme démonov vyobrazených s krídlami netopiera. Avšak s výnimkou netopierov-upírov, tieto tvory človeku ublížia len ťažko. Nemali by sme sa ich báť, ani ich odsudzovať.

Prirodzená ochrana pred škodcami

26. marec

A nahradím vám roky, ktoré požrala kobylka, pažravá chrobač, chrúst a húsenica, moje veľké vojsko, ktoré som posielal na vás. Joel 2,25.

Pohromy hmyzu, ktorým Pán Boh dovolil pustošiť odbojný Izrael neboli nič nezvyčajné. Od doby, keď bolo zasiate prvé semeno, človek hľadal spôsoby, ako zničiť tento listy požierajúci a šťavu vysávajúci hmyz, ktorý ohrozoval úrodu. Keď bol v roku 1939 vynájdený prípravok DDT, zdalo sa, že zápas so šest'nohými nepriateľmi sa skončil.

Nanešťastie, rozprašovanie masívnych množstiev DDT na polia nevyhubilo len škodcov, ale aj užitočných opel'ovačov. Jed spôsobil, že vtáky, ktoré požierali hmyz znášali sterilné vajíčka a škodcovia znášali vajíčka s tenkou škrupinkou. Neočakávaným výsledkom bolo, že prežili najsilnejší jednotlivci hmyzu, ktorých mala táto chemikália zničiť. Keďže hmyz sa stal odolným voči tomuto jedu, dávkovanie sa zdvojnásobilo a strojnásobilo. Stopy tejto chemikálie sa objavili v mlieku, rybách a potrebný život začal vymierať. Potom človek začal znovu rozmýšľať o prírodnom spôsobe obmedzovania hmyzu. Začali sa dovážať zlatoočky, ktoré sa nasadzovali do záhrad a sádov, aby požierali vošky, ktoré vysávali životodárnu šťavu rastlinám a stromom. Rodolium cardinalis zasa dovážalo z Austrálie 60 krajín, vrátane Spojených štátov, aby požierala lezúci hmyz, ktorý ohrozoval citrusové sady. Laboratóriá vo viacerých krajinách vyšľachtili malú osu, asi o veľkosti bodky, ktorá je na konci tejto vety, aby tak pomohli regulovať množstvo škodcov. Táto drobná osa nakladie vajíčka na vajíčka záhradného nepriateľa ako je napr. 10 centimetrový lišaj tabakový. Keď sa larvy osy vyliahnu, živia sa na larvách lišaja tabakového a keď sú dospelé, pokračujú vo vojne proti týmto lišajom.

Patogény sú choroboplodné organizmy. Ak lišaj tabakový požerie listy, ktoré boli postriekané baktériou zvanou BT, zahynie behom jedného dňa.

Tak, ako Pán Boh Izraelcom sľúbil, že im nahradí roky, v ktorých ich pustošili rany – ak budú činiť pokánie, tak aj spaseným určite nahradí na novej neskazenej Zemi všetko, čo si vytrpeli tu.

Dávaš, aby rástla tráva hovädu a bylina na službu človeka, aby tak vyvodil chlieb zo zeme. Žalm 104,14.

Huby nie sú tráva alebo byliny, ale určite pochádzajú zo zeme. Tieto mäsité rastliny, ktoré sa podobne ako pliesne nerozmnožujú zo semien, zdá sa, že dokážu vyrásť za jednu noc – obzvlášť po daždi. Mikroskopické spóry na nepatrných stopkách sú unášané vetrom do úrodnej pôdy, ktorá zvyčajne pozostáva zo sypkého materiálu, v lesoch a na lúkách. Keďže im chýba chlorofyl, pliesne, ani huby neprodukujú vlastnú výživu a na správny rast potrebujú konštantnú teplotu, živiny a vlhkosť.

Hoci je množstvo jedlých druhov húb, jediným komerčne pestovaným druhom je šampión poľný. Pre zásobovanie amerického trhu sa ich každoročne vyprodukuje 45 miliónov kilogramov. Táto huba sa môže pestovať v suterénoch väčšiny domov.

Jedlé huby sa dajú nazbierať na poliach a v lesoch, ale je absolútne nevyhnutné vedieť, ktoré druhy sú naozaj jedlé. Deväťdesiat percent úmrtí z jedovatých húb je zapríčinených smrtiacou muchotrávkou zelenou, ktorá je ľahko zameniteľná s jedlou hubou. Prvé príznaky otravy sa dostavia 10 alebo 15 hodín po zjedení tejto huby a dosiaľ nie je na to známy liek.

Ak sa naučíme identifikovať niekoľko bežných jedlých druhov, môžeme bezpečne zbierať huby na jedenie vo voľnej prírode. Avšak najlepšie je požiadať skúseného hubára, aby Vás oboznámil s odrodami, ktoré sú jedlé v našej krajine. Experimentovanie s neznámymi druhmi, o ktorých si nie sme absolútne istí, je veľmi nebezpečné.

Príde čas kedy mnohé pravé Božie deti žijúce „na púšti“, budú odkázané na voľne rastúcu divokú potravu. Môžeme pochybovať, že k ich potrave nebudú patriť aj huby?

Kaloň – lietajúca líška

28. marec

Počujte, synovia, kázeň otcovu a pozorujte, aby ste poznali rozumnosť. Lebo vám dávam dobré naučenie; neopustíte môjho zákona. Príslovia 4,1.2

Mnohé mláďatá zvierat získavajú naučenie od svojich rodičov, tak ako deti ľudí. Pozrime sa napríklad na austrálskeho kaloňa. Svojím rozpätím krídel asi 1,2 metra predstavuje kaloň naozaj desivý pohľad pre nezasväteného pozorovateľa. Je to najväčší netopier na svete, ale jeho hlava sa veľmi podobá líške – preto má toto pomenovanie. Živí sa ovocím. Teda pre človeka, ani pre zvieratá, nepredstavuje nebezpečie – aj napriek svojmu vzhľadu.

Kalony žijú v takzvaných táboroch, z ktorých každý vytvára asi desať tisíc týchto lietajúcich líšok. Každý dospelý samec má v tábore svoje teritórium a keď sa vracia zo zberu potravy, pristane hore nohami a vydáva teritoriálny zvuk, aby všetkým dal najavo, že on je pánom konkrétneho konára alebo palmových listov. Blízkym susedom dovoľí preliezať cez svoje teritórium k sebe domov, ale cudzí samci sú prudko odohnaní. Samci dovoľia zostať v svojom teritóriu len svojim partnerkám a mláďatám. Napokon sú však aj mláďatá vyhnané preč, aby sa pripojili k iným mláďatám v strede tábora.

Každý tábor je obkolesený reťazou strážnikov, ktorí nemajú svoje teritórium, ale stoja na strategických miestach a tak zabezpečujú varovný systém pred blížiacim sa nebezpečenstvom. Najväčšie nebezpečenstvo predstavujú dva druhy plazov – veľký had, zvaný kraja kobercová a 150 centimetrový varan škvrnitý. Keď strážnici vydajú varovné volanie, inak hlučný tábor náhle zmĺkne a kalony buď sledujú, kým nebezpečenstvo pominie alebo použijú krídla a premenia sa na jednu trepotajúcu masu, krúžiacu vo vzduchu, kým pre nich nebude bezpečné znovu pristáť.

Mláďatá žijú spolu uprostred tábora, kde sa učia, ako je to byť dospelým. Učia sa umeniu teritoriálnej obrany a vo svojom hravom zápasení sa často stávajú príliš drsní. Keď sa to stane, dospelí samci k nim rýchlo priletia a oddelia bojujúce mláďatá skôr, než by si ublížili. Nie je nám to nejaké povedomé? Vedci, ktorí študovali život týchto netopierov uvádzajú, že dospelí samci jednájú ako poučovatelia, ktorí učia mláďatá zákony ich spoločenstva.

Panda

29. marec

Lebo hľa, ten, ktorý utvoril vrchy... a kráča po výšinách zeme, Hospodin, Bôh Zástupov, je jeho meno! Amos 4,13.

Panda, ktorá žije v hornatých oblastiach Tibetu, Nepálu a Číny je tajuplným zvieratom. Nie je ich veľa a hoci žijú v oblastiach obývaných ľuďmi, tí ich spozorujú len zriedka kedy. A ani to nie sú medvede, i keď sa im hovorí medvedík panda.

Vedci sa domnievajú, že panda je pravdepodobne vzdialený príbuzný medvedíka čistotného, ale nie sú si istí. V lete sa zdržiava v príjemnom pohodlí vo výške asi 4200 metrov v Himalájách, kde sa živí hlavne bambusovými listami a výhonkami, ale aj hroznom, ryžovkou (jačmenicou), jej koreňmi a bobuľami a kvetmi divých kosatcov. V zime keď teplota poklesne, panda sa sťahuje nižšie do výšky asi 1800 metrov. Živí sa hlavne vnútornou dužinou bambusových kmeňov, k čomu používa svoje silné zuby, aby mohla rozlúsknuť tvrdé drevnaté stebľa. Na svojich denných potulkách si pandy robia tunely v hustých bambusových porastoch, keďže chodia po štyroch a po ceste ohryzujú vegetáciu.

Už dlhý čas sa panda používa ako model pre detské hračky. Pamätám si, ako som bol šokovaný keď som sa dozvedel, že toto zviera je také veľké, ako hociktorý medveď. Určite by sa nenechalo rozmaznávať. V skutočnosti pandy majú rady samotu v ústraní.

Keďže sú akousi raritou a je po nich veľký dopyt, pandám hrozilo vyhynutie, kým čínska vláda neschválila zákon, ktorý zakazuje vyvážanie koží alebo živých zvierat z krajiny. Dovtedy boli pandy sústavne prenasledované.

Tieto krásne zvieratká si robia domovy vysoko v najvyšších horách sveta. Sú závislé na svojom Stvoriteľovi, ako by sme mali byť závislí vy i ja. On im poskytuje potravu a bezpečnosť. Uprostred takého majestátu hôr sa Božia moc a dobrota vidí a cení najlepšie. Počas stredoveku kresťanom slúžili hory na rovnaký účel. Aj oni čerpali odvahu z veľkoleposti, ktorá ich obklopovala.

Bubnovanie

30. marec

Naučenie múdreho je prameňom života, vyhnúť sa osídľam smrti. Príslovia 13,14.

Dážďovka nemá dostatočnú inteligenciu na to, aby sa naučila uniknúť z pasce smrti, ktorú budeme opisovať. Ale je v tom výstraha, z ktorej sa môžeme určite poučiť.

Pre niektorú z viacerých možných príčin sú dážďovky priťahované k povrchu chvením pôdy. Chvenie, ktoré vzniká rytím krčka, vyvoláva ich sťahovanie smerom hore. Krčka využíva túto znalosť na to, aby si pochutil na dážďovkách, ktoré takto nachytá. Keď stojíte na trávnom poli a dupcete nohami, chvenie ktoré prechádza dolu cez pôdu, môže vyhnáť dážďovky na povrch, zvlášť po daždivom počasí.

Niektoré vtáky vytvárajú chvenia, aby privolali dážďovky k dosahu svojich hladných zobákov. Zvuk utekajúcich nôh drozda, mu môže zabezpečiť potravu. Mnoho vtákov, ktoré sa živia dážďovkami v trávnych oblastiach, počas stravovania intenzívne pobehuje. Čajky chocholavé, ktoré patria do rodiny kulíkov, žijúce vo všetkých miernych a tropických oblastiach okrem severnej Ameriky, stoja na jednej nohe a druhou silno dupcujú. Bubnujúca noha sa pohybuje tak rýchlo, že pri pohľade na ňu vidíme len rozmazaný obraz. Po niekoľkých minútach tohto bubnovania, vták zámerne prezerá zem. Potom beží dopredu, aby vytiahol malú dážďovku, ktorú vyhnal zo zeme. Niekedy krdeľ týchto čajok spoločne bubnuje na poli a každá sa kŕmi na dážďovkách, ktoré vyliezajú pri tomto hromadnom bubnovaní.

Aj iné druhy čajky bubnujú, ale ony to robia trochu iným spôsobom. Stoja v blate alebo piesku, ktorý je pokrytý plytkou vodou a na dupotanie používajú obe nohy. Výsledné chvenie vyháňa morské dážďovky, ktoré tvoria časť ich potravy.

Satan používa množstvo vecí pri svojom „bubnovaní“, aby dostal neopatrných mladých ľudí do svojich pascí. Niekedy používa iných bystrých, populárnych mladých ľudí. Používa isté formy hudby, ktorej beatové údery, ako sa zdá niektorých mladých fascinujú. Isté televízne programy pôsobia dobre, aby vlákali mládež do satanových osídľí. Avšak rozumní mladí ľudia počúvajú a poučia sa, keď ich na tieto nástrahy upozorňujú starší.

Užovka indigová

31. marec

Hospodine, tvoja milosť sahá až do nebies, tvoja vernosť až po vyše oblaky. Žalm 36,6.

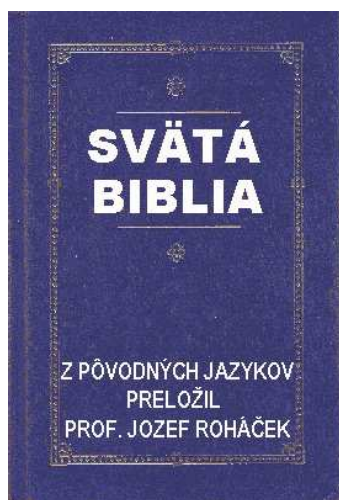
Prečo by niekto chcel chrániť hada? V súvislosti s úlohou hada v páde človeka a vzniku hriechu na našom svete, niektorí ľudia majú sklón pýtať sa, prečo ho Boh zachoval pri živote? Ale, či zatvoríme všetkých ľudí do väzenia, napríklad len preto, že jeden človek vykradne banku? Prečo máme odsudzovať všetkých hadov kvôli jednému, aj keby tento had chápal, ako môže byť použitý satanom, čo však bez pochyby nechápe.

Nedávno bol v americkom štáte Florida schválený zákon na ochranu istého druhu hada – užovky indigovej. Podľa zistení je tento had najdlhším a jedným z najkrajších v Spojených štátoch. Narastá do dĺžky až 2,5 metra a je lesklý modro-čierny s jasno červeným hrdlom. Nie je jedovatý a je ľahko skrotiteľný, čím sa z neho stáva veľmi vyhľadávaný druh medzi chovateľmi plazov. Zberatelia už nazbierali na Floride toľko užoviek indigových, že tomuto druhu tam hrozí vyhynutie.

Užovka indigová nie je len krásne a zaujímavé zviera z južnej časti Spojených štátov, ale aj dôležitou súčasťou prírodnej rovnováhy. Floridský zákon bol schválený na ochranu tohto neškodného stvorenia aj preto, lebo pomáha chrániť životné prostredie.

Je určite nešťastné, že hady ako napríklad užovka indigová sa zbierajú a chovajú v klietkach ako domáce zvieratá v podmienkach, ktoré sú pre ich spôsob života úplne neprirodzené. Je poľutovaniahodné, ak človek týra akékoľvek zviera. „Spravedlivý zná dušu svojho hoväda a pečuje oň,“ napísal Šalamún, „ale srdce bezbožných je ukrutné“ (Príslovia 12,10).

Ellen Whiteová napísala: „Človeku prináleží, aby sa snažil uľahčiť bremeno utrpenia, ktoré svojím prestúpením uvalil na všetky Božie tvory a nie ho ešte sťažovať. Ten, kto týra zvieratá, pretože ich má vo svojej moci, je zbabelec a tyran. Pôsobiť bolesť svojim blíznym alebo zvieratám je satanská vlastnosť. ... V nebesiach je všetko zaznamenané a raz príde deň, kedy bude vyneseny rozsudok nad tými, ktorí týrajú Božie tvory.“ Patriarchovia a Proroci, str. 443.

**Objednajte si
najčítanejšiu knihu
na svete
- Bibliu!**

***Sväté Písmo -
Starý i Nový
zákon***

*v unikátnom preklade
prof. Jozefa Roháčka*

v tvrdej väzbe len za 450,- SK

Preklad Prof. Jozefa Roháčka je ovocím 30-ročnej usilovnej práce. Pri preklade Biblie išlo prof. Roháčkovi o verný, ba možno povedať doslovný preklad. Nesklonil sa pred rôznymi tradíciami, ale prekladal tak, aby čitateľ mal dojem, že číta na 95% originál.

Prvé vydanie Biblie v preklade prof. Roháčka vyšlo tlačou začiatkom roku 1936 v náklade 20 000 výtlačkov, nasledujúci rok (1937) vyšlo druhé vydanie v náklade 10 000 výtlačkov; toto vydanie malo aj 4 biblické mapy. V roku 1942 vyšlo v Prahe bezo zmeny tretie vydanie tohto prekladu na tenkom papieri. Už spomenuté preklady Nového zákona prof. Roháčka z r. 1924, 1933 a 1937 vyšli v celkovom náklade cca 120 000 výtlačkov.

V našej ponuke je revidovaný preklad z roku 1974, ktorý vydala Svetová biblická spoločnosť. Je tlačený offsetovou technológiou a má rozmery **18 x 12 cm**.

Objednávky zasielajte na adresu vydavateľstva Sion plus.

Dr. James A. Tucker
Pohľady do Božieho sveta prírody

Prvé vydanie
Preklad z anglického jazyka: Benjamín Byrtus
Odborná spolupráca: Prof. MVDr. Viera Rajtová, DrSc.
Jazyková úprava: Mgr. Elena Tobiášová
Grafické spracovanie: Darryl Ludington

Vydalo publikačné centrum Sion plus n.o.
Pekná 2
040 01 Košice
Vytlačené na Slovensku

ISBN 80-968360-3-X

